

CAP. Si veró. LVII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Concilium Gerundense quando celebratum?
- 2 Corpus Christi appellatur benedictio penitentiae.
- 3 Dictio, vero, quid significet?
- 4 Penitentia infirmis an sit imponenda?

1 IN supercriptione, ibi. Cōcil.

I Gerundensi. Fuit Provinciale celebratum circa tempora Hormisdæ Pōcificis anno septimo Theodorici Regis, septimo Idus Iunii, Agapeto viro clarissimo Consule, refertur tom 2. Concilior. anno Domini. 524. tradit Padiba in Epitome Concilior. fol. 29, Gironda citerioris Hispaniæ celebre oppidum est; Latinorum veterum ditioni subiacens, cuius populi Girondenses Augustiniani cognominantur. Vide Plin. lib. 3. capit. 3. Ptholom. lib. 2. cap. 6. Gironda vulgo dicitur.

2 **In textu.** Collige ex illo, quòd aliquādo corpus Christi appellatur benedictio penitentiae, ut tenet Glossa ult. hinc sequitur Prapof. in principio, & est ratio quia dignus sacra communione consecutus est benedictionem divinæ gratiæ, vel quia communio solum penitentibus datur; advertit post Hugō, & Archidiaconus. Turrecremat. in presenti, numer. 1.

3 **In principio textus, ibi, Veró.**

Quæ dictio adversatur præcedentibus iure, & in facto, Bart. in leg. si vita scriptum, num. 1. & ibi, Paulus, num. 2. & Alex. & Iason, num. 4 ff. de liber. & posthum. Dec. in cap. atsi clerici, §. De adulterijs, num. 2. de iudicijs per l. Si cum filius in principio de verborū obligat. Aliquando repetit qualitates præcedentes, Iason, in l. turpia, §. Si pars, num. 3 ff. de legat. 1. cap. accepimus, §. Si veró de fide instrumentorum cap. 2. vers. ubi veró de restitut. in integrum lib. 6. cap. pia. vers. Si veró de exceptionibus eodē lib. Clementina 1. foro competentis Aliquando nō adversatur, nec repetit qualitates præcedentes, ut in l. eas causas, vers. Eas veró, & ibi Glossa Bart. & Paulus ff. de condit. & demonstrat, ubi intellegunt dictionem veró poni affirmativē. Aliquando ponitur inceptivē in §. Is veró ad quem, inslit. de rerum divisione. cap. Imperatores, §. Tu veró de iuramento calumnia, alia congerit Ceued singulari. 99.

In Glossa verbo, Pœnitentiæ. 5

Docet Glossa, pœnitentiam infirmis non esse imponendam, sed notificandā, per textum in cap. 1. 26. quest. 7. de quo vide Navarr. in cap. Si quis num. 30. de pœnitentia dist. 7. quia tamen num. 33. credit utile, ac salubre ægrotis esse, ut eis iniungatur pœnitentia. Non quidē per ipsos subeunda, sed vel per amicos perficienda, vel per indulgentias tollenda, vel post morbum expulsum sustinenda.

CAP. Si ille. LVIII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Penitentiam solemnē agentes nequeunt ordinari, & an cū illis possit Episcopus dispensare?
- 2 Papa olim de se loquendo utebatur verbis singularis numeri.
- 3 Dictio, quamvis, quid significet?

1 **I**N principio textus Collige ex decreto Hormisdæ Pontificis pœnitentiam solemnē agentes nequire ordinari. Sylvester verbo, Ordo 4. vers. Nec quinto, sub numero secundo, & late diximus ad cap. maritum, num. 9 & 10. supra dist. 33. quam sententiam caute intelligendam monco, cum non eum liget pœnitentem, qui pœnitentiam, pro ut est virtus, aut sacramentum, amplexatus est; quia hic collaudandus foret, ac summis laudibus extollendus, ut advertit Campanile diversorum iuris Canon. Rubr. II. cap. 21. num. 1. & 10. Dispensare autem cum solemniter pœnitentibus ad minores ordines licere Episcopis, notat Sylvester verbo, pœnitentia, nu. 3. Bernard. Diaz. in praxi criminali cap. 28. verbo, post peractam pœnitentiam, num. 3. post alios Campanile, ubi proximē, numer. 7. Adde posita ad cap. Canones, & cap. in capite Quadragesima infra hac distinctione.

2 **In textu, ibi, Mihi.** Nota quod olim Papa de se loquendo utebatur verbis singularis numeri; hodiē litteræ essent falsæ argumento textus in cap. quam gravi, de crimine falsi, & ibi, Glossa verbo, in plurali.

3 **Ibi, Quamvis.** Quæ dictio adversatur præcedentibus, in his, quæ sunt eiusdem generis; textus in cap. 1. de constitut. lib. 6. cap. Quamvis, de officio ordinarij, eodem lib. 1. Apostatatur Cod. de Apostatis Bart. in l. priora, nam. 2. & ibi, Glossa verbo, diversam ff. de stipulat.

seruorum; Ex quibus colligitur, quod etiam natura huius dictionis est explicare, & ponere causam magis dabitabilem, ut tradit *Gutierr. practicar. lib. 2. quest. 80.* ubi allegat *Glossa* verbo, *Quamvis in Clemen. 1. de re iudicata, & Glossa. fin. in Clemen. 2. de rebus Ecclesia non alienand.* idem *Gutierr. questione 85. numer. 2.* post alios *Cened. singul. 38.*

C A P. Non confidat. LIX.

S Y M M A R I V M.

- 1 An Episcopus possit dispensare cum bigamo, ut ordinetur?
- 2 An possit dispensare cum imperitis ad ordines, vel ad beneficium?
- 3 Dictio, siue, quid significet?

1 IN principio text. ibi, Quisquā Pontificum.

Citat pater *Suares de censuris disp. 49 sect. 6. numer. 4.* & per illum controvertit, an Episcopi possint in irregularitate bigamiæ dispensare, de quo vide posita ad cap. lector. 18. nu. 2 & 3. supra disti. 34. & Præter ibi citatos consule *Saxrum de censuris lib. 6. nu. 6. 7. 8. & 9.* ubi explicat, d. caput. lector, & multa alia congerit, & expedit de hac materia, serio videnda sunt ne confusionē partiant per totum caput. 6. *Reginal. lib. 30. tract. 2. c. 8. n. 89.* ubi resolvit non posse episcopū dispē- sare cum bigamo ad maiores ordines etiam si religionem intrare velit.

- 2 Ibi, Sine litteris. Non potest igitur dispensare cum illiteratis ad ordines, ut ex nostro textu colligit *Gregor. Lopez partit. 1. tit. 5. leg. 64. Glossa. 13.* Idem solvit *Innocent. in cap. cum in causis de elect. Archidiacon. Ioann. Andreas, & Geminianus in capit. ult. de temporum ordinat. in 6.* circa promotionem illiterati ad aliquod beneficium. Pōrro de illiteratis vide posita ad capit. *præcipimus 10. numer. 2. & 3.* supra distinctione 34. Adde *Azor insl. moral. parte. 2. lib. 6. cap. 6.* per totum.

- 3 In textu, ibi, Sive. Quæ dictio distinguit verba, sed coniungit significatum *Ias. in l. huiusmodi, §. Cum pater, num. 14. ff. de legat. 1. Paulus de Castro conf. 162. num. 4. vol. 2. & conf. 318. num. 4. lib. 1. Ruin. conf. 57. num. 2. vol. 1. & conf. 18. num. 11. vol. 5.* In super hæc dictio siue, ita alternativam inducit, sicut dictio aut, & idem est iudicium huius distinctionis cum dictione seu, quia idem omni-

no significant *Cardinal. Tuschus tom. 2. littera D. conclusione. 378. num. 6. Cened. singul. 42. numer. 2.* & quod ista dictio stet ampliatiue, seu augmentatiue, sentit *Mandosius in Glossa facultat, §. & proprium, in vers. seu sol. 331.* dum allegat textum in §. *presens, iuncta Glossa, verbo siue in Authent. de trien. & semi, tenet etiam Bart. in l. cum quis decedēs per illum textum ff. de legat. 3. alios refert. Cened. ubi proxime, num. 3.*

C A P. Canones. LX.

S Y M M A R I V M.

- 1 Publicè penitētes ab ordinibus excluduntur.
- 2 Dictio, Apud, quam significationem habeat?

IN textu. Collige ex textu, quod publicè penitētes excluduntur etiam à minoribus ordinibus, ut observat *Turrecrem. & Præpos. in presenti, de quo vide Medicus p. 2. tit. 9. questione 35. vers. secundo, & posita ad cap. Si ille 58. supra hac eadem distinctione.*

In textu, ibi, Apud. Quæ dictio denotat idē quod penes. *l. is apud quem, ff. de verborum significat. l. is apud quem ff. de acq. hereditate l. is apud quem Cod. de edendo l. ius civile, in fine. l. omnes populi, ff. de iustitia & iure.* Regulariter tamen differunt dicere apud te, penes te, quia plus est dicere penes te, quā apud te, ut probat textus in *l. penes te de verbor. significat.* Insuper hæc dictio sumitur pro coram in *l. 1. & 2. ff. de officio præsidis l. eum, pro quo, iuncta Glossa verbo, acta ff. de in ius vocando.* Accipitur etiam pro ab *l. apud antiquos querebatur, idest, ab antiquis Cod. de furtis.* Tandem accipitur pro in *Glossa in cap. statutum, verbo, in curia deprabend. in 6 Rebus. in d. leg. penes te ff. de verbor. significat. vers. apud Iulianū, idest in libris Iuliani, prosequitur latissimè Cened. singulari. 19.*

C A P. Si quis post. XVI.

S Y M M A R I V M.

- 1 Clericus in minoribus an possit transferre ad militiam secularem?
- 2 Gregorius Lopez nostram Glossam sequitur.

IN textu, ibi, Ad clericatum ad-
mitti. An e converso possit clericus de
clericatu transire ad militiam sa-
cularem, & an perdat, si fiat miles, privilegia
clericalia? Disputant Innoc. in cap. 1. de Apostatis
Imol. in cap. ult. de clericis conjugatis, num. 3. & 4.
Tu distingue cum Abbate in d. c. ult. n. 1. quod
aut clericus in minoribus promovetur ad
militiam saecularem, & facit actum omnino
contrarium clericatui, ut quia exercet saeva,
seu ivit ad bellum, & similia, & immediatè
perdit privilegium clericale, quia ista sunt cõ-
traria; unde ex quo elegit contrariam vitam,
fuit à prima ipso facto exclusus, cap. cum renun-
tetur, 32. q. 1. Aut tantum est effectus miles,
& non immiscet se negotijs saecularibus, sed
vivit honestè, ut clericus, & tunc gaudet pri-
vilegio, sentit Prapost. in presenti. numer. 1.

In Glossa. Docet Glossa quòd clerici in
minoribus solemniter pœ-
nitentes debent conveniri sub iudice Eccle-
siastico, quam, refert, & sequitur Gregorius Lo-
pez part. 1. titul. 4. leg. 19. Glossa 3.

C A P. Quamvis caute. LXII.

S V M M A R I V M.

- 1 Solemnis pœnitentia non debet iterari,
& an possit imponi mulieribus, aut
clericis?
- 2 Dicitio, tantum, quid significet? & n. 3.

IN textu. Collige ex illo solemnem pœ-
nitentiam non debere iterari,
transcripsit l. 16. tit. 4. par. 1. ubi Gregor. Lopez
Glossa 3. & rationes quare talis pœnitentia nõ
iteretur tradit Glossa prima in presenti, optime D.
Thom. in addit. ad 3. partem quæstione 28. artic. 2.
An talis pœnitentia solennis sit imponenda
mulieribus, aut clericis, vide eundem artic. 3.

Ibi, Tantum. Quæ dicitio est restri-
ctiva orationis, & ex-
primitur ad solum casum expressum cap. cum
ecclesia, §. partibus, de causa possess. l. Siquidem, C. de
transact. Bart. in l. 1. & ibi. las. num. 9. ff. Si quis ius
dicenti. Cardinal in cap. contingit, & ibi. Folin. num. 3.
de fide instrum. Dec. cons. 183. num. 1. circa medium, &
cons. 328. num. 5. idem Bart. in l. Si constante, num. 42.
& ibi Iason. num. 84. ff. solut. matrimonio; Tiraquel. de
retractu conventionali, §. 1. Glossa 6. numer. 2. & 8.
Licet tamen ista dicitio sit taxativa, non prop-

terea excludat casus similes, ex Iasone in l. 1. a
num. 10. ff. si quis ius dicenti; Bart. in l. servum, nu.
2. per illum sextum ff. de usucapion. Decius in l. 1.
num. 3. Cod. de bonorum possess. Tiraquel. ubi proxi-
mè num. 6.

Similiter etiam ista dicitio nõ excludit per-
sonas extraneas, & ideo promittens de suo fa-
cto tantum, censetur promittere etiam de fa-
cto hæredis, & successoris sui, cum censeatur
eadem persona cum defuncta, Paulus de Castro
in l. stipulatio ista habere, in principio, ff. de verbor. obli-
gat. Bald. in l. ult. ad finem, C. de act. empt. las. in l.
1. num. 11 in 4. limitat. ff. si quis ius dicenti, & in l. si
tibi, §. Si quis, ex num. 1. ff. de pactis. Tiraquel. de re-
tractu conventionali, §. 1. Glossa 6. num. 4. & ista est
communis opinio, ut testatur Boer decif. 67. nu.
5. Gabriel. lib. 6. communium, tit. de verborum significat.
conclusionè 5. nu. 2. Sic etiam venditor promittens
de suo facto tantum, nihilominus tenetur de
facto sui prædecessoris, ut tenet Bart. & scriben-
tes in l. si servus furtivus, in principio per Glossam ibi,
verbo, interest, ff. de conditione furtiva. Tiraquel. ubi
proxime, numer. 5. quem omnino vide plures,
& plura refert Cened. singulari. 21.

C A P. Pœnitentes. LXIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Ob ætatem tenellam mitius quis pœ-
nitur.
- 2 Eucharistia an sit de neganda ijs, qui
in patibulo suspenduntur?
- 3 Pœnitentia solennis potest mulieribus
imponi.
- 4 Seniores mitius sunt puniendi.

IN textu post medium, ibi,
Iuvenibus. Igitur ob ætatem flores-
centem, mitius quis pu-
nitur, l. auxilium, §. in delictis, ff. de minoribus l. si adul-
terium, §. 1. verfi. fratres, & verfi. iniustum, ff. ad
Luliam de adulter. l. 1. §. Impubes, ff. de regul. iuris
cap. 1. & 2. & ibi. Ioan. Andri & Abb. de delictis pœ-
rorum. Multa congerit Tiraquel. de pœnis, causa 7.
num. 1. & sequentibus, qui nostri textus memi-
nit. Iuvat quòd ætas juvenilis maxime ad de-
linquendum incitat, ut dicit Lactantius lib. de
ira Dei capit. 22. & ideo multi in prima æta-
te turpes, postmodum laudabiles extite-
runt.

In fine textus, ibi, Viaticum. 2
Ponderat Gomes tom. 3. cap. 14. num. 6. ad medium,
& per

& per illum debet, quod debet iudex permittere, & consentire, ut reus condemnatus ad mortem, recipiat corpus Domini nostri Iesu Christi, cum nulla sit ratio, per quam possit impediri, textus similis in cap. 2. de furtis, cap. questum, 13 questione 2. Covar. lib. 2. variat. cap. 1. num. 11. Jul. Clar. lib. 5. sententiarum §. fin. questione 99. num. 3. alios refert Cened. ad Decretal. Collectan. 4. num. 1. expressit Ordinatio nostra Lusitana lib. 5. tit. 138. §. 2. ubi cum multis Barbosa, Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 69. sect. 3. & 4. Reginal. lib. 29. num. 70. & 71. ubi doctè probat ad supplicium damnatis dandum esse viaticum, c. Quod in te, de pœnit. & remiss. c. Super eo, de hæret. in 6. Sylvester, verbo, Eucharistia. 3. quest. 5. dicto 8. Henric. 1. p. Summa lib. 8. cap. 5. Toletus lib. 2. Summa cap. 28. sã verbo, Eucharistia, num. 2. latissime Stephanus Fagundes in 3. precepto lib. 1. cap. 4. num. 3. & 4. Ioannes Sancias disp. 40. num. 3. & 4. An autem sententia corporis afflictiva executioni mandari possit in eod. die, quo condemnatus sumpsit sacramentum Eucharistia? Vide Clar. d. quest. 99. num. 3. Maiolum de irregul. lib. 3. cap. 24. num. 15. Cened. ubi proxime, num. 3. Item Barbosa, ubi proxime.

3 In Glossa verbo, comas, ibi, solemnibus pœnitentia imponitur.

Docet Glossa pœnitentiam solemnẽ posse mulieribus imponi, de quo vide D. Thom. in additionibus ad 3. p. quest. 28. art. 3. sed non debet illis coma amputari, quia mulier habet illam in signum subiectionis, & ideo non competitur in pœnitentia mulieri comæ deponantur, sicut viro; tradit D. Thom. ubi proxime in respons. ad primum.

4 In Glossa verbo. Iuvenibus,

Quia ætatis ratio. Igitur seniores mitius sunt puniendi in eodem genere delicti per textum in l. 2. ff. de termino motu, l. si quis in gravi, §. ignoscitur, ff. ad senat. Consult. Syllan. tradit post alios Tiraque. de iure primog. in præfation. vii, 160. qui nostram Glossam refert.

CAP. In capite quadragesimæ.

LXIV.

S V M M A R I V M.

Que servanda sint in solemnibus pœnitentia?

5 Aliquando certus habitus assignatur?

IN textu. Collige ex Concilio Agathensẽ, que servanda sint in solemnibus pœnitentia; de quo vide Vinald. in Candelabro, titulo de Sacramento pœnitentia, nu. 10. cum sequentibus. D. Thom. in additionibus ad 3. p. questione 28. art. 2. & 3. Campanile divers. iur. can. rubr. 11. cap. 21. num. 8. Abb. in cap. 1. & in cap. questum, num. 1. de pœnitentijs, & remissionibus. Bernard. in practica cap. 23. à principio, & ibi additio littera B. Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 2. & 3. Sotto in 4. dist. 29. quest. 2. art. 5. col. 2. Belarm. & alij, ut per Henric. part. 1. de pœnitentia Sacramento lib. 2. cap. 20. n. 7. Alciatum lib. 9. parergon. cap. 22. qui affirmat, quod pœnitentia publica iam hodie exoleverit, nisi quod Saxones urbe Halberstadiensis, etiã eius imaginem nunc servant. Adde Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 8.

In principio textus, ibi, Sacco

induti. Notat Paulus Fuschus de visitat. lib. 2. c. 15. num. 26. ad hoc, quod in multis videmus certum habitum assignari, etiam in remissionẽ peccatorum, sic & primi illi eremite tunicas certas pro afflictione corporum suorum, gestabant.

CAP. Confirmandum. LXV.

S V M M A R I V M.

1 Solemnis pœnitentia nõ imponitur clericis.

2 Rebaptizatus non potest ad ecclesiasticos ordines promoveri?

IN textu. Cuius meminit, & eius materiam late prosequitur Covar. lib. 2. variat. cap. 10. num. 3. prope medium, & collige solemnem pœnitentiã solis profanis concedi, sacris viris prohiberi, Alciatus lib. 9. Parergon. c. 22. in principio, D. Thom. in addit. ad 3. p. quest. 28. art. 3. ad 2. ubi docet, quod clerico nõ iniungitur pœnitentia solemnibus, ne ordo veniat in contemptum, & sic defertur ordini, non personæ. Covar. lib. 2. variat. cap. 10. numer. 3. post alios Salzedo in addit. ad Bernard. cap. 23. littera B.

In fine textus, ibi, Rebaptizati. Igitur rebaptizati minime admittuntur ad sacros ordines, cap. Qui bis, cum sequentibus, de consecrat. dist. 4. quibus autoritatibus hoc sacris receptum est, saltem in eo, qui sciẽter fuit rebaptizatus, quasi ob scientiam istam puniri iuste debeat hac irregularitatis pœna, & idem

erit in eo, qui ministraverit hoc baptismi Sacramentum sciens, iterum illud repetens, cap. 2. de Apostatis l. 1. & 2. C. ne sanctum baptismum reiteretur, prosequuntur late Bernard. in pract. cap. 15. verbo, rebaptizati, num. 1. & 2. & ibi Salzed. littera B. Covarr. multa adducens, in Clement. si furiosus, 1. par. in initio num. 8. qui uterque nostri textus meminit. An qui ignorans fuit rebaptizatus, sit irregularis? Vide Covar. ubi proximè latissime, de utroque Suarez de censur. disp. 42. sect. 1. & nu. 7. agit utrum hæc irregularitas incurratur, quando quis necessitate compulsus rebaptizatur, veluti per vim, vel metum?

CAP. Illud. LXVI.

S V M M A R I V M.

- 1 Qui solemnem egerit pœnitentiam, irregularis est.
- 2 Dicitio, quoque, quid significet?
- 3 Dicitio, ac, quam significationem habeat?

IN textu. Duo constat ex Decreto Syricij Pontificis in Epistola ad Himerium. Primum post pœnitentiam solemnem neminem esse ad ordines sumendum. Secundum, talem pœnitentiæ modum non esse clericis imponendum, observat Suarez de censur. disp. 42. sect. 2. num. 3. Sayrus de censur. lib. 7. cap. 10. n. 19. qui uterque nostrum textum referunt, & eius materiam prosequuntur. Solemnis pœnitentia ab antiquis Patribus inducta est ut gravia, & scandalosa crimina in populis evitarentur; tradit Bernard. in pract. cap. 23. verbo, post peractam pœnitentiam in principio, qui etiam nostri textus meminit. Adde posita ad cap. si ille 58. n. 1. supra hac eadem dist.

In principio textus, ibi, Quoq; Quæ dicitio est implicativa, ponitur pro, etiam, l. 2. in principio, & ibi Bart. & Ias. nu. 12. ff. de pactis, idem Ias. in l. si arrogator, num. 11. per illum textum ff. de adoptionibus. Berous in cap. ult. num. 21. de usuris, Decius in l. si certis annis, num. 19. ad fin. C. de pactis, & cons. 526. nu. 2. Aliquando adverbativa est, ut per Abb. in cap. fin. de usuris, licet Berous d. num. 21. reprehendat Abbatem, dicens nunquam reperiri quod dicitio quoque, sit adverbativa, tamen cum Abbate videtur tenere Benuen. in tractatu de assurationibus in prefat. num. 33. fol. 22. Vide late circa alias significationes Glossa in pragmat. sanctionis, tit. de collationibus, §. Cui rei, in veri. sed, verb. quoq; fol. 58. Tusch. tom. 2. conclus. 357. Cened. sing. 93.

In textu, ibi, Ac. Quæ est dicitio copulativa, & copulatur inter diversa, l. 2. §. Cum placuisset, ibi. Ac protinus recens accedit ff. de origine iuris l. libertas, §. fin. ff. de statu hominum l. 2. §. fin. C. de summa Trinitate, Joann. Andr. in cap. Cum accessissent, per illum textum de constitut. n. 9. Aliquando accipitur expositivè pro idest, l. decernimus cum Globa, verbo, ac C. de sacrosanctis ecclesijs, l. defensionis facultas C. de iure fisci lib. 10. ubi Lucas de Pena post alios Cened. singul. 16. num. 2. Denotat tandem similitudinè, seu comparationem Decur. cons. 362. in principio, qui citat textum in Clement. 1. §. 1. de iudicijs, l. 1. Cod. de errore advocatorum, §. ex hoc. intelligere, instit. quibus non est permissum facere testamentum; alij de quibus Cened. ubi proximè num. 4.

CAP. Alienum. LXVII.

S V M M A R I V M.

- 1 Gratianus ex qua epistola Leonis transcripserit?
- 2 Gregorius Lopez nostri textus meminit.
- 3 Intellectus Hugonis reprobat.

IN superscriptione, ibi, Leo Epistola 90. De Leone Pontifice nomine primo, vide posita in cap. Hoc vestra. dist. 11. & in cap. sancta, numer. 18. distinctione 15. Porro in editione operum Divi Leonis, Colonia Agrippina, apud Joann. Birchmannum anno 1569. hæc epistola non est, numer. 90. sed 92.

In textu. Cuius meminit. Gregorius Lopez par. 1. tit. 4. l. 19. Glossa 4. ubi alia iura adducit.

Ibi, Quis orabit pro eo. Istam rationem impugnat Hugo, quia alij sacerdotes, & laici possunt orare pro eo, sicut etiam faciunt pro Pontifice in cap. Si Papa, dist. 40. Sed textus intelligitur quoad restitutionem officij ut sit sensus, quod non poterit haberi effectus orationis, si imponatur clerico pœnitentiæ sollemnis, quia cum non possit post talem pœnitentiæ ad pristinum statum reparari, supervacaneum esset pro eo orare, ut post Archidiaconum in presenti, tradit Turretem, in principio. Præpositus, num. 1.

CAP.

CAP. Placuit. LXVIII.

S V M M A R I V M.

- 1 *Episcopus qui sciens ordinaverit solē-
niter penitentem, qua pœna punia-
tur?*
2 *Diēlio, nisi, quid significet?*

1 **I**N textu. Collige ex textu solemnem pœnitentiā agentes si necessitas, aut utilitas Ecclesiæ exegerit, posse deputari inter ostiarios, vel lectores, ita ut epistolam, vel Evangelium non legant, quod sancitū est, propter quatuor rationes. Primò propter dignitatē sacrorū ordinum. Secundo propter timorē recidivi. Tertio ob scandalum vitandum, quod posset oriri ex memoria præcedentium peccatorum. Quarto quia ille, qui sic solemnem pœnitentiā egit, non haberet frontem alios corrigendi, cum peccatum eius fuerit publicum, ut post *Archidiaconum*. in præsentia tradit *Barnardus in practica cap. 23.* verbo. *post perfectam pœnitentiā, num. 1.* Episcopus autem qui sciens ordinaverit in Episcopatu suo, ordinandi potestate privatur, ut in *Concilio Carthagin. 4. Canon. 68.* Quod intellige quando ordinavit scienter absque dispensatione, vel cum indistincte dispensavit, advertit *Barnardus*, ubi proxime, *num. 2.*

2 **I**n textu, ibi, Nisi. Quæ dictio adverbatur præcedentibus unde si oratio negativa præcedit, dictio Nisi ponit, & affirmat; si verò affirmativa præcedit, negat, & privat, quas duas regulas ponit *Dynus in regula peccatum, ex num. 1. de regulis iuris lib. 6.* *Bart. in l. Si cum, §. Qui iniuriarum, num. 3. in fin. & ibi. Ias. ex num. 26. ff. si quis cautionem.* Idem *Bart. in l. actione num. 1. & ibi Ias. num. 3. & 4.* *Decius num. 5. & 6. C. de transactionibus Surdus decis. 264. num. 17. Gutierr. lib. 1. Canonic. cap. 21. num. 2.* Denotat etiam, & importat conditionem suspensivam. *Gratus conf. 138. num. 7. & conf. 54. num. 55. & conf. 48 num. 6. volum. 1. Ias. in d. §. Qui iniuriarum numer. 26. Cassaneus in consuetud. Burgund. Rubr. 1. §. 5. num. 12. vers. Sil nigrace.* Quod intellige in ultimis voluntatibus. Secus autem in contractibus, quia non facit dispositionē conditionalem, sed facit causam sub conditione: resolvit *Iason, & Casan. ubi proxime, Bald. in l. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. de conditionibus, & demonstrat. Rip lib. 1. Responsorum cap. 2. num. 24.* post alios *Cenedo singulari, 23. num. 4. quem late*

videbis numeris sequentibus; circa alias significationes.

CAP. Vltimum.

S V M M A R I V M.

- 1 *Ad clericatus officium non admittuntur Apostata.*
2 *Apostatare quid sit?*

IN textu. Collige peccatum Apostasie irregularitatem inducere, sentit *Salzedo in practica verbo, Apostata, cap. III. num. 2.* sed in præsentia tantum dicitur apostata à religione, durante eo statu, non esse ad ordines admittendum. An vero incurrat suspensionem si ita impœnitens ordinetur? Resolutum supponit *Suar. infra citandus disputat. 31. sectione 6. ex vi capit. ultimi de Apostatis,* non incurri irregularitatem per susceptionem minorum ordinum sed maiorum; videri potest *Sylvester, verbo. Apostasia, questione 8. & verbo, dispensatio, numer. 20.* Vbi significare videtur hanc esse irregularitatem, dispensabilem tamen à prælato religionis, sed neque hinc talis potestas conceditur, neque alibi, & ideo si ex vi iuris communis ordinari potest, hoc oritur, quia non fuit factus simpliciter irregularis, sed durante statu apostasie; ut bene nostrum textum intelligit *Suar. de censuris disputat. 43. sectione quarta numer. 8. ad fin. & favet cap. ultim. citatum de apostatis, si bene expendatur.*

Ibi, Apostatant. Apostasia, idem est quod retrocessio, seu desertio instituti semel suscepti, cum animo, vel obligatione permanendi in illo, nam *Apostatare* idē est quod deficere, seu retrocedere, semperque in malam partem sumitur, pro desertione iniqua, & inconstanti, & aliquando iuxta usum latinorum dicitur etiam de rebus civilibus, ut apostatare à Rege, vel ab Imperatore, ut bene advertit *Decianus in tractatu crimin. lib. 5. cap. 7. numer. 1.* Apostasia à Deo in tria membra distinguitur à *D. Thom. 2. 2. questione 12. artic. 1. Glosa in cap. 1. de Apostatis, ubi Innocentius Hostiens. & alij. Salzed. in practica cap. III. numer. 1. verbo, Apostata de quibus agit Suares tractatu de fide sectione quinta num. 2. & sequentibus.*

D I S T I N.

DISTINCTIO. LI.

CAP. Aliquantos. I.

SUMMARYM.

- 1 Innocentius primus quis fuerit?
- 2 Varia lectio huius capituli.
- 3 Baptismus delet irregularitatem ex delicto.
- 4 Qui appellentur hoc textu forenses?
- 5 Qui participant in causa sanguinis, non secuta morte, aut deformitate, non sunt irregulares.
- 6 Advocatus reum defendens in causa sanguinis, an punito poena talionis accusatore, fiat irregularis?
- 7 Milites quando fiant irregulares?
- 8 Qui sint curiales, de quibus textus?
- 9 Nonnulla contra eos, qui larvati incedunt.
- 10 Comedia actores notantur, & qui spectaculorum voluptatem, & venationes edunt.
- 11 Episcopus qui contentos hoc textu ordinat, non habet penam ipso facto.

DE Innocentio primo vide posita ad cap. Qui nesciat, distinctio II. numer. 1. Notavit Loaysa in Concil. Tolet. 1. quem refert Suarius disput. 47. sect. 5. numer. 6. Multa etiam de hoc Innocentio, vide apud Gabrielem Permortum in sua historia ordinis clericorum canonicorum lib. 1. cap. 28. §. 3. & cap. 36. §. 7. ubi contra multorum auctorem sententias nititur probare Innocentium primum nullatenus confirmasse ordinem Eremitarum Augustinensium.

In textu, ibi, Aliquantos, &c.

Alij legunt *quantos*, & ita haberi in 24. epistola eiusdem Innocentij ad patres Concilij Tolentani, i. testatur summator Conciliorum. Frater Bartholomaeus Carranza Archiepiscopus Tolentanus in Innocentio primo fol. mihi. 110. Sayrus in thesauro lib. 6. cap. 16. nu. 1. licet ipse *aliquantos* legat; addit tamen textus aliquos habere, aliquando.

In textu, ibi, Qui post acceptam

Baptismi. Baptismus delere omnem irregularitatem ex delicto, di-

cam, cap. Si quis possit 24. hac distinctioe n. 1. & 2.

Ibi, Forensi exercitatione. 4

Sunt hi agentes, advocati, procuratoris, sollicitatores, & promotores fiscales, item, qui iudicant de causa, & processum fermant, qui processum summant ad faciliorem iudicis instructionem, qui in favorem fisci dicunt dubia, contrarietatem, nullitatem, & similia in causa sanguinis, & quata morte, vel multilatione, qui omnes sunt irregulares, ut Doctores allegato nostro textu communiter resolvent Panormitanus in cap. sententiam, nu. 2. ne clerici, vel monachi Hostien. in cap. ad audientiam de homicidio Astens. in summa par. 2. lib. 6. tit. 14. nu. 4. Sylvest. verbo homicidium 3. q. 2. vers. primum Navarr. in Manual. cap. 27. n. 212. Martinus Ledesma 2. q. 9. 26. art. 2. tract. de irregularitate pag. 354. col. 3. Angelica, verbo homicidium 5. in principio Mayolus de irregularitate, lib. 2. cap. 9. num. 1. & 2. Vivald. in Caudelabr. tit. de irregul. §. 3. nu. 250. Sayrus in Thesaur. lib. 6. cap. 16. n. 10. Henric. lib. 14. de irregul. tit. cap. 12. num. 8. & 10. Avila de censur. p. 7. sect. 2. disp. 5. dubio. 1. Alios praeter citatos refert pro se Villa Diego tract. de irregularit. c. 6. Soto de iust. lib. 5. q. 1. art. 4. & textum nostrum dicit optimum Suar. de cens. disp. 47. sect. 4. ubi ex imprudencia, & incuria typographiae statim n. 1. textus noster Innocentio tertio attribuitur, cum sic Innocentij primi, ut ipse Suar. aperte testatur dict. disp. 47. sect. 5. num. 6.

Ibi, Obtinendi pertinaciam suscepere. 5

Collige hic non fieri irregulares advocatos, nec omnes eos, qui causam sanguinis in iudicio tractant, non secuta morte, aut deformitate, ut recte docet Host. in cap. significasti 2. de homicid. & Socin. in cap. sententiam, ne clerici, vel monachi membr. 4. q. 4. Hugo cap. Si quis possit hac distinct. Navarr. Manual. cap. 27. num. 211. Henric. lib. 14. cap. 12. num. 1. Sayrus citatus num. 1. Avila ubi proxime, Suarius, numer. 6. ubi verba nostri textus satis dilucide explicat in hanc opinionem, additque esse mentem Glosa. Archidiacon. & Tutrecemat. hic. Contrarium sequuti sunt (nimirum hos esse irregulares, etiam non sequuto effectu deformationis, aut mortis) speculat. tit. de dispens. §. iuxta vers. sed quid de iudice. summa Astens. p. 2. lib. 6. tit. 14. art. 4. quest. 3. Sanctus Antonin. 3. p. tit. 29. cap. 2. §. 1. Summa confessor. tit. de homicidio, quest. 23. lib. 2. tit. 1. Mayolus lib. 2. de irregularit. cap. 9. n. 3. sed minus bene.

An incurrat irregularitatem advocatus, qui agebat pro Reo in causa sanguinis, illo vero absoluto, condemnatus est actor poena Talionis ac deformationem, aut mortem passus? Vide bis Panorm. in cap. Clericis, ne clerici, vel monachi. Hostien. in cap. ad audientiam de homicid. Tabiena, verbo, irregularitas 2. §. 10. Mayolus lib. 4.

cap. 9. Innumer. 7. *Sayro* d. lib. 6. cap. 26. numer. 11. *Henric* lib. 14. cap. 12. num. 10. qui omnes affirmant. *Suar*us vero dilucide distinguit d. disp. 47. sect. 4. num. 5. Vtrum assistentes in loco suppliciant irregulares? Vide *Suarium* ubi proxime num. 10. negative resolventem.

7 In textu, ibi, Aliquantos ex militia. An, & quando milites sint irregulares? Vide infra cap. Si quis possit 4. hac dist. num. 3. & sequentibus.

8 In textu, ibi, Aliquantos ex curialibus. Qui sint hi curiales, qui irregularitatem incurunt, explicat optimè *Suar*. proxime citatus sect. 4. num. 1. concluditque esse omnes, qui in quacumq; seculari Curia ministri sunt in causis sanguinis, quomodocumque ad illas cooperentur, ut tabelliones, sollicitatores, procuratores, & inferiores ministri, qui vel denuntiant, vel scribunt sententiam, vel aliquid simile munus exhibent; quos omnes dicit esse irregulares, dum talibus detinentur; alios vero ex ijs etiam postquam talia munera demiserunt, nimirum eos, qui dum eis occupabantur irregularitatem ex lenitatis defectu contraxerunt, aut infames facti sunt, ad illum, num. 2. *Sayro* citatum lib. 6. cap. 16. à num. 1. & sequentibus, præsertim, num. 12. ubi numerat satellites, lictores, ministrum iustitiæ publicæ; qui vindictam exercet mutilando, strangulando, in frustra secando, &c. Lusitani appellant *Algos* Castellani *Veridugo* Latini dicunt *tortorem*, *carnificem*; item deferentes instrumenta sanguinis, eaque ad id aptantes, & applicantes, cursores quoq; ad eandem causam sanguinis deputatos, & præcones, qui omnes irregulares sunt ex authoribus ab eodem *Sayro*, ibi citatis. Consiliarij tamen Principum irregulares non sunt; de quo nobis dicendum erit ad c. Magnus, 3. infra dist. 54. Interim consule *Greg. Lopez* part. 1. tit. 6. l. 48. an submat. legis.

9 In textu, ibi, Qui voluptatē. Glossa explicat ludibria quibus voluptatibus exercitabantur homines, ut facere solent histiones, actores comædiarum, mimi, & similes hominum feces. *Reginaldus* in praxi lib. 30. tract. 2. cap. 25. num. 197. de quibus nos in cap. *Marius* 2. num. 8. dist. 33. sive isti aperta facie, sive personati has voluptates exerceant, in quos satis erudite invehitur *Peres* in libello, quem scripsit *Contra las masearas*; id est adversus eos, qui cavatos cortices (ut vocat *Virgilius*) ori admovent, ac larvati in publicum exeunt. Vide etiam *Gregor. Lopez* 1. 3. verbo, *vestiduras* tit. 12. partit. 5. larvas etiam, sive larvatos incedere *Lusitanos* cantum est lib. 5. *Ordinat. tit.* 34. & de

habitu personato monachi. Vide *Fr. Emmanuel Roder. question. Regular. tom. 2. quest. 76. art. 7.*

In textu, ibi, Editiones. Glossa interpretatur defabellis, in quibus ea agitantur, que edita sunt ab hominibus, vulgo *Representaçoes*, comedias, quas merito exagitat *Ribera* in *Michaam* cap. 1. vers. 14. à num. 62. adducens pulchra ex *Sancto Cypriano* lib. 1. epistola 2. in veteribus libro. 2. epistola 2. lege, & dole. Ceterum existimo tam voluptates, quam editiones hic esse ea omnia, quæ in amphiteatris populo spectanda dabantur, maximè spectacula gladiatorum, venationes ferarum, & cætera omnia, de quibus satis erudite *Lypsius* in amphiteatro Romano, contra quos passim antiqui Patres, præsertim *Tertullianus* in *Apologetico* adversus gentes, & lib. de spectaculis. Redi ad cap. presbyteri 19. num. 3. distinctione 34.

In textu, ibi, Deponantur. Notat *Suar*us de censuris disput. 45. sect. 4. numer. 1. ordinatorem Episcopum, dum curiales, & hoc textu contentos initiatur, poenam inferendam à iudice tantum incurere, licet tales verè sint irregulares, nec ad ordines admittendi.

CAP. Designata. II.

S Y M M A R I U M.

- 1 Textus unde desumptus?
- 2 Qui in causa sanguinis ministrant non sunt irregulares, nisi sequatur executio.
- 3 Qui dicantur curiales?
- 4 Causa, cur curiales non ordinantur remissivè.

AD titulum. Desumptus est textus ex epistola 4. *Innocentij* ad *Felicem* Episcopum *Nucerianum*, ita legit *Carranza* in *Innocentio* 1. fol. mihi 109. non *Micrianum*, ut habet *Gratianus*, epistolam refert idem *Carranza*.

In textu, ibi, Administraverit. Ex hoc textu deducit. *Suar*. citatus disp. 47. sect. 4. num. 2. cum Glossa hic nullo modo esse irregulares eos, qui in iudicio causam sanguinis agunt, nisi mors, aut deformatio sequatur. Dixi cap. precedentis, num. 5. Intellige hoc præcise ex ipsa actione curiali, nã si aliunde officia sint infamia, ex hoc capite alia orietur irregularitas. In textu

In textu, ibi, De curialibus

autem. Qui dicantur hi curiales explicant perbelle *Suar. de censur. disp. 47. sect. 4. num. 1. Sayrus in thesaur. lib. 6. cap. 14. num. 9. Toletus statim allegandus. Eos esse irregulares satis constat ex Host. in summa lib. 1. tit. de obligatis ad ratiocinia, §. qualiter hoc fundamentum. Astens. part. 2. lib. 6. tit. 18. sum. Pisan. in verbo ordinandus, §. 15. Angelica, verbo, Curiales. sanctus Antonin. 3. part. tit. 29. irregularit. c. 6. Albericus, verbo, ordinandus, §. 15. Sylu. verbo, ordo 4. q. 2. vers. nec Sepimò. Tabien. verbo, ordo 4. Mayolus lib. 2. cap. 5. Henricq. lib. 14. cap. 5. num. 5. ubi in Commentar. littera L. plures refert. Tolet. 1. summa cap. 60. num. 2. edit Duaciana à fol. 1608. *Suar. & Sayrus* proximè citati. *Reginaldus in praxi lib. 3. tract. 2. num. 64.**

In textu, ibi, Manifesta ratio.

Quatuor rationes ob quas curiales ordinari non permittuntur, colligunt *Toletus lib. 1. summa cap. 60. num. 2. Sayrus in thesauro lib. 6. cap. 14. n. 10. ubi eas vide.*

C A P. Præterea. III.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Ludi amphitheatrales, ac scenici à quo inventi?*
- 2 *Innocentius primus sedit Honorij temporibus.*

I N textu, ibi, Quas à Diabolo inventas esse.

A quibus ludi amphitheatrales, ac scenici fuerint inventi? Vide *Angel. Politian. miscellaneor. cap. 58. & Panepistemon. vers. scenici, latè Gregor. Girald. de historia Poetarum, dialogo 6. post principium vers. Primi verò Bagnacavallo Piazza universale del mondo discorso 103. Iust. Lyps. de amphitheat. cap. 5. Cælius Rhod. lect. antiq. lib. 8. capit. 7. ubi refert ex Polybio auctore, Arcades vitæ duros, & austeros, ut suorum civium animos aliquantulum posita austeritate mitigarent, fuisse primos ludorum scenicorum inventores. Ludos scenicos, inquit ille, voluptatis ergo; & ad eruditionem matutinam, & striatam frontem compertos esse scribunt plerique. Dignus Augustinus ab eodem Cælio relatus affirmat ludos amphitheatrales non hominum, sed inanum Deorum fuisse inventum. Ludi scenici spectacula turpitudinum, & licentia vanitatum, non hominum vitijs, sed Deorum insis insituta. Ille igitur à verò non aberrabit, qui*

dixerit Diabolum esse scenicorum spectaculorum auctorem. Nam de Diabolo constat primum fuisse, qui personam, & larvam sibi apertavit, dum serpentem induit. *Genes. cap. 3. vers. 1. De materia, & intellectu textus vide latè Sancb. lib. 9. de matrimonio disp. 46. num. 41. & sequentibus.*

In textu, ibi, Imperatore præ-

sente. Fuit hic Honorius magni Theodosij filius, qui in Occidente, in Oriente Archadius eius frater imperavit ab anno. 395. iuxta Bellarmini chronologiam, ac in sequentes 28. annos, menses 5. imperium protulit, incidit in huius Imperatoris tempore Pontificatus Syricij, licet non integer: Anastasij Innocentij primi, Zozimi, Bonifacij: Celestini, quæ sedente, Honorius extinctus est.

C A P. Si quis post. IV.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Textus comprehendit tam laicos, quam clericos.*
- 2 *Non baptizatus non est propriè irregularis, quas irregularitates tollat baptismus?*
- 3 *Bellum defensivum nulli est prohibitum, & nemo in illo sit irregularis? & num. 5.*
- 4 *Qua ratione servetur moderamen inculcata tutela?*
- 6 *Irregularitas contracta in bello aggressivo iusto, est defectus lenitatis in laicis.*
- 7 *Quanam faciant bellum aggressivum iustum? & num. 8. & 9.*
- 10 *Varia lectio nostri textus.*
- 11 *Varia lectio nostri textus, quem optime exponit Suarius.*
- 12 *Irregularitas huius capituli est ad omnes ordines.*

I N textu ibi, Si quis.

Comprehendi hoc textum tam laicos, quam clericos tenet *Suar. disp. 47. sectione 5. numer. 6. contra Mayolum qui lib. 2. cap. 9. illum intelligit non de quocumque militante, sed de Duce, vel belli præfecto.*

In tex. ibi, Post acceptum baptismum

Recte post baptismum; nam qui baptizatus non

non est, pro eo tempore improprie dicitur irregularis, patet ex toto titulo de presbytero non baptizato præsertim capit. 1. & 2. & capit. veniens eodem titulo. Navarr. in Manual cap. 27. numer. 205. Mayol. lib. 3. de irregularit. cap. 7. in principio Sayrus in Thesaur. lib. 6. cap. 2. nu. 8. Henric. lib. 14. cap. 1. num. 2. & in summa lit. T. Suarius de censuris disput. 40. sect. 1. num. 2. Avila de censur. part. 7. disput. 5. sectione 1. §. & primo. Ac proinde quæcumque irregularitatem baptizatus incurreret ob crimen proprium, vel ex infamia ob crimen sequuta, item omnem ex defectu lenitatis nullo modo incurrit non baptizatus, quamvis idem crimen committat, & infamiam patiatur, & reliqua præstet, unde irregularitatem ex defectu lenitatis pateretur baptizatus; ita Sylvest. verbo, baptismus 6. questione 2. Tabiena Baptism. 8. §. 9. Mayol. lib. 5. cap. 51. num. 11. Sayrus in Thesaur. lib. 7. cap. 13. num. 2. Henric. lib. 14. cap. 18. numer. 2. & 3. Suar. proxime citatus, numer. 2. Aliquas tamen irregularitates non aufert baptismus, ut bigamiam, defectus natalium, & quæ in ipso baptismo contrahuntur, sive ex iteratione sive ex susceptione in infirmitate, de quibus ijdem Auctores.

§ In textu, ibi, Militaverit. Non intel-

ligas de bello defensivo iusto, ubi pro servanda, & tutanda vita, patria, Rege, &c. servatur moderamen inculpatae tutelæ, nam tunc licet quis occidat, detruncet, atque alios deformat, non propterea erit irregularis, ut optimè probat Suar. de censur. disput. 47. sectione 6. numer. 1. ubi allegat pro se Navarr. Innocent. Ioann. Andream, & Panormitan; idem Abbas in capit. petitio de homicidio, & Covarr: additque hoc pariter intelligi de laicis, ac de clericis militantibus: vide eum num. 2. & 3. & posita ad principium dist. 21. num. 6. & sequentibus.

4 Qua ratione servetur moderamen inculpatae tutelæ tradunt egregie Innocent. & Panormit. in capit. Olim. 1. numer. 19. de restitutione spoliat. & capit. Significasti, numer. 5. & 9. de homicidio, Sylvest. verbo, bellum 2. questione prima. Sotto lib. 5. de iustitia questione 1. articul. 4. Salon. 2. 2. questione 64. articul. 7. controvers. 1. conclusione 3. Arag. ibi dubio 1. conclusione 2. Ludovicus Lopez 1. part. instruct. conscientia. capit. 62. Navarr. in Manual cap. 15. num. 3. Phylarcus de officio sacerdotis part. 2. lib. 4. cap. 9. Beja in respons. casuum part. 2. casu. 21. Sayrus in clavi Regia libro. 7. capit. 10. numer. 10. Petr. Navarra de restitutione libro. 2. cap. 3. numer. 349. Saar verbo, homicidium. Valent. tom. 3. disputat. 5. questione 8. puncto 4. dubio 1.

5 Dicendum insuper posse licite clericos in sacris, interesse bello iusto ex licentia superio-

ris legitima, & pia causa, ut probat Suar. disp. 47. sect. 6. num. 7. & quotidianus ecclesie vult confirmat. Adde posse etiam ibi ex licentia Papæ pugnare, nec tunc si interficiant, aut de-forment, fient irregulares, quia tunc censetur Papa dispensare in tali irregularitate, ita Calderinus in c. petitio, de homicidio, quem refert, & sequitur Panormitanus c. 2. num. 5. de vita, & honestate clericorum Tabiena, verbo, irregulari 3. §. 21. conclus. 2. Covarr. Clement. si furiosus, part. 2. §. 3. numer. 2. Barthol. Medina lib. 1. instruct. cap. 11. §. 11. Phylarc. lib. 4. de officio sacerdot. cap. 11. §. 6. Henric. lib. 14. cap. 11. numer. 4. Sayrus ubi supra, num. 14. ubi refert contrarium sentientes. Posse etiam clericos interesse bello iusto, ut dicit consilium probat Rebus. in Authent. habita Cod. ne filius pro patre, verbo, Episcoporum, & alij. An clerici possint esse in bello ad pugnandum? Negat Menoch. cons. 54. numer. 19. Iacobus Gretserus de sancta cruce tomo 3. lib. 2. capit. 3. Perez lib. 1. colum. 11. vers. ad unum titul. 1. lib. 4. ordin. pag. 766. Nos tamen de hac questione alibi vberius disputamus.

Adverte tamen hanc irregularitatem pro-
venientem ex occisione, vel deformatione in bello iusto esse, & appellari ex defectu lenitatis, ita expresse Suar. sectione 5. num. 6. Avila ubi proxime Toletanus in summa lib. 1. capit. 86. numer. 2. editionis Duaciana, anno 1608. & intellige de secularibus, quibus bellum iustum aggressivum non prohibetur, de ecclesiasticis qui in illo occidunt, vel deformat, puto esse ex delicto, quia dant operam rei illicitæ, ita expresse Toletus ubi proxime Avila citatus, §. Ad primum versic. Sed non quoad clericos.

Vt autem scias quænam faciant bellum aggressivum iustum consules D. Thom. 2. 2. questione 40. artic. 1. ubi tria requisita comperies, ut bellum sit licitum. Primum quidem auctoritas principis, cuius mandato illud gerendum est, non enim pertinet ad privatam personam, quia potest ius suum in iudicio superioris prolequi. Regibus autem, & principibus sicuti cura est gladium adversus malefactores, & seditiosos suæ Republicæ stringere ex illo Apostoli ad Roman. 13. Non sine causa gladium portat, minister enim Dei est, & vindex in iram ei, qui male agit; ita etiam ad eos pertinet arripere arma adversus hostes externos in protectionem ac defensionem suorum subditorum eripiendo pauperem à potente, & de manu peccatoris liberando Psalm. 81. Vnde Augustinus tom. 6. lib. 22. cap. 75. in principio contra Faustum ait: Ordo naturalis mortalium paci accommodatus poscit, ut suscipiendi belli auctoritas penes principes sit; idque non solum in bello defensivo vim vi repellendo quod naturali iure cuique licet, leg. vim vi, ff. de iust.

de iustitia, & iure, sed etiam bello offensivo, ut res ablatae repetantur, damna resarciantur, & iniuriae subditis illatae puniantur; alioqui misera foret Respublica, neque integra, neque sufficiens sibi, ut vult Aristoteles 3. Politic. Si iniuriarum ultores, & salutis publicae defensores, ac bonorum vindicatores non haberet. Ita docent interpretes ad citatum D. Thom. Victor. de iure belli, Sotro de iustitia quaest. 3. art. 5. Gabriel in 4. distinct. 15. quaest. 4. Molin. tract. 2. de iustitia disp. 100. num. 2. Panormit. cap. sicut 3. de iure iurando. Bart. l. Hostes, ff. de captivis, & post limin. revers. Suar. tract. 3. de bello disp. 13. sect. 2. Vnde Respublica quae in temporalibus superiorē nō recognoscit, bellū movere potest, ab ea namque derivatur auctoritas in Principem, aut Regem, ac pro inde illam retinet, si alio regiminis genere se ipsam gubernet Molin. citatus disputat. 23. & 26. Alij verò domini temporales qui superiorem recognoscunt, & civitates, quae sunt partes alicuius integre Reipub. nequeunt inferre bellū absque suorum principum facultate.

8 Secundum requisitum est causa iusta ut illi scilicet, qui impugnantur propter aliquā culpam impugnationem mereantur. Quae verba multorum torquent ingenia, nam fieri potest ut ex ignorantia invincibili detineantur bona, quae alteri debentur, ibique nulla culpa, sed tamen iusti belli causa sit, cum alia via non possint ea obtineri. Quia propter dicendum est aliam esse culpam formaliter, quae cum peccato incurritur, aliā verò materialiter, hoc est absque peccato, & in primo sensu locutos fuisse D. Thom. & scholasticos putat Molin. cōsentaneè ad Augustin. cap. Dominus 23. quaest. 2. dum ait iusta bellū definiri qua ulciscuntur iniurias, si qua gens, vel civitas, qua bello petenda est, vel vindicare neglexerit quod à suis improbe factum est, vel reddere quod per iniurias ablatum est. In secundo verò sensu raro eveniet liciti belli causa, quia si ea serventur, quae debent observari, erit saltem culpa praesumpta, & bellum iustum formaliter, & materialiter, scilicet cum peccato eorum, qui bello impetuntur. Haec colliges ex Molin. citato disputat. 102. quae sequitur Luisius Turrianus tom. unico in 2. 2. disput. 90. dub. 1. §. Item videre. Vide Suar. citatum sectione 4. per totam. In specie autem assignantur solent peculiare causa iuste inferendi bellum. Prima ad occupandum seu recuperandum ea, quae principi debentur. Secunda ad reprimendum subditos iniuste bellantes contra dominum suum. Tertia notabilis aliqua iniuria illata principi, aut suae Reipublicae. Quarta contra eos, qui hosti praestant auxilium ad iniustum bellum. Quinta adversus eos, qui defendunt impios ne iuste puniantur. Sexta si violetur pactum magni momenti. Septima si negentur ea, quae iure

gentium omnibus licent. Octavam assignat Victor. 2. parte relectionis de Indis insularis, si prohibeatur scilicet negotiari in qualibet provincia, aut uti fluminibus, aut peregrinari, & degere in alijs provincijs. Quam causam non admittunt proximè citati auctores, quos videre poteris.

9 Tertium requisitum est recta bellantium intentio, qua scilicet intenditur ut bonum promoveatur, vel ut malum vitetur, bella enim non crudelitate, aut cupiditate, sed pacis studio geruntur, ut mali coerceantur, & boni subleventur. Vnde necesse est ut bellum non procedat ex odio, neque illius infligendi occasio quaratur, si tamen primum, & secundū adsit requisitum, etiam si odium aut sinistra intentio admisceatur, nulla insurget obligatio restituendi illata hostibus damna, quamvis culpa contra charitatem suboriatur. Suar. ubi supra, & sect. 7. Alphonsus à Castro lib. 2. de iusta haeret. punitione cap. 14. Covarr. relect. in reg. peccatū, part. 2. §. 9. nu. 3. 4. & sequentibus. Valent. tom. 3. disp. 3. questione 16. puncto 2. Sayrus in clavis lib. 7. cap. 13. §. num. 5. Vtrum autem infidelitas licitum reddat bellum? In tractatu de fide disp. 18. sectione 1. num. 4. & deinceps videri potest apud Suar. & Reginal. tractatu 21. num. 94. & 95. ubi de his, & supra dictis multa per conclusiones ibi sequentes facile reperiuntur.

10 In textu, ibi, Ad necandum fideles. Advertit Suarius de censuris disp. 47. sect. 5. num. 6. deesse haec verba. Ad necandum fideles in originali, & probat ex collectione Garcia de Loaysa in Concilio Toletan. 1. cap. 8. & ex tom. 1. Conciliorū: Verum Carranza ea expresse apponit in collectione Concilij Toletani 1. cap. 8. folio mihi. 101.

11 In textu, ibi, Etiam si gravia. Garcia de Loaysa, ubi supra, legit graviora. Verum eū Gratiano cōsentit Suar. & Carranza, Textū optimè explicat Suar. d. n. 6. scilicet illius est milites, qui in iusto bello pugnāt, si manu propria occidant, & deformant fieri irregulares, licet in ipso alia peccata nō committant, vel etiam si in ipso bello graviter non delinquant, quia iustum est; ita etiam Glossa Archidiacon. & Turrecremat. hic.

12 In textu, ibi, Diaconi non accipiat dignitatem. Non existimes hanc irregularitatem nō esse ad minores, & subdiaconatum, verè enim totalis est, ut egregie convincit. Suar. d. sectione 5. numer. 7. ubi textum satis acute interpretatur.

CAP. Qui in aliquo. V.

S V M M A R I V M.

1 *Quae irregularitates ex crimine proveniant? & num. 2. 3. & 4.*

5 *De qua infamia textus loquatur?*

6 *Azorius nostri textus meminit, & eius materiam prosequitur.*

IN textu. De hac irregularitate, quam contrahunt committentes enormia, & notoria crimina, diximus varijs in locis. Adde Tolet. in summa lib. 1. cap. 68. à principio. Mayol. lib. 5. de irregularit. cap. 12. Sayr. de censur. lib. 7. capit. 12. Reginal. in praxi, lib. 30. tract. 2. cap. 26. Suar. de censur. disput. 43. sectione. 4. Peccatum sodomiticum fit sit occultum non inficere virum impurum irregularitate, tradit Navarr. in Manual. cap. 27. numer. 249. Sayrus ubi proxime, num. 22. At Covarr. in Clement. si furios. part. 1. §. 1. num. 6. dicit occultum sodomitam suspensum esse, & effici irregularem, si celebret; idem tradit Bernard. in practica cap. 80. Iul. Clar. lib. 5. sententiarum, §. Sodomia, num. 5. Quia verò de hoc turpissimo, fædissimo, execrando, prorsusque nefando sodomix crimine sermo incidit; videamus quid pænæ, ac supplicij statuatur hominibus hac labe contaminatis. Dico igitur. Clericus perpetrans hoc nefandum crimen, deponitur, & in monasterium detruditur. Ita colligitur ex cap. Clerici de excessibus pralatorum. Bermondio de publicis concubinarijs, titulo de peccato sodomia num. 73. Duen. reg. 101. limit. ult. Campanil. in divers. Iuris. tab. 11. cap. 22. numer. 7. Quare si clericus sodomita, audeat celebrare, vel in ordinibus ministrare, irregularem fieri, & à solo Papa dispensandum credit Foler. in praxi crimin. canonica part. 6. cap. 37. num. 11. Franc. Marc. Delphin. decis. 687. num. 16. part. 2. & alij. Hanc tamen opinionem merito rejiciunt. Aret. in cap. cum nō ab homine, de judic. Navarr. in Manuali cap. 27. num. 249. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 12. num. 22. Valentia tom. 4. disp. 7. questione 19. punct. 3. Suar. tom. 5. disp. 31. sect. 4. num. 20. Emman. Rodr. questione 28. art. 2. Aldret. cap. 15. num. 34. Campan. cap. 22. num. 9. De crimine simonix an inducat irregularitatem? Vide Mayol. lib. 4. cap. 23. & lib. 5. cap. 45. late Suar. d. section. 4. num. 2. De crimine sacrileg. an inficiat hominem irregularitate? Vide Mayol. lib. 5. cap. 30. Suar. d. sect. 4. num. 5.

2 *Ibi, Qui in hæresim lapsi sunt?*

De hac irregularitate vide textum in cap. 2. §. Hæretici, de hæreticis in 6. Divum Antoninum 3. parte tit. 28. cap. 6. in initio. Angel, verbo, irregularitas. 1. num. 28. cap. 6. in initio. Angel, verbo, irregularitas 1. num. 28. Sylvest. eodem verbo, questione 5. Navarr. in Manual cap. 27. num. 305. Tolet. in Summa lib. 1. cap. 63. Mayol. lib. 5. cap. 46. Sayr. lib. 7. cap. 12. num. 16. Suar. disput. 43. sect. 1. Reginaldum in praxi lib. 30. tract. 2. cap. 15. & nu. 193. Amplia primò in credentibus fautoribus, & defensoribus, textus in cap. Statutum de hæreticis in 6. Tolet. d. c. 63. §. Suar. d. disp. sect. 2. nu. 5. Amplia secundò in filijs, etiam si criminis parentum non fuerint participes Toletanus d. cap. 63. §. 3. Reginald. dicto cap. 15. num. 193. Amplia tertio in nepotibus per lineam paternam. Rebus. in praxi de mod. admittent. benef. num. 26. Amplia quarto in filijs illegitimis hæreticorum. Tolet. d. cap. 63. §. 5. De potestate dispensandi in hac irregularitate, vide Tolet. dicto cap. 63. in fin. Suar. sect. 1. num. 5. Reginald. d. cap. 15. num. 193. §. in hac.

In textu, ibi, Qui non dum ad triginta annos.

Consonat textus in cap. cum in cunctis de elect. textus in cap. cum nobis, eodem tit. Trident. sess. 7. cap. 1. & sess. 24. de reformat. cap. 1. Vide Azor Moral, part. 2. lib. 6. cap. 5. in principio. Less. de iust. lib. 2. cap. 34. num. 107. Henric. in summa par. 2. lib. 14. cap. 9. Salzed. in pract. cap. 26. littera B. in addit. §. 1. Valer. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. cap. 12. sect. 1. num. 163. Annus trigessimus completus requiritur ad Episcopatum, licet August. Barb. in remiss. ad Conc. sess. 7. cap. 1. numer. 3. dicat quod requiritur ætas quadraginta annorum. Vide Salzed. Reginald. & DD. supra citatos. Eadem ætas triginta annorum requiritur ad Cardinalatum ex æquiparatione Cardinalium, & Episcoporum, quam facit Trind. sess. 24. cap. 1. Vide Salzed. Reginald. lib. 30. tract. 3. n. 136. De ætate requisita ad Decanatum, Archidiaconatum, canonicatum, beneficium cum cura, & cætera inferiora, vide Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. n. 164. & 165. Ad prioratum monachorum cõventualium, seu aliorum religiosorum requiritur annus vigesimus quintus inchoatus. Clemen. 1. §. ceteram de stat. monach. Valer. Reginald. lib. 30. tract. 3. num. 165. Abbatis Priorissa, & quævis præfecta foeminarum, non debet minor esse quadraginta annis, & quæ post professionem expressam octo annis laudabiliter vixerit, aut ad minimum, (si alia idonea haberi non possit) quæ trigessimum annum exceßerit, ac quinque saltem annis post professionem in religione laudabiliter vixerit. Concil. Trid. sess. 25. de regul. cap. 7. Azor Moral. part. 1. lib. 13. cap. 16. à principio. Garcia de benefic. par. 7. cap. 4. num. 42. & 71.

Solus Papa dispensat in defectu ætatis, ad hoc, ut quis consequatur beneficium ecclesiasticum,

asticum; vide Valer. Regim. lib. 30. tract. 3. num. 186. De etate, quæ requiritur ad singulos ordines, tam maiores, quam minores, vide textum in cap. In singulis, & in cap. Placuit, infra, dist. 77. & in Clement. generalem, de etate, & qualitate. Trid. sess. 23. cap. 12. Gregor. Lopez. l. 27. tit. 6. part. 1. Salzed. in pract. cap. 26. littera B. in Addit. §. 1. Navarr. in Manual. cap. 25. nu. 69. cum sequentibus. Garcia de benefic. part. 7. cap. 4. nu. 21. Egidium de Sacram. tom. 2. disp. 20. num. 102. Reginal. lib. 30. tract. 3. nu. 166. Suar. de censur. disp. 31. sect. 1. nu. 22. Qui ante legitimam ætatem sacris ordinibus fuit insignitus, manet ipso iure suspensus, & si ordine aliquo utitur, efficitur irregularis per Extravagant. Pij 2. & motum proprium Pij 5. Vide Covar. in Clement. Si furiosus, l. part. §. 1. num. 4. Rebus. in pract. benefic. tit. de clericis, ad sacros ordines male promotis, Glossa 4. Soto in 4. dist. 25. q. 1. art. 3. Gregor. Lopez. in l. 28. tit. 6. part. 1. verbo, El beneficio. Navarr. in cap. Accepta, oppositione, 8. nu. 34. de restit. spoliat. & in Manual. cap. 25. nu. 70. Salzed. in pract. cap. 26. in Addit. littera E. & §. 1. Suar. de censur. disput. 31. sect. 1. num. 25.

5 Ibi, Infamiae nota. De qua infamia loquatur textus, vide Angelum in summa, verbo, infamia, nu. 3. Sylvest. eodem verbo, nu. 4. Tolet. in summa, lib. 1. cap. 56. Sayr. de censur. lib. 7. cap. 11. Suar. de censur. disp. 48. sect. 1. cum sequentibus.

6 Post medium textus, ibi, Deinceps sacerdos erit. Notat hunc textum, & eius materiam latè prosequitur Azor. in summ. moral. p. 2. lib. 3. cap. 28. §. Tertio quaritur, vers. Quæ quidem.

DISTINCTIO. LII.

CAP. Sollicitudo. I.

SUMMARIVM.

- 1 Authores qui nostri textus meminere.
- 2 Quid sit ordinari ordine præpostero?
- 3 Qui per saltum ordinatur, verè characterem recipit.
- 4 An factus de laico episcopus, antequam sacerdos, verè episcopus sit?
- 5 Quos status consideret Doctores in promotu per saltum, ad suspensionem?
- 6 Vtrum promotus per saltum sit ipso iure suspensus?

7 Promotus per saltum non est suspensus ab ordine ritè suscepto.

8 Probabilius est promotu per saltum, esse suspensum ipso iure ab ordine, quem male suscepit.

9 Contrarium non est improbabile.

10 Promotus per saltum est impeditus ad superiores, & ad reliquos ordines suscipiendos.

11 Episcopus potest dispensare cum sic promotu, & in quo casu? & nu. 12. 13.

14 Ordines prætermitti, quo tempore suscipiendi?

15 Ordinatus per saltum est ipso iure suspensus.

16 Vtrum qui non est sacerdos, possit esse Episcopus?

IN textu. Nullus est pene author, qui de Sacramento ordinis, suspensione, aut irregularitate scripserit, qui nostri textus non meminerit, ij inveniuntur apud Sylvest. verbo, irregularitas, q. 11. nu. 13. Soto dist. 25. quest. 2. à 3. col. penult. casu 3. Navarr. in Manual. cap. 27. à nu. 24. Sayr. in Thesuro, lib. 4. cap. 14. nu. 26. & lib. 7. cap. 10. nu. 39. Emman. Roder. in summa, cap. 166. & 168. Henriq. lib. 7. de irregularit. tit. 13. num. 5. & lib. 14. de irregular. cap. 6. nu. 3. Tolet. lib. 1. summa, cap. 50. num. 17. Edit. Duaciana anno 1608. Suar. de censur. disp. 31. sect. 1. à nu. 44. Valent. tom. 4. disput. 7. quest. 19. punct. 3. nu. 5. Avil. de censur. part. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 2. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 14. nu. 25. Reginald. lib. 30. tract. 2. cap. 14. num. 191.

In textu, ibi, Præpostero cursu.

Idest non servato ordine, quem ipsi ordines inter se servant, ita ut inferiores superioribus, minores maioribus substernantur, & supponantur. Vnde.

Dubitant primò Doctores; an qui ordinem maiorem suscepit, non suscepto inferiori, verè ordinetur, & recipiat characterem. V.g. qui fit presbyter antequam subdiaconus, aut diaconus? Respondendum affirmative, ita communiter omnes Doctores. Fundamentum est quia, ordo quem inter servant ordines, non est ex necessitate Sacramenti, sed ex præcepto Ecclesie; ita supponitur cap. Vnico, de clerico per saltum promotu, & tenent Archid. & Geminian. Præposit. cum Glossa, hic, & Panormitan. cap. Vnic. de clerico per saltum promotu, ubi dicit communem. Theologi etiam cum D. Thom. in 4. dist. 24. q. 1. à 2. q. 4. Bonavent. in 4. dist. 24. q. 3. ubi omnes reprehendunt Hostiens. cap. Vnico, de clerico per

saltum promotus, dicentem, sacerdotem taliter promotum non conficere corpus Christi. Adde Tolet. in summa, lib. 1. cap. 50. nu. 19. Avil. de censur. part. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 2. Henric. lib. 10. de Sacramento ordinis, cap. 14. nu. 2. in comment. littera Q. & lib. 14. de irregularit. cap. 6. num. 3. & in comment. littera C. Navarr. in Manual. cap. 27. nu. 242. Abb. in cap. Vnic. num. 4. de clericis per saltum promotis. Covar. 1. variat. cap. 10. num. 16. vers. Ceterum, alios refert Salzed. in pract. cap. 24. littera B. & cap. 32. nu. 2.

4 Dubitant secundò. Vtrum si episcopus fiat de laico talis, non suscepto presbyteratu, episcopus vere consecratur; & talis sit? Dicam de hac questione, infra, nu. 16.

5 In textu, ibi, Negligentia potius, quam superbia. Duos status considerant Doctores in promotus per saltum; alterum cum ita ordinatur scienter, & data opera, ut aiunt; alterum cum ex ignorantia ordinatur, putans id sibi licere, vel non graviter esse prohibitum, aut non advertens ad talem prohibitionem. In primò casu, omnes qui in hac promotione per saltum agnoscunt suspensionem ipso iure latam: dicunt talem vere esse suspensum. In secundò, idest cum ignoranter ordinatur per saltum, dicunt aliqui ex ipsis, non esse suspensum, & hanc partem tenet Gregor. Lopez in l. 28. tit. 6. part. 1. & l. 63. tit. 5. part. 1. & Tolet in summa, lib. 1. cap. 50. nu. 18. ubi allegat pro hac sententia Hugonem, sed verius est ignorantiam hanc solum conducere ad faciliorem dispensationem, non verò ad effugiendam suspensionem, ut bene notat Sylvest. de irregularit. quest. 11. & cum eo Suar. de censur. disp. 31. sect. 1. nu. 45.

6 In textu, ibi, Ab officio sacerdotali eum prohibeas. Querunt hic DD. Vtrum sic promotus per saltum, sit ipso iure suspensus? Sed ad faciliorem questionis explicationem oportet distinguere de quadruplici ordine, in quo talis suspensio dari potest. Primò, in ordine rite suscepto. Secundò, in ordine per saltum suscepto. Tertio, in ordine prætermisso. Quarto, in ordine, quem nondum talis suscepit. Pone casum. Est quis ordinatus rite in minoribus, suscipit diaconatum, prætermisso subdiaconatu, deest adhuc presbyteratus, & subdiaconatus prætermissus; dubium est, an talis sit suspensus à minoribus rite susceptis.

7 Dico primò. Promotus per saltum non est suspensus ab ordine rite suscepto, sed in illo poterit ministrare extra periculum irregularitatis. Est contra Navarr. in Manual. cap. 27. nu. 242. & Mayol. lib. 4. de irregularit. cap. 12. qui videntur tenere (pro ut illos explicat Suarius

statim allegandus) talem suspensum esse ab ordine, tam rite, quam male suscepto. Sed nostram conclusionem docent Gregor. Lopez l. 63. tit. 5. part. 1. Bernard. Diaz in pract. cap. 29. Sylvest. verbo, irregularitas, q. 11. Henric. lib. 14. de irregularit. cap. 6. nu. 3. & in comment. littera H. Suar. de censur. disput. 31. sect. 1. nu. 42. ad medium, Avil. de censur. part. 7. disput. 9. sect. 1. dub. 2. §. secunda conclusio, ad fin. Probat optimè Suarius, & Avila, quia ita colligitur ex hoc textu, & cap. Vnic. de clerico promotus per saltum, in ultimis verbis.

Dico secundò. Probabilius est promotum per saltum esse ipso iure suspensum ab administratione ordinis sic suscepti; ita expressè Hostiens. & Pavormit. in cap. Vnico, de clerico per saltum promotus. S. Antonin. 3. part. tit. 26. cap. 3. col. 3. ad medium. Sylvest. verbo, irregularitas, quest. 11. Bernard. Diaz in pract. cap. 20. Navarr. in Manual. cap. 27. nu. 242. vers. sexto. Martin. de Ledesma 2. 4. quest. 26. à 2. de irregul. pag. 366. Sotus in 4. dist. 25. q. 1. à 4. post conclusionem quartam, §. Tertius. Sebastian. Medices, p. 2. tit. 9. q. 35. vers. septimò. Vivald. de suspensione, num. 48. Summa Corona tract. de irregularit. nu. 19. vers. Tertio. Phylarchus de officio sacerdot. lib. 4. cap. 12. nu. 5. Zerola in pract. episcopali, part. 1. verbo, dimissoria, §. 3. & 4. Mayol. lib. 4. cap. 12. nu. 1. Sayrus in Thesaurò, lib. 7. cap. 10. nu. 39. Henric. lib. 6. de irregularit. cap. 13. nu. 5. & lib. 14. cap. 6. nu. 3. Tolet. lib. 1. summa, cap. 50. nu. 17. Valent. tomo 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. §. 5. Suar. de censur. disp. 31. sect. 1. dub. 2. conclus. 2. ubi §. Ad fundamentum secunda, acute nostrum textum interpretatur. Probat omnes ex nostro textu, & ex cap. Vnico, de clerico per saltum promotus, & ex Trid. sess. 23. cap. 14. de reformat.

Contrarium (nec improbabiler) scilicet talem non esse ipso iure suspensum ab ordine male suscepto, sed suspendendum, tenent Archid. Geminian. Præposit. & Turrecram. hic. Innocent. in cap. si celebrat, de clerico excommunicat. ministr. Angel. verbo, irregularitas, nu. 36. Tabiena, verbo, irregularitas, 4. §. 2. conclus. 5. Armilla, verbo, irregularitas, nu. 68. Fundatur, quia ex nullo textu talis suspensio ipso iure colligitur, ut bene expendit Suar. d. disp. 31. sect. 1. nu. 44. licet sententiam nostram sequatur, pro ut cum allegavi numero superiori.

Dico tertio, talem sic promotum per saltum esse impeditum ad superiores, si qui desunt, & ad reliquos ordines, ut eos possit accipere. Hæc est omnium, quos pro secunda conclusione citavi. Verum discrepant in nomine, quod tali impedimento imponunt, alij enim suspensionem vocant, alij irregularitatem. Verius est non esse irregularitatem; ita expressè tenet Avila, citatus, §. Prima conclusio. Suar. citatus. nu. 49. vers. Nihilominus dicendum est; quia nullus est textus, unde talis irregularitas colligatur. Adde Suarius, hæc impedimenta ascendendi ad superiores

riores ordines, & suscipiendi prætermisso, esse quasi effectus suspensionis, exercendi, & ministrandi in ordine male suscepto. Vnde colligit effectum non suscipiendi ordinem prætermisum, tolli ubi primum dispensatur cum sic promotus; ut in male suscepto ordine ministret. Primum, quia sublata radice tollitur, quidquid inde pullulat. Secundum, quia aliter talis dispensatio ministrandi in male suscepto effectum habere non potest; nam nunquam licita esse potest ministratio in superiori, non suscepto prius ordine inferiori. Lege *Suarium* nu. 50. ubi etiam habet clericum dispensatum, ut prætermisum ordinem suscipiat, possit in illo post suspensionem, & in male suscepto, libere ministrare, & liberum manere, ut ad superiores ascendat.

11 Dico quartum, cum sic promotus per saltum potest episcopus dispensare, ut prætermisum ordinem suscipiat, & ut in ordine male suscepto ministret, & ad superiores ascendat, quanvis delictum sit publicum; dummodo talis in male suscepto ordine, vel in prætermisso, non ministraverit ante dispensationem, quia tunc iam fit irregularis. Hæc est expressè *Ma-*
ioli lib. 4. de irregularit. cap. 12. num. 2. *Navarr.* in *Manual.* cap. 25. nu. 71. *Emman. Roder.* 2. part. *sum-*
ma, cap. 17. nu. 9. *Sayr.* lib. 5. cap. 14. nu. 26. & 27. & lib. 7. cap. 10. nu. 40. *Henriq.* lib. 14. cap. 6. nu. 3. *Suar.* de censur. disp. 31. sect. 1. nu. 51. *Avil.* de censur. part. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 2. §. sequitur secundum. Fundamentum est, quia *Trident.* ita concessit cum hac limitatione episcopis, *sess.* 23. de *reformat.* cap. 14. Hanc nostram conclusionem non bene limitat *Zerola* in *praxi episcopali,* part. 2. verbo, *irregularitas,* dub. 3. contendens episcopum non posse dispensare cum promotus per saltum, si delictum fuerit publicum, nam *Tridentinum* non limitat ad occultum, unde nos distinguere non debemus. Illam *Navarr.* ampliat, ut episcopus possit dispensare etiam post administrationem in male suscepto; si administratio fuit ex ignorantia, cum quo abit *Tolet.* in *summa,* lib. 1. cap. 50. num. 17. citans pro se *Panormit.* & *Glossam* hinc, & cap. *Pastoralis,* de sacrament. non iterand. Sed dicendum nunquam episcopum dispensare posse, ubi talis fuit administratio, quæ irregularitatem induxerit, ita Doctores pro conclusione citati, & specialiter *Suar.* nu. 52. *Tolet.* ubi proxime, nu. 18. quanvis dicat probabile esse posse episcopum cum administrante scienter in ordine male suscepto dispensare, pro ut sequuntur *Geminian.* & *Præposit.* hinc, & *Hosienf.* non sibi constans in *summa,* nu. de clericis per saltum promotis.

13 Dico quintum, Quanvis sic promotus per saltum ministret in ordine male suscepto, vel in derelicto, si crimen fuit occultum, adhuc poterit episcopus cum eo dispensare, ut præter-

missum ordinem suscipiat, ministret in male suscepto, ascendat ad superiores. Ita expressè tenent *Zerola* in *praxi episcopali,* part. 2. verbo, *irregularitas,* dub. 3. *Mayol.* lib. 4. de irregular. cap. 12. nu. 2. *Sayr.* lib. 7. *Theauri,* cap. 10. nu. 40. *Henriq.* lib. 14. cap. 6. nu. 3. *Avil.* de censur. part. 7. disp. 9. sect. 1. dub. 2. §. Sequitur secundum. Probatur ex *Trident.* *sess.* 24. cap. 6. de *reformat.* ubi episcopis conceditur dispensatio irregularitatis contractæ ex crimine occulto, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario.

Dico sextum. Episcopus potest dispensare cum ministrante publicè, & scienter ante dispensationem in male suscepto ordine, ut prætermisum suscipiat, & in male suscepto ministret; ita omnes Authores citati pro quarta, & quinta conclusione. Fundamentum est, quia episcopus solum non potest dispensare cum male promotus ministrante in taliter suscepto ordine, ut ad superiores possit ascendere, cum id tantum ipsi prohibeat *Trident.* d. *sess.* 25. cap. 14. de *reformat.* licet *Suarium* d. disp. 31. sect. 1. nu. 52. ad medium, existimet episcopum non posse dispensare cum ministrante in male suscepto ordine, ut in ipso, post susceptum prætermisum ministret.

14 In textu, ibi, Proximè quatuor temporum ieiunio. Collige hinc ordinem prætermisum, & ritum etiam in ipsa susceptione omisum, accipi, & suppleri debere temporibus ad ordinem destinatis. Tradunt scribentes in cap. 1. de *Sacrament.* non iterandis, de quo videndus est *Henriq.* lib. 14. cap. 6. nu. 3. *Sayr.* de censur. lib. 7. cap. 10. nu. 40.

15 In textu, ibi, Redire concedas. Vtiq; quia suspensionem ipsosfacto incurrerat, ut dixi in prima conclusione.

16 In Glossa, verbo, Subdiac-natus. Ait episcopum neminem posse esse nisi prius sit sacerdos. *Glossam,* sequuntur Theologi omnes, qui nonnullos Canonistas contrariè sentientes refellunt, ita expressè *Mayol.* lib. 4. de irregularit. cap. 12. nu. 3. *Sylvest.* verbo, *ordo,* 2. q. 1. & *ordo* 5. q. 5. *Raymund.* in tit. de *forma conservat.* vers. *Quid si clericus,* ubi ait omnes fere doctores ita sentire. *Pisanella,* verbo, *ordinat.* 2. §. 2. *Archidiacon.* hinc, & *Glossa,* cap. *Vnico,* de *clerico per saltum promotus.* *Sayr.* lib. 7. *Theauri,* cap. 10. nu. 41. *Henriq.* lib. 10. cap. 2. num. 1. *supponit* *Suar.* de censur. disp. 31. sect. 1. nu. 53. *Tolet.* lib. 1. *summa,* cap. 50. nu. 19. ubi etiam contrariam opinionem æque iudicat probabilem, & refert pro illa *Glossam* hinc, quæ contrariam apertè docet, refert etiam *Panormitan.* cap. *Vnico,* de *clerico per saltum promotus,* addere posset *Hosienf.* *Goffredum*

Giffredam hinc, quos pariter placet rejicere. Vide etiam Azor. tom. 2. lib. 3. cap. 30. §. Nono queritur. Bellarmin. lib. 1. de ordine, cap. 5. Reginald. lib. 30. tract. 1. nu. 19. §. Tertium est.

DISTINCTIO. LIII.

CAP. Legem. I.

SUMMARY.

1 Irregularitas consurgens ex obligatione ad ratiocinia, talis proprie non est.

2 Imperator undenam piissimus, & sacratissimus appelletur!

3 Imperator, an talis possit dici ante coronationem Pontificiam?

4 Mauritius Imperator sancti Gregorij Papae compater.

5 Religiosus factus episcopus potest tenere, & suscipere in baptismo.

6 Religiosi possunt esse compatres baptizando.

7 Quae dicantur publica ratiocinia?

8 Publica ratiocinia impediunt ingressum religionis.

9 Professio obligati ad ratiocinia valuit iure antiquo.

10 Valet etiam hodie post moderationem Bullae Xisti 5.

11 Causa cur obligati ad ratiocinia, nec ad ordines, nec ad religionem admittantur?

12 Est nunc de novitiatus essentia peragi in habitu religionis.

13 Adhibeatur duplex limitatio circa propositam doctrinam.

14 An tempus novitiatus debeat esse continuum. nu. 15. usq. ad 17.

18 Ex iure communi antiquo sine novitiatu poterat fieri professio, & quomodo?

19 Novitiatus nunc debet esse anni integri de momento ad momentum.

20 Non valet sponsi de presenti professio, nisi anno integro novitiatus.

21 Professus transiens ad aliam religionem

etiam strictiorem indiget anno probationis.

22 Hodie novitius, & religio non possunt renuntiare anno novitiatus.

23 Quibus casibus possit novitiatus extendi ultra annum.

IN textu. Collige ex textu, obligatos ad ratiocinia ab ordinibus arceri, non quia hi proprie sint irregulares, cum irregularitas ex sua causa perpetua sit, & se habeat per modum habitus; sed quia sunt impediti publicis, vel privatis negotijs, quod temporarium est; & reddita administrationis ratione cessat. Sayr. in Thesuro lib. 6. cap. 14. &abilitas ad suscipiendos ordines restituitur. Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 14. & sequentibus. Reginald. in praxi, lib. 30. tractat. 2. nu. 65. Henriq. in summa, lib. 14. cap. 5. §. 5. Navarr. conf. 1. alias 4. nu. 7. de regular. Bonacina de censur. disp. 7. q. 2. punct. 5. num. 2. Mundus de Escobar de ratiocinijs administrandis, cap. 4. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de discipl. clericali, §. 11. Campanil. in divers. iuris. rub. 11. cap. 9.

In textu, ibi, Piissimus. Imperatorem, si

quem, maximè decet pietas, et religionis amor, quia Ecclesie Romanae defensionem habet susceptam, cap. Venerabilem, 34. de electione, ibi, Advocato, & defensore, iuncta Glossa, verbo, carebit, vide posita ad cap. Constantinus, dist. 96. & quae notat Azor. part. 2. lib. 4. cap. 11. q. 4. §. Sed obijunt. Dicitur etiam Imperator sacratissimus, non quod aliquo sacro ordine sit insignitus, diaconatu nimirum, ut aliqui falso putarunt, contra Glossam in cap. Valentinianus, dist. 63. quam Abb. in cap. Venerabilem, de electione. Cardin. in Clement. 1. de iur. iurando, vocant communiter receptam cum Speculatore in tit. de legibus, §. Nunc ostendendum, vers. Decimonono. Nec quod Papae ministraret cantando epistolam, instar subdiaconi, ut iidem Authores advertunt, & praeter eos Castaldas in lib. de Imperatore, quast. 29. nu. 4. Sed quod impositione manuum à Summo Pontifice faceretur, ut habes Clement. 1. de iur. iurand. & cap. Venerabilem, de electione, hac verò manus impositio Imperatorem non extrahit à numero personarum laicarum, sed inter eas censetur cap. Venerabilem, dist. 96. ubi multa de hac re; interim vide Azor. part. 2. lib. 2. cap. 5. quast. 3. Et veluti è vestigio adverte Imperatorem à Summo Pontifice ungi sacro oleo in brachio sive humero dextro, ut per illam unctionem significetur prompta alacritas, & alacris promptitudo, quam ad debellandos Ecclesiae inimicos habere debent Imperatores. Ita Augustin. de Ancona de potestate Papae, quast. 38. art. 2. Castald. de dignitate Regni Regnorum, Hispania, cap. 14. ann. 2.

Ibi,

3 **Ibi, Imperator.** An talis possit simpliciter appellari antequam à Romano Pontifice coronetur? Negat *Castaldus, supra citatus, q. 45.* ubi ait ita communiter sentire utriusque iuris Doctores, & affert pro se *Bart. Bald. Innocent. Speculator. Angel. Abbat. Io. Andr. Felin. & alios,* & quidem constat ex *Clement. 1. de iure iurando, & cap. Venerabilem, de electione,* cum tantum dici Imperatorem futurum atque in missali Romano in officio sextæ feriæ maioris hebdomadæ, Imperatorem nondum coronatum electum dicere iubentur sacerdotes, qui officium præstant. *Adi. Azor. p. 2. lib. 2. cap. 6. q. 1.*

4 Fuit hic Imperator, ut ex subscriptione capituli constat, *Mauritius Tiberij Constantinopolitani Imperatoris gener, atque eius in Imperio successor, Mauritij filium Gregorius adhuc Cardinalis ex sacro fonte suscepit, factus Imperatoris compater, cum adhuc esset Constantinopoli iussu Pelagij 2. Summi Pontificis, ut testatur Glosa 18. q. 1. cap. Statutum, verbo, absolvit, & ibi Turrecrem. nu. 2. Illesas in historia Pontificali, lib. 4. cap. 1. in vita eiusdem Gregorij, non longe à principio.*

5 Ex quo facto inferunt Doctores, posse religiosum factum episcopum in baptismo tenere puerum, & fieri alicuius compatrem, licet monachis interdictum sit compaternitatem contrahere, *cap. Non licet, 1. cap. Monachi, de consecratione, distinct. 4. & cap. Pervenit, 1. 18. q. 2. ita Glosa, cap. Vnico, verbo, absolvit. Turrecrem. ibi nu. 2. in d. cap. Pervenit, ad finem. Cardin. Clementina Ad nostram, nam. 8. quest. 3. de censibus. Emman. Roderic. quest. regular. tom. 2. q. 58. à. 3. Gregor. Lopez l. 65. verbo, Maioral, tit. 5. part. 1. Et probari potest, quia cum hæc compaternitas monachis sit interdicta propter periculum incontinentiæ, quod nimia familiaritas cum sæcularibus secum afferre solet, hæc cessat in episcopo, de quo id suspicari non licet.*

6 Monerem tamen, monachis non esse prohibitum hanc compaternitatem contrahere baptizando, sed tenendo, cum aperte constet ex *cap. Doctos, 16. q. 1. monachis licitum esse baptizare, & advertit Glosa in cap. Non licet, in fine, & in cap. Pervenit, in fine, & ibi Turrecrem. Rebellus de iustitia, lib. 3. q. 6. nu. 10. fortasse, quia non tanta familiaritas comparatur baptizando, quam tenendo. Hinc non placet *Inol. Clemēt. 1. nu. 2. de statu monachorum, ubi ait, tenere hanc compaternitatem episcopo non tenendo, sed baptizando, non placet inquam, quia ut sic religioso episcopo concederetur, cum ea liceat religiosi non episcopis, vide Sanchez tom. 2. Decalogi, lib. 6. cap. 6. nu. 4.**

7 **In textu, ibi, Publicis obligati.** Sunt publica ratiocinia, ex quibus obligantur

officiales administratione aliqua ad Rempub. pertinente, ut thesaurarij, vel depositarij, officiales, C. de episcopis, & cleric. item ea qua obligantur nonnulli pacto, iuramento, stipendio ad officium publicum, ut advocati, procuratores, magistratus, iudices, &c. *Sayrus in Thesaur. cum multis, lib. 6. cap. 14. nu. 7. Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 15. vide illum Tolet. in summa lib. 1. cap. 54. Sunt alij. Mayol. de irregularitat. lib. 2. cap. 5. & PL.*

8 **In textu, ibi, Monasterium**

petunt. Notant *D. Antonin. 3. part. tit. 16. cap. 2. §. 5. Rosela, verbo, Religio, 2. nu. 4. Angelus, verbo, Religiosus, nu. 10. Sylvest. verbo, Religio, 2. q. 6. Armilla, verbo, Religio, num. 5. Tabiena, eodem, quest. 11. nu. 12. Sanchez tom. 1. Decalogi, lib. 4. cap. 19. nu. 19. solum publica ratiocinia ingressum religionis impedire, probant ex hoc, cap. Legem, & cap. Vnic. de obligatis ad ratiocinia, & 1. officiales, C. de episcop. & cleric.*

9 Quid si tales admittantur ad religionem, & profiteantur? Respondet iure antiquo valere eorum professionem. *Maior. in 4. dist. 38. q. 17. coactus. 1. Medina C. de restitu. q. 3. causa 8. ad quintam. Angles in floribus, 2. part. quest. quis tenetur, art. 2. diffinit. 12. Petr. Navarr. lib. 4. de restit. cap. 4. dub. ult. Carbon. de rest. q. 85. Sanchez, ubi supra, nu. 2. quod nu. 20. extendit etiam ad valorem votorum simplicium, quæ post biennium novitiatus emittunt religiosi Societatis Iesus, qui ex Bulla Gregorij XIII. Ascendente Domino, tam religiosi sunt, quam professi eiusdem Societatis.*

10 Dixi iure antiquo; quia ex Bulla Sixti V. anno Domini 1587. obligatus ad ratiocinia, atque ære alieno oneratus, ultra vires facultatum suarum, si ve æs alienum debeat publico, si ve particularibus, invalide profitetur. Ceterum hunc motum proprium finivit aliquantulum *Clemens VIII. anno 1602. & reduxit ad ius commune; quoad valorem professionis, vide Sauch. d. lib. 4. cap. 19. nu. 21.*

11 **Cur obligati ad ratiocinia, nec ad ordinem, nec ad religionem admittantur, tres potissimum numerari solent.** Prima propter indecentiam. Secunda, quia cum hi cogi possint ad reddendam rationem, nonnulla esset Ecclesiæ, & religionis culpa talesmittere, & eorum esse asyllum. Tertia, quia probabile est hos ad Ecclesiam fugere, non tam amore religionis; & desiderio divini cultus, & obsequij, quam ut effugiant, ratiocinia, quæ reddere tenentur. Adde *Sayr. in Thesaur. lib. 6. cap. 12. nu. 6. Tolet. in summa lib. 1. cap. 54. à principio. Reginald. in praxi, lib. 30. tract. 2. nu. 64.*

12 **Ibi, In suo habitu.** Probant nonnulli ex hoc textu, & *cap. Multos, dist. 54. sequenti, & cap. In 17. quest. 4.*

Satis esse novitium peragere novitiatum, non assumpto suo religionis habitu, sed in seculari, quem ipse gestabat; ita *Abb. cap. Super eo*, in fin. *de regularibus*. *Henriq. cap. fin. num. 5. qui clerici, vel monachi*. *Gregor. Lopez l. 3. fin. tit. 3. part. 1.* Sed omnino dicendum est, esse de novitiatu essentia peragi in habitu religionis, quia gestatio illius est una ex difficultatibus religionis, necessario subeunda, & experienda. Secundo, quia id religionum usus testatur, & supponere, videtur *Trident. sess. 25. de regularibus, cap. 15.* dum statuit, annumerandum esse novitiatu annum ad valorem professionis à die susceptionis habitus, *ibi. Post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittantur*. Ita sistent *Glossa*, hic, verbo, *in suo*, & *cap. Super eo*, in fin. & *cap. Si quis incognitus*, verbo, *habitus*, 17. *quest. 2.* ubi contra ius iuribus respondendo ait, ea, vel iam antiquata esse, vel nomine vestis laicalis venire vestem novitiorum, pro ut distinguitur à veste professorum, qui est religionis habitus, *Glossam*, sequuntur *Ioann. Andr. dict. cap. Super eo*, ad fin. & *ibi Anton. in fin. Hostiens. nu. 3.* & in *summa*, tit. *de regularibus*, nu. 8 ad fin. *ibi*, & *Goffredus*, *Angel. verbo, novitias*, nu. 16. & *ibi Tabien. q. 10. nu. 11.* *Sylvest. verbo, Religio*, 5. *Emman. Roder. regular. tom. 3. quest. 15. art. 9.* *Azor. lib. 12. cap. 2. q. 9. part. 1.* *Reginald. in praxi, lib. 18. cap. 26. nu. 384.*

13 Limita primò. Nisi regula alicuius religionis à Pontifice approbata aliud præscriberet, vel usus legitime præscriptus id obtinisset; ita *Goffredus*, *Anton. Ioann. Andr. dict. cap. Super eo*, in fine. Limita secundò, nisi talis esset religio, quæ habitum proprium non haberet, ut non habet Societas Iesu, unde nunquam eius religiosi, sive ij, quos vocant scholasticos, post biennium novitiatu, sive alij professi, vel coadiutores formati, possunt incidere in excommunicationem, *cap. 2. Ne clerici, vel monachi*, ob habitus dimissionem, de qua latissimè, & disertissimè, *Sanch. tom. 2. in Decalog. lib. 6. cap. 8. à nu. 38. usq. ad 70.* quia, ut dixi, habitum proprium non habent, sed ex usu regionis in qua habitant, vestiuntur. ita *Sanch. citatus, nu. 70.*

14 Ibi, Per triennium probati.

Duo querunt occasione huius textus doctores. Primum. Vtrum tempus præscriptum ad probationem novitij ex statuto cuiusq. religionis (sive id tempus annus sit, ut in omnibus fere est, sive biennium, ut in Societate Iesu) debeat esse continuum, ita ut si interrumpatur subsequens professio sit nulla? Negant necessariam esse novitiatu continuationem, *Specularior*, laudans pro se *Brixensem de statu monachor. §. Qualiter concipiet libellum*, q. 37. nu. 43. ubi addit, nihil impedire longū tempus interponi. *Archidiacon. in cap. Non solum*, nu. unico, verbo, *institutus*,

de regularibus, in 6. *Bonif. Clem. final. nu. 47.* *de regular. videtur tenere Iason. l. Si idem, cum eodem, in principio*, nu. 7. ff. *iurisd. omnium iudic. tenent Alex. cons. 34. nu. 2. & 19. vpl. 4. Mysingerius de tempor. utilit. cap. 3. nu. 9. ver. Sed induendo ait castus, Anton. Gomes in Bulla cruciata clausula*, 5. nu. 7. *Falsò pro hac sententia citati volent. Glossa cap. Eum qui, verbo, eum qui, cum potius sit pro opinione contraria.* *Contraria tamen opinio est vera, & tenenda, & eam tenet Bart. l. fin. §. Quoties*, nu. 2. ff. *de publican. & ibi Paulus nu. 3. Lappus allegat. 47. nu. 2. & 3. in nova editione, & ibi etiam Mandosius. in additionibus, verbo, tempus.* *Angel. l. Si idem, cum eodem, in principio*, nu. 4. ff. *de iurisdictione omnium iudic. & ibi Decius nu. 9. Alex. consil. 434. num. 1. col. 5. Ias. in Admonendi, nu. 219. ff. de iur. iurand.* *Gregor. Lopez l. 3. verbo, Per año, tit. 7. part. 1. Abb. cap. ad Apostolicam*, nu. 9. *de regularibus*, & *ibi Ancharan. in fin. & cap. 1. nu. 4. notabili 7. de regularibus*, num. 6. ubi, & *Franch. nu. 3. & Ioann. de Legman. Imola. Clement. fin. nu. 7. de regularibus*, *Probus additione ad Monach. cap. Constitutus nu. 1. de regularib. in 6. Nauarr. lib. 3. consil. 112. de regularibus*, in prima editione, *cons. 2. nu. 2. & cons. 34. nu. 2. & cons. 36. nu. 1. & cons. 42. nu. 2. & 4. & cons. 84. nu. 3. in secunda editione eodem tit. cons. 9. nu. 2. & cons. 32. num. 4. & lib. 3. tit. de conversione coniugat. cons. 3. nu. 3. Rosella, verbo, novitius*, num. 28. ubi *Angelus nu. 15. Tabiena nu. 10. Armilla nu. 12. Sylvest. verbo, religio*, 5. q. 4. ubi appellat sententiam indubitam. *Emman. Roder. in summa, tom. 2. cap. 8. num. 4. & tom. 3. question regular. q. 15. nu. 8. Ex Patribus Societatis Iesu. Sæ in summa, verbo, religio*, nu. 9. *Henriq. lib. 13. de excommunicat. cap. 40. nu. 2. Azor. lib. 12. institut. moral. cap. 2. q. 8. Sanch. tom. 2. in Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 31. Reginald. in praxi, lib. 16. nu. 385. §. Dua autem. Probatur ex Concil. Trident. sess. 25. de regular. cap. 15. ibi. Neque in minori tempore, quam per annum, post susceptum habitum in probatione steterit. At ubi decretum postulat certum tempus, id necessario debet esse continuum, ex *Glossa*, in fine, *Publica*, ff. *de diversis, & temporalibus prescription. & cap. 2. verbo, per annum, de temporibus ordinat. in 6. ubi Franch. num. 5. Imol. Clement. 1. nu. 18. de integram restitutione*, *Anton. Gom. tom. 3. cap. 1. nu. 30. Gutier. quest. Canon. lib. 1. cap. 12. num. 14. Ergo, &c. Alias probationes, vide apud Doctores citatos.**

Si tamen eveniret, ut novitius post annum continuum novitiatu, religionem dimitteret, & regrederetur, non egeret novo novitiatu, quia iam annus probationis integer, & continuus præcesserat, ita tenet *Glossa in regula, cum, qui, verbo, eum, qui, de regul. iur. in 6. & ibi Ioann. Andr. & in additione ad Speculat. tit. de statu monachor. §. Qualiter concepit, & libellum*, q. 3. num. 43. verbo, *Exivit*, *Lappus, Franch. Angel. Tabien. Armil. quos retuli num. superiori,*

Nec

17 Nec minima novitiatus interruptio debet parvi momenti censeri, quia continuatio requiritur, ut forma illius actus, atque quoties aliquid petitur, ut forma, omissio in minimis vitiat actum, quia est omissio formæ; ut probat *Tiraq. tract. de iudicio, in rebus exiguis, nu. 12.* Adde eum *Sanch. supra, num. 32.* ita continuationem requiri in novitiatus anno; ut requiratur integritas ipsius anni, sed quilibet defectus in integritate, annullat professionem, ergo etiam quilibet interruptio. Adde hic ex interruptione minima, dari factum contrarium, nec manere eiusdem qualitatis, id est novitium vere reliquisse iugum religiosæ disciplinæ, quod tamen oportebat non relinquere, ut medium tempus non obesset continuationi, docet *Abb. cap. Cum causam, num. 5. de electione, Tiraq. tract. Lemort. in principio, p. 5. num. 7.* Hinc colliges minus bene dixisse *Franc. supra* interruptionem duorum, vel trium dierum non sufficere; ut novitiatus denuò inchoetur, contra *Navarr. lib. 3. consil. tit. de regularibus, edit. 1. cons. 42. nu. 4. in secunda editione, cons. 32. nu. 4.* ubi aperte testatur, nova opus esse inchoatione ex duorum, vel trium dierum intervallo.

18 Ibi, Triennium. Non quod huiusmodi probatio si non esset integra, professionem subsequentem irritaret, nam ex iure cõmuni nullo præcedente novitiatu, si novitius, & religio illi renuntiarent, ipso receptionis die, poterat fieri professio, ut constat ex *cap. Ad Apostolicam, de regular. & cap. Constitutus, eodem tit. in 6.* Exceptis religionibus Minorum, & Prædicatorum, ubi integer annus novitiatus semper requisitus fuit ad valorem professionis, *cap. Non solum, de regular. in 6.* quæ prohibitio extenditur in *cap. Constitutionem, eodem tit. & lib. ad ceteros mendicantium ordines, aliter admissus, solum religioni in genere, non illi in particulari Minoribus, aut Prædicatoribus obligatur; ut ex eodem cap. Non solum, colligitur Glossa, verbo, vestro, & in cap. Constitutus, verbo, obliget, Sylv. verbo, Religio, 3. quest. 4.* quod etiam ad moniales mendicantes extendant multi, quod videbis apud *Sylvest. citatum, quest. 3.*

19 Hodie *Trid. sess. 25. cap. 15. de regularib.* annum integrum requirit ad valorem professionis, qui complebitur de momento ad momentũ, etiam addito illo die, qui in anno bisextili intercalatur, ut bene probat *Sanch. tom. 2. Decalog. cap. 3. num. 31. fin. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 12. cap. 4. q. 9. Henriq. in summ. lib. 13. cap. 40. §. 2. Reginald. in praxi, lib. 18. cap. 17. nu. 385. §. Dua. autem.*

Vnde colliges primo, non valere nisi integro anno novitiatus professionem sponsi, ut bene docet *Henriq. lib. 12. cap. 5. nu. 8. & in commentar. littera E. Bartholom. de Ledesm. ad matrim. dub. 64. Palatius 4. dist. 27. Vega lib. 2. summa, ca-*

*su 500. Emilian. Roder, tom. 2. summa, 2. edition. cap. 239. nu. 2. & tom. 3. questio. regular. q. 13. art. 4. Sanch. lib. 2. de matrim. dist. 24. nu. 7. ubi num. 6. multos refert pro contraria sententia, quæ probabiliter ait bimestre, de quo cap. Ex publico, de convers. coniugat. esse ad profitendum intra illud, nec esse correctum per *Trid. loco citato, vide ibi.**

Colliges secundo, minus bene dixisse *Corrad. dub. in summ. edit. 1. q. 38. Henriq. lib. 13. de excõm. cap. 40.* professum transeuntem ad aliam religionem, licet strictiorem, non indigere novitiatu, quem requirit *Trident.* cum contrarium sit verum ex *Navarr. lib. 3. consil. tit. de regularibus, edit. 1. in cons. 49. nu. 4. & in cons. 53. nu. 5. edit. 2. cons. 61. nu. 4. & cons. 62. nu. 5. & cons. 77. nu. 4. Saa, verbo, Religio, nu. 35. Azor. lib. 12. cap. 14. & cap. 15. Sanch. tom. 2. in Decalog. lib. 5. cap. 4. nu. 12. Emman. Roder. quest. regular. tom. 3. q. 19. art. 11. & tom. 2. summa, cap. 6. nu. 10. ubi in prior loco, art. 11. bene notat privilegium Leonis X. quod ibi videbis, cassatum esse a *Trident.* cum universaliter decernat professionem aliter esse irritam.*

Colliges tertio, nullo modo valere iam renuntiationem novitij, & ordinis post *Trident.* ad annum novitiatus integrũ (ut diximus fieri posse iure cõmuni) ita *Navarr. lib. 3. consil. tit. de regular. in prima edit. cons. 33. num. 5. & in secunda edit. cons. 62. nu. 5.* ubi ait, hanc opinionem consulendo, & iudicando esse tenendam *Emman. Roder. tom. 2. summa, cap. 6. nu. 10. & quest. regular. tom. 3. q. 14. art. 7. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 4. q. 4. Sanch. supra, num. 19.* quia *cap. Ad Apostolicam, de regular.* omninò derogatum est a *Trident.* Quidquid contradicat *Henriq. lib. 13. de excõmun. cap. 40. nu. 2.* Cæterũ valide dispensabit Præpositus Generalis Societatis Iesu, post exactum integrum annum novitiatus (non tamen ante illum) cum novitio suo, ut profiteatur, vel incorporetur in eadem Societate ante decursum biennium novitiatus, ut bene probat *Sanch. citatus, nu. 20.* nihil obstante decreto congregationis id prohibentis Generali, quia ea congregatio non aufert Generali potestatem dispensandi in eo casu, in quo specialiter potest dispensare ex constitutionibus Societatis, *part. 2. cap. 1. nu. 3.* iuncta declaratione eiusdem loci, quæ eandem habet authoritatem; sed impedit tantum usum, quod valorem actus non tollit, si dispensatio fiat, ut patet. Vide *Sanch. citatum, toto nam. 20.*

Ibi, Triennium. Adhuc poterit novitiatus ad longius tempus extendi, si ita superioribus religiosorum visum esset, ut plenior de novitio sumerent expectationem, dummodo prolatio non nimis excederet, nec post *Trid. sess. 25. de regularib. cap. 16. q. 1.* ibi. Finito tempore novitiatus, superiores novitios quos habiles invenerint, ad professionem admittant, aut de-

21

22

23

monasterio eos eiciant. Prohibetur probatio sex mensium, ex declaratione Cardinalium, si spes sit novitium eo tempore futurum religioni idoneum; tenent Parasellus in privileg. Minorum, in notatis circa Trid. sess. 25. Emman. Roder. tom. 3. quaest. regular. q. 17. art. 10. in fin. & tom. 2. summ. cap. 8. num. 3. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 18. q. 54. Sanch. supra, nu. 21. Navarr. lib. 1. consil. edit. 1. tit. de officio iud. ordi. conf. ult. In monialibus fieri potest quaecumque temporis prolatio, cum Trident. solum loquatur de masculis, & usu, ac praxi sic fieri videamus; nam ob dotem extendi solet novitatus in unum, duos, tres, quatuorve annos, & deinceps, notavit Sanch. ad fin. qu. 11. cum Emman. Roder. supra citato.

DISTINCTIO. LIV.

CAP. Nullus Episcoporum. I.

S Y M M A R I V M.

- 1 Authores de irregularitate propter servitutem tractantes.
- 2 Vilitas conditionis non attenditur in servo, sed defectus libertatis.
- 3 Clerici dicuntur milites.
- 4 Non debent proprijs stipendijs militare,
- 5 Plena libertas requiritur in servo ad clericatum.

D E impedimento, sive irregularitate proveniente ex servitute, disputant S. Thom. in additionib. ad 3. p. q. 39. art. 3. Richard. in 4. dist. 25. art. 5. q. 1. Bonavet. eadem dist. 25. art. 2. q. 4. Sor. in 4. dist. 25. q. 1. art. 3. conclus. 3. Gabr. in 4. dist. 25. q. 1. art. 2. conclus. 10. Martin. de Ledesm. 2. q. 26. art. 2. in tract. de irregularitate, post principium, Host. in summ. lib. 1. tit. de servis non ordinand. Summa Confess. lib. 3. tit. 16. & 17. Summa Astens. 2. p. lib. 6. tit. 20. Summ. Pisanel. verbo servus, 2. Summa Angelica, verbo ordo, 3. nu. 10. & verbo servitus, nu. 4. S. Antonin. 2. p. tit. 29. cap. 6. Sylv. verbo ordo, 4. q. 2. vers. Nec novo, & verbo servitus, q. 6. Tabien. verbo servus, q. 2. Navarr. in Man. cap. 27. nu. 203. Mayol. lib. 1. cap. 35. Angles in floribus, 4. p. 1. in quaest. de Sacram. ordinis, art. 4. Sayr. in Thesaur. lib. 6. cap. 14. nu. 1. 2. 3. 4. & 5. Bernard. Dias in pract. crimin. cap. 17. Ex Patribus Societatis Iesu. Tolet. lib. 1. summ. cap. 25. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 19. punct. 3. Henric. lib. 14. cap. 8. nu. 7. Avil. de censur. p. 7. disp. 3. dub. ult. Reginald. in praxi, lib. 30. tract. 2. cap. 6. nu. 63. Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. statim

à princip. P. Egid. tom. 2. Canonistae scribentes ad hanc distinctionem 54. & 12. q. 2. à cap. Liberti, usque ad cap. servum, & toto tit. de servis non ordinand. & vide late Cened. ad Decret. collect. 61. Notat bene Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 12. Ecclesiam non attendisse in imponenda hac irregularitate servis, ad vilem illorum conditionem, licet possit, cum ex D. Basilio epist. ad Eusebium Episcopum Samosatenum, ut tangitur in cap. Admittantur, 21. hac dist. Clericalis dignitas servili conditione non leviter deturpetur. & ex S. Thom. in 4. dist. 25. q. 2. art. 2. q. 3. & 4. requiratur ex quadam decentia in homine ordinando claritas generis, propter eminentiam status ecclesiastici, unde ob hanc abiectissimam conditionis vilitatem, non posse servum ad sacros ordines evehi, defendit Gam. in tract. de Sacram. praebend. ultimo supplio d'ánatis, q. 5. n. 9. Campanil. in divers. iuris Can. rubr. II. cap. 8. nu. 1. Bernard. & Saizet. in pract. cap. 19. Bellet. disquisit. clericat. p. 1. tit. de disciplin. clericat. §. 14. n. 1. Bonacin. de censur. disp. 7. q. 2. punct. 4. nu. 2. Addunt hi auctores, non posse etiam ad illum statum promoveri servum, quia cum sit domini sui adscriptus servitio, non plane potest rebus divinis operam navare. Hoc loco obiter adverte, illum hominem. Qui nascitur ex matre libera, etiam si pater sit servus, non esse irregularem, cap. Dilectus, de servis non ordinand. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 59. §. 1. Palati. de nothis, & spurijs, cap. 15. nu. 4. Leli. de Zanchis in tract. de privil. eccles. privil. 34. nu. 24.

In textu, ibi, Divinae militiae, Clericum caelestis militiae militem appellari leges, in cap. Degradatio, verbo, actualis, de penis, in 6. & Glossa, verbo, facere potest, l. Miles, 6. ff. de reud. & ibi Bart. nu. 3. Iason. nu. 11. Alex. nu. 5. Rip. nu. 5. Gonzal. ad regul. 8. cancel. Glossa 2. nu. 3.

In textu, ibi, Militiae. Ergo ut miles non debet proprijs stipendijs militare, sed Ecclesiae cui adscribitur, cap. Ecclesiastici, 12. q. 2. cap. Cum secundum Apostolum, de praebend. Gonzal. supra, nu. 5.

In textu, ibi, Nisi forte eorum. Collige non sufficere unius voluntatem, si servus plures dominos habeat, cum plenam, & omnimodam libertatem divina obsequia requirant, vide cap. Admittantur, infra, nu. 1.

CAP. Nulli de servili. II.

S Y M M A R I V M.

- 1 Quibus modis homo fiat servus.
- 2 Libertas concessa servo ad ordinationem, debet ipsam antecedere.
- 3 Servi

5 *Servi ordinati in minoribus, redeunt ad servitutem.*

4 *Servi ordinati sine dominorum facultate, gaudent privilegio, cap. Si quis suadente, peccant mortaliter, valet tamen Sacramentum.*

IN textu, ibi, Nullus. Ut omnes

omnino servos comprehendat, sive hi servi sint, iure belli, de qua servitute l. Hostes, ff. de captivis, & Instituta de iure personarum, & Institut. de rerum divisione, §. Item ea, l. Libertas, ff. de statu hominum, de qua Lessius lib. 2. de iust. cap. 5. dub. 4. nu. 12. Sayr. in clavi, lib. 9. cap. 6. n. 8. Sive natiuitate propter matrem servam, l. 4. C. de rei vendicatione, §. penult. Instit. de iure personar. §. Sed & si quis, Instit. de ingenuis, cap. Vnico, de natis ex libero ventre, S. Antonin. 3. part. tit. 3. cap. 6. §. 6. Angel. verbo, filius, §. 13. & verbo, servitus, Sylvest. verbo, servitus, q. 3. & alij multi, quos refert Sayr. citatus, nu. 26. Lessius, supra, nu. 12. Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 24. nu. 5. ubi plures. Sive iusta condēnatione, l. Manumissus, C. de liber. & eorum filiis, §. Maxima, Instit. de capitis diminut. S. Antonin. citatus, §. 3. Sylvest. verbo, servitus, q. 3. Molin. de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 33. Sayr. supra, num. 13. Lessius nu. 14. Sive emptione, & venditione, Exod. 21. Deuteron. 15. l. 1. & 4. ff. quibus ad libertatem proclamare, l. Libertas, ff. de liberali causa, l. Non ideo, l. Si ministerium, C. eodem tit. l. Et servorum, l. Homo liber, ff. de statu homin. §. ult. Instit. de iure personar. S. Antonin. citatus, §. 3. Angel. verbo, servitus, nu. 1. Sylvest. verbo, servitus, q. 3. Sot. de iust. q. 2. art. 2. Marin. de Ledesm. 2. 4. q. 18. art. 1. dub. 11. conclus. 5. Salon tract. de dominio, q. 3. art. 1. post. 4. conclusion. Aragon. ibi, Angles in floribus, 4. quest. de dominio, art. 2. conclus. 3. Molin. de iust. tom. 1. tract. 2. disp. 33. Sayr. supra, nu. 13. Lessius nu. 15. Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 12. nu. 21. cū multis, qui aiunt etiam viro conjugato licere se vendere in servū.

IN textu, ibi, Nisi prius à pro-

proprijs dominis. Notat Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 4. libertatem donatam servo à dominis, debere ipsam præsentationem, & ordinationem antecedere, quod etiam postulant Canones Apostolorū cap. 81. ibi. Et domini concesserint, ac liberaverint, & domibus miserint; ubi vides antecedentia esse, concesserunt, liberaverunt, domibus miserunt; meminit Suar. citatus nostri textus, & cap. Quicumq;, infra, quæ hanc eius doctrinam satis concludunt.

IN textu, ibi, Eius cōditionis sit.

Id est, redeat ad servitutem, quod intellige cum Glossa, hic, verbo, acciderit, si ordines sint minores; quia tunc cogentur ij dominis servire, etiā

in actibus temporalibus, ac si nunquam ordines suscepissent. Sylvest. verbo, servitus, q. 6. Richard. in 4. dist. 26. art. 5. q. 2. Henric. lib. 14. cap. 8. nu. 7. Navarr. in summ. cap. 27. nu. 203. §. 16. Sayr. in Thesaur. lib. 6. cap. 14. nu. 2. & alij. Similiter quando servus per dolum, & calliditatem, suo domino ignorante ad sacerdotiū promovetur, ab ipso sacerdotio deponitur, & domino redditur. Ita Trot. de vero, & perfecto clerico, lib. 2. cap. 4. nu. 3. Gama in tract. de Sacram. præstand. ultimo supplicio dānatis, q. 5. nu. 9. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 14.

IN Glossa, verbo, Ceciderit, ibi,

4 Privilegio clericali. Circa privilegium clericale distinguere oportet inter servum promotū ad minores ordines, vel ad sacros, vel etiam ad presbyteratum; sine domini facultate. De promotis ad sacros, infra, ad cap. de servorum, hac eadem dist. ubi plausibilior Glossæ sententia erit circa presbyterum, cum DD. ibi, & Campanile in divers. iuris, rubr. 11. cap. 8. n. 6. & Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 13. ante fin. et si aliter sentiat de inferioribus etiam sacris ordinibus. De promotis autē ad minores, negat Mayol. de irregul. lib. 1. cap. 35. & citatus Suar. & Turrecrem. hic, respectu eorū, qui sunt domini, & Tolet. lib. 1. summa, cap. 59 n. 6. & Reginald. in praxi, lib. 30. tract. 2. n. 63. §. Caterū. Nota Glossam hic non recte affirmare privilegium canonis, & fori esse in favorem ordinis clericalis, & in odium laicorū: quia repugnat textui in cap. Contingit, 36. de sententia excommunicat. ubi solus favor, & non odium consideratur. Igitur servus sic ordinatus, & revocatus perdet privilegiū canonis, & fori, iuxta traditam distinctionē. Tandem non admitto Glossam marginalem hic affirmantem, quod quilibet potest renuntiare privilegio, obstat enim textus in cap. si diligenti, de foro compet. Vtrū autem, iste servus sic ordinatus recipiat characterem? Affirmative traditur ex Tolet. Mayol. Valent. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 14. n. 2. Bernard. in pract. cap. 19. n. 2.

CAP. Magnus. III.

SUMMARY.

- 1 Doctores qui textus meminere.
- 2 Quinam intelligantur nomine, Procuratorum, Actorum, &c? & nu. 4.
- 3 An cōsiliarij Principū sint irregulares?

IN textu. Cuius meminit Gregor. Lopez p. 1. tit. 6. l. 18. Glossa 1. & vide Tolet. in summ. lib. 1. cap. 54. §. sent. alij. Reginald. in praxi, lib. 30. tract. 2. nu. 65. Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 14. Sa'ed. in praxi, cap. 20. per totū.

2 In textu, ibi, Procuratores.

Obligationem circa personas ad ratiocinia declarat textus, per exempla. Scilicet. *Procuratores, Actores, Executores, seu Curatores pupillorum, seu Tutores, ex Concl. Carthaginensi, l. cap. 8.* Vtrum autem irregularitas inde proveniens sit limitanda ad hæc materialia exempla, vel sub illis comprehendantur omnes publicæ administrationes forentes temporalium rerum, ac sæcularium? Dicitur *Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 15.* & nos aliquid supra de hac materia prælibavimus ad *cap. 1. dist. 53.* Pro parte autem affirmativa illud esse videtur; quia fundamentum huius irregularitatis oritur ex obligatione ad sæcularia ministeria, quæ eodem modo implicent hominem, atque ea, quæ in exemplis continentur. Et confirmatur, quia idcirco in *cap. 2. nu. 3. citata dist. 53.* sub generali nomine, *Curialium, Qui causas agant, vel quibuslibet publicis functionibus occupantur, comprehenduntur, ut ibidem dictum fuit.* Ergo similis apparet decisio tradenda in præsentia.

3 Ut hæc quæstio breviter expediatur, distinguere oportet duas obligationes: alteram, quæ durat durante munere; aliam, quæ peracti muneris ad reddendam rationem sæpe perseverat, tam circa actiones iustitiæ; quam circa pecunias solvendas relicto munere. Quoad priorem obligationem certum est, illa durante, esse hominem irregularem ad suscipiendos ordines, & hoc satis superque dictum fuit ex *Suar. citato, nu. 16.* & *Sylvest. verbo, Curiales, & alijs.*

Sed oppones, quia in curijs Principum, & Regum, clericos esse ordinarios iudices causarum civilium, nec tamen censeri irregulares, ad susceptionem ordinum, vel ad usum susceptorum comprobatur experimentum; cum tamen illud ministerium non minus implicet negotijs sæcularibus, quam officium reliquorum curialium. Respondent communiter, doctores excipi ab hac regula consiliarios Principum. *Panormit. in cap. Sed nec, Ne clerici, vel monachi, & in cap. Clericis, eodem titulo, ubi Ioannes Andr. Idem Panormitan in cap. Non est, de voto. Decius, Baldus, quos referunt, & sequuntur, Bernard. & Salzed. in pract. cap. 61. cui favet lex Hispaniæ, partit. 1. tit. 6. l. 48. & ibi Gregor. Lopez, citans cap. In Archiepiscopatu, de raptoribus.*

4 Ceterum textus non convincunt, aliud quippe est in publico regni tribunali iudicis ordinarij munus exercere; aliud verò regi adesse ad ferendum consilium, vel excõmissione eius vindicare pauperum iniurias citra sanguinis iudicium. Secundum permittitur in *d. cap. Sed nec, & in cap. Clericis, & alijs:* & usu receptum est sive ex concessione Pontificum, sive ex consuetudine iurium interprete, ut clerici absque irregularitatis, alteriusve impedimenti cano-

nici nota, possint esse regum consiliarij, atque de providentia, regniq; administratione agere. Tum quia hoc ministerium non iudicatur repugnans officio clericali, maxime ab alia obligatione soluto. Tum quia propter bonum commune in hac parte aliquid de rigore iuris remissum est; idcirco limitandum quoad fieri possit, ut tradit *Suar. citatus, nu. 16.*

Quoad posteriorem obligationem si personæ officium demittant, & liberi sint ab obligatione, vel quia lapsu temporis finita est, vel ex conventionione partium, vel ex facultate superioris; tollitur irregularitas, ut iam supra diximus. Si verò relicta fuerit obligatio ad ratiocinia ex priori ministerio, adhuc perseverat irregularitas, ut patet ex *d. cap. Vnico, de obligatis ad ratiocinia.* Quæ omnia inculcat *Suar. citatus, nu. 18.* ex sententia omnium doctorum. Et ex ea ratione, quia hi ratiocinio obligati, sunt implicati negotijs sæcularibus, & expositi, ut à iudicibus sæcularibus cogi possint, & infamari, si fortasse dolus, vel fraus in ratiocinijs inveniat. Quæ decisio locum habet in ratiocinijs, sive pecuniarum, sive de iustitia servata in actionibus ad id munus spectantibus.

CAP. Qui ex familijs ecclesiæ. IV.

SUMMARIUM.

- 1 Libertas servis dari potest sub conditione, ut ordinetur.
- 2 Possunt deduci in pactum servitia non repugnantia statui clericali.
- 3 Servi Ecclesiæ ob solam ingratitude deponi possunt.
- 4 An servi ordinati possint contrahere matrimonium?

IN textu, ibi, Ut in nullo eorū.

Libertatem omnimodam à patronis, & dominis ante servorum ordinationem sacri Canones exigunt, non tamen propterea improbabile iudicandum est, imò valde probabile manumissionem hanc servis faciendam, præstari posse sub conditione, ut ordinentur, cum hæc conditio nihil, aut ordinationi, aut sacris Canonibus contradicat; sed tantum fiat, ne ipsi servi acquisita libertate absoluta, ecclesiasticum ordinem detrectent. *Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. nu. 4. in fine.*

In textu, ibi, Penitus alieni. Non repugnabit tamē aliquod, vel positivum, vel negativum obsequium in ipsa libertate conce-

Concedenda servis, à domino deduci in pactū, quodd statum clericalem non dedecet, sed in eo decenter exequi possit; puta, ut servus factus presbyter, pro domino aliqua sacra conficiat, subdiaconus, vel diaconus preces fundat, & similia, deinde ipsi actionem in iudicio non intentet, &c. Videtur supponere *cap. Nullus, de servis non ordinandis*, ut bene expendit *Suar. citatus*, nam cū ibi degradetur presbyter, quod pro domino celebrare recuset, non videtur tantam poenam imponere posse, ob solam ingratitude, nisi ibi esset aliquod etiam peccatum contra iustitiam. Ad *Suar. d. nu. 4.*

In Gloss. verbo, Ceciderit, ibi, Propter ingratitude. Notat *Gloss.*

servos ob solam ingratitude non deponi tantū posse, sed etiam in servitute redigi, & est textus expressus, *12. q. 2. cap. Diaconi, ibi. Quod si facere contempserit, placuit eos ad proprium reverti servitium*, ubi *Glossa*, hanc servorum Ecclesie conditionem duram appellat, si cum reliquis servis comparetur. De rationis disparitate lege *Mayol. lib. 1. cap. 35. & 36. Suar. citatum, nu. 7.*

In eadem Glossa, ad finem.

Docet *Glossa*, quod servus promotus sacris ordinibus, in casibus quibus domino restituitur, non potest contrahere matrimonium, sed manet obligatus voto, quod potuit etiam domino invito facere. *D. Antonin. 3. part. tit. 28. cap. 6. h. 6. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 59. nu. 5. vers. Nono.*

CAP. Quicūq; libertatem. V.

S V M M A R I V M.

- 1 *Libertas prestita servo ad ordines, intelligitur absoluta.*
- 2 *Patroni possunt retinere obsequium compatibile cum officio clericali.*
- 3 *Indirecta libertas sufficit ad ordines.*

In textu, ibi, Nullū obsequiū.

Diximus supra hac ipsa *dist. cap. Nullus episcoporum, nu. 5.* plenam libertatem requiri in servo ordinando, item hanc debere esse absolutam, *cap. Qui ex familijs, hie nu. 1.* Nunc addo manumissionem semper intelligi absolutam, cum nulla conditio expressē apponitur, cū nullam includat, saltem ex iustitia; quod verum etiam puto in servis Ecclesie, *cap. Ed libertas, de servis non ordinand. ibi. Vel manumissio extiterit absoluta; sicq; libertatem habeant ad alia transfundi; notat Suar. supra, d. disp. 51. sect. 3. nu. 8.*

In textu, ibi, Directa manumissione. Non propterea colligas non sufficere indirectam, id est, cum dominus videt, & scit servum ordinari, & tacet, nec contradicit, de quo vide posita ad *cap. Si servus sciente, infra, hac dist.*

In textu, ibi, Qui verò retento. Intellige de obsequio, quod statui clericali contradicat, ut dixi supra *cap. Qui ex familijs, nu. 2. Suar. d. sect. 3. nu. 6. Henric. in summa, part. 2. lib. 14. cap. 8. h. 7. in principio.*

CAP. De servorum. VI.

S V M M A R I V M.

- 1 *Doctores qui textus meminere.*
- 2 *An clericus ad servitute revocatus debeat habitū clericalem deponere?*
- 3 *An clericus redditus servituti perdat privilegium, Canonis, Siquis suadete?*
- 4 *An presbyter possit se se servituti tradere?*

In textu. Cuius meminere *Gam. de Sacram. prestand. q. 5. nu. 9. Bernard. in pract. cap. 19. ubi Salzed. Suar. de censur. disp. 51. sect. 3. n. 13. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 56. h. Septimo.*

In textu, ibi, Decretum est, ut deponatur.

Quæstio agitari potest, an servus, qui per calliditatem, & fraudem ordines sacros suscepit, ad servitute revocatus debeat, clericali habitu incedere? *Turrecrem. in cap. Nulli, huius distinct. tenet quod arbitrio domini, portabit habitū, & tonsuram; dummodò id fiat sine scandalo domini, qui sibi tale ministerium, & servitute prestari iubeat, aut permittat.* Attamen *Tolet. lib. 1. summ. cap. 59. nu. 6.* credit nec tonsuram, nec habitū clericalem servum portare debere, etiam volente domino, nisi eum liberum faciat: ex fundamento, quia is conditionis abiectissimæ catena constringitur, & ecclesiasticæ dignitati minimè convenit, insignia decoris cū dedecore gestare. Ego verò distinguendum puto, aut enim vilia ministeria ex rigore iuris exercet, & tunc *Tolet. sententiam* secto: aut ab eis liber est iuxta aliorū opinionē, & illam respicio quāquā mihi longe ab hac mente ipse nō videatur.

Quæres inde, an in eo casu, quo is iterum efficiatur servus, perdat clericale privilegium, *Canonis, Siquis suadente, 17. q. 4?* Citatus *Turrecrem. in d. cap. Nulli, distinguit: & respectu domini ait carere privilegio illo, non enim*

factum esse putat illum præiudicium eius domino, cui licebit percutere servum sicut antea: at vero respectu aliorum gaudere privilegio. Quod affirmat *Hosiens.* in cap. 2. de servis non ordinand. & *Teletus*, ubi supra, & alij, apud *Molin.* de iustit. tract. 3. disput. 56. à num. 2. & deinceps, & *Suar.* de censuris, disput. 22. sect. 1. num. 48. nullum agnoscunt discrimen inter ordinatos in sacris, & minoribus, ut possint à prælato, magistro, hero, & à patre puniri, & percuti, ut habetur in cap. 1. de sententia excommunicat. & in cap. Cum voluntate, & in cap. Veniens, eodem tit. Sed *Glossa*, in citato cap. Nulli, & *D. Antonin.* 3. p. tit. 28. cap. 6. §. 6. absq; ulla distinctione affirmat privilegium non deperdi, quos sequitur *Sayr.* de censur. lib. 6. cap. 14. nu. 5. & citat *Hosiens.* *Astens.* *Pisanellam*, & *Innocent.* in cap. De servorum, de servis non ordinand. & fortassis non erit alienus, citatus *Molin.* num. 5. affirmans ex *Panormitan.* sacros ordines eximere filios à patria potestate, ut non possint à patre puniri contra citatum *Suar.* & *Navar.* in Manual cap. 27. num. 81.

4 E regione verò investigari poterat, an viro libero sacris insignito liceat se se in servitutem tradere? Negative respondet *Salzed.* ad *Bernard.* Dias cap. 19. littera A. nisi insignis aliqua pietas intercesserit, ut de *Paulino Nolano* episcopo refert *D. Gregor.* lib. 3. dialog. cap. 1. qui se ipsum tyrānis vendidit, ut subditos redimeret. Fundamentū autem capitale est, quia qui per susceptionem ordinū divinis officijs mancipatur, debet esse sui iuris, ut libere ministerio Ecclesiæ vacare possit. Deinde, quia ex miserabili servitutis forma obscuratur maxima sacerdotij dignitas, & auctoritas minuitur, ut deplorat *Basilus* in epist. ad *Eusebium* Episcopum *Samosaten.*

-CAP. Si quis obligatus. VII.

S V M M A R I V M.

- 1 Servi adscriptitij qui, & utrū liberi sint?
- 2 Servi originarij qui, & utrū sint liberi?
- 3 Liberti qui? & utrum sint liberi?
- 4 Feudatarij non possunt ordinari.
- 5 Emphyteuta non est irregularis.
- 6 Qui se perpetuis servitijs personalibus obligarunt, sunt irregulares.

IN textu, ibi, Tributo servili. Intelligit servos adscriptitios, & originarios; sunt adscriptitij, qui glebæ, vel prædio colendo perpetuò addicuntur, ita ut inde avelli nō possint, dominisque prædiorū annuos

redditus omnes, præter sumptus, & victū reddant, ut egregie docet *Abb.* cap. 2. de *Judaicis*. notabili. 1. Verum hæc servitus libertatem non tollit, imò hi verè sunt liberi, ut expressè tenet *Glossa*, eodem cap. 2. de *Judaicis*, verbo, sint liberi, & ibi *Abb.* verè. Item nota, & patet, quia cum idem cap. 2. de *Judaicis*, interdicit habere servos christianos, non interdicit tamen habere adscriptitios, quod signum est libertatis.

Originarij, ex eodem *Abbate* citato, sunt nati ex adscriptitijs, liberi pariter, ac ipsi adscriptitij sunt, sed computantur simul cum adscriptitijs inter bona immobilia, & sunt partes fundi, ut habetur l. Iubemus nulli, 14. in principio, C. de sacrosanct. Ecclesijs, iuncta *Glossa*, verbo, Manicipia, latissime *Conan.* lib. 2. iuris civilis, cap. 10. nu. 3. *Tiraquel.* *Glossa* 7. nu. 119. de retract. Lign. Menoch. remed. 3. retin. à nu. 116.

Liberti, sive libertini, sunt qui ex servitute libertatem nanciscuntur, ut liberi, de quibus vide l. 4. in fine, ff. de iustitia, & iure, l. 6. ff. de statu homin. instit. de libertin. in principio, l. 5. §. 1. ff. de rerum divisione. Adde posita ad cap. ult. nu. 2. infra, hac dist.

Hos omnes à clericali munere arceri certum est, cum alienis obsequijs, & servitio sint addicti; ut addicitur feudatarius, id est ille, qui alterius rem immobilem instrumento confecto, & iuramento præstito de servitio personali domino reddendo, accipit; ac propterea fieri clericus prohibetur, nisi feudum relinquat, cum ipsis liberū fuerit; quod tamen aliquando prohibetur, ut notat *Imol.* cum multis, in cap. 1. de feudis, ac proinde impossibilitas ad ordines suscipiendos in tali enascitur: cum ex Christi servatoris sententia, non possint dominis duobus servire, *Luca* 16. vide *Sayr.* lib. 6. *Theauri*, cap. 14. nu. 12. *Henriq.* in summa, lib. 14. cap. 7. §. 7. in cōment. littera K.

Crediderim tamen emphyteutam nullo modo esse irregularem, licet enim is, ut feudatarius, domino directo sit obligatus; at obligatio feudatarij est personalis, quæ impedit statum clericalem; obligatio verò emphyteutæ est tantū ad pensionem solvendam, non verò ad servitium personale, ita notat *Mayol.* lib. 2. cap. 5. nu. 5. & 6. *Sayr.* citatus, & alij.

Quid de ijs, qui se perpetuò obligant ad servitia personalia, sunt ne irregulares? Respondè esse, non ex eo, quod servi adscriptitij appellandi sint, cū re vera tales appellari nō possint, nam adscriptitij, ut dixi nu. 2. sunt, & computantur inter partes fundi, & bona immobilia, non verò qui perpetuis servitijs personalibus obligantur, ut bene expendit *Vallasc.* de emphyt. q. 37. nu. 9. & probat *Sanch.* lib. 7. de matrim. disp. 19. n. 1. in fin. Sed quia ipsa obligatio personalis, ut de feudatarijs dixi, stare non potest cum perfecta libertate clericali.

CAP. De rebus. VIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores qui materiam textus prosequuntur.
- 2 Dicitio, quidquid, quid significet?

IN textu. De cuius materia vide *Suar. de censuris disputat. 51. sect. 3. nu. 10. & 12. Bernard. in practica cap. 19. numer. 2. & 3. Tolet. in summa lib. 1. cap. 53.*

Ibi. Quidquid. Quæ dicitio omnia comprehendit, etiã minutissima, *Tiraquel. in l. Si unquam, verbo, Quidquam C. de revocandis donat. Gosadin. conf. 9. n. 2. Cephal. conf. 14. num. 6. vol. 1. Gratus conf. 9. num. 82. vol. 1.*

CAP. Ex antiquis. IX.

S V M M A R I V M.

- 1 Servus habet peculium.
- 2 Dominus servo naturaliter potest obligari.
- 3 Dominus non potest civiliter obligari servo.
- 4 Rebus. nostri textus meminit.
- 5 Presbyter, & Diaconus quando exeant à servitute?
- 6 Subdiaconus, contradicente domino, ordinatus, quando exeat à servitute?
- 7 Lex extendi potest ad præterita? & n. 8. & sequentibus.

IN textu ad fin. ibi, Peculij sui. Supponit textus servum habere peculium, quod tamen negant multi ex *Inst. per quas personas nobis acquir. §. Item vobis, & l. id vestimentum, ff. de peculio, & cap. cum olim, 2. de privilegijs, & quamvis Sottus lib. 4. de iust. questione 2. art. 2. post conclusionem, dicat iura non loqui de eo servo, qui captus in bello libertatem amisit; sed de ijs, qui se vendiderunt, tamen non probatur *Michaels salon. 22. tra. de dominio, questione 3. art. 1.**

*lib. 2. Navarr. lib. 3. de restitutione cap. 3. dub. 5. n. 316. Ludovic. Lopez part. 2. instruct. cap. 2. Ludovic. Molin. tom. 1. de iust. tractat. 2. disput. 38. Saa in Aphorismis, verbo servitus, ubi omnes aiunt, iura in dicitio de omnibus servis loqui. Sed dicendum servos habere peculium, & illius dominium aliquod ut supponunt ipsa iura, & patet ex *l. vix. 53. ff. de iudicijs, ubi servus datur actio contra dominos, si dicant se suis numis redemptos, & non manumissos, contra placiti fidem. Ad Lesium lib. 2. de iust. cap. 4. dub. 4. num. 13. Sayr. in clavi. lib. 9. cap. 6. a num. 37. Molinam citatum, Navarr. supra, apud quos invenies casus, in quibus servi sibi, non verò dominis acquirant.**

Quæres utrum dominus servo possit obligari? Respondeo posse, sed naturaliter, & non civiliter, obligationem naturalem probat *l. id, quod dominus, ff. de conditione indebiti, ibi, Si id, quod dominus servo debuit, manumisso solverit, quamvis existimans ei aliqua obligatione teneri, repetere non poterit quia male debitum agnovit. Nota verbum illud, Male debitum, Adde Barr, qui sic legem eam in compendium reddit; dominus obligatur servo naturaliter. Constat etiam ex *l. non solum, 50. §. Si ignorante, ff. de peculio, sequuntur Bald. in cap. cum contingat. num. 30. conclusionem 2. de iure iurand. ubi l. interpositas C. de transactionibus, quæ negat obligationem acquiri servo, intelligit de civili, non verò de naturali; sentit expresse Innocent. cap. quia plerique de immunitate ecclesiar. n. 1. Anton. ibi, num. 5. Abb. num. 1. ubi eodem modo explicat *l. interpositas* citatam *Molin. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 38. §. primus est. Lesius lib. 2. cap. 4. n. 17. ubi aiunt in aliquibus casibus dominos teneri ex iustitia servis ad restitutionem, & servos posse vti cõpensatione occulta. Vide *Santh. lib. 7. de matrimonio disp. 24. num. 22.****

Altera pars de obligatione civili, probatur ex *l. interpositas. 13. C. de transact. ibi. Neque enim dubij iuris est dominos cum servis suis pascientes, ex placitis teneri, atque obligari non posse, regula in personam, ff. de regulis iuris, ibi, In personam servilem nulla cadit obligatio. Padilla cum multis in *l. interpositas* citata, numer. 38. *Cod. de transact. Quod intellige etiam obligatione præstada libertatis, Glosa, in l. cum testamentum, 8. verbo, non potuerunt. C. de iuris, & facti ignorantia, quod Barr. ibi, num. 5. Alex. d. l. interpositas, explicant, nisi aliunde libertas esset naturaliter servo debita.**

Ibi, Custodito legum tramite. 4 Igitur quando leges essent à Canonibus approbatae, tunc adstringuntur clerici non imperio legum, sed quia Canones volunt leges tanquam iustas ab omnibus servari, & quando leges non sunt contra naturalem rationem, nec contra ecclesie constitutiones, tunc solent ab ecclesia approbari, & approbationem clerici

eam servare tenentur, *cap. ut inquisitionis, de haereticis lib. 6.* ut ex nostro textu colligit. *Rebus ad leges Gallia in proemio. Glossa 1. n. 62.* ea enim nostra facimus, quibus auctoritatem impartimur *l. 1. §. omnia C. de veteri iure enucleando cap. si apostolica sedis, de praevidendis in 6.*

5 **In tex. ibi, Eodē gradu manet.**

Quid si non habeat peculium, & ex sua tantū culpa, non verò ex Episcopi, aut praesentantis ad ordines domino nesciente fuit ordinatus presbyter, manebit ne adhuc in suo gradu, an reddetur domino? Vide in *cap. sequenti num. 2.* Diaconi verò non reddēdo vicarium, aut pretium suae libertatis iubentur reddi domino, nec fiunt liberi. Servus revocatus in servitutē an debeat habitum, vel tonsuram portare, etiam volente domino, quasi non conveniat ecclesiasticae dignitati, nisi libertatem prius obtineat? Vide supra *ad cap. 6. n. 2. hac eadē dist.*

6 **In textu, ibi, Reliqua verò officia.**

Ergo etiam subdiaconus ad servitia restituetur, & fiet iterum servus, cum subdiaconatus inter officia ecclesiastica hic non excepta, ut excipitur presbyteratus, & diaconatus, intelligatur inclusus? Cavē sententias, nam cum subdiaconatus hodie sit ordo sacer, de eodem, atq; de diaconatu pariter iudicandum est, ut tenet *Suar. de censur. disput. 51. sect. 3. num. 12. ad medium, Sayrus in Thesaur. lib. 6. cap. 14. num. 4.* & deciditur expresse ab *Innocēt. 3. in cap. miramur, de servis non ordinandis, ibi, De subdiaconali ordine, &c. Expresse videtur nobis, quod is cū diaconali gradu, privilegio gaudet eodem, &c.* Quod intellige, si subdiaconus vicarium substituatur, alioquin erit servus vide posita *ad cap. Quis autem leges num. 2. infra eodem.*

7 **In Glossa verbo. Ante fuerit.**

Dubitat *Glossa*, an lex nunc facta comprehendere possit praeterita? Tu distingue primo, cū *Suar. lib. 3. de legibus cap. 14.* legem in declarativā simpliciter, & constitutivam etiam simpliciter; deinde in declarativam, & constitutivam simul, ita ut utrumque habeat eadem lex, vide posita *ad cap. 2. num. 1. dist. 47.* & quae diximus in tractatu de solicitantibus questione 2. Distingue secundo cum eodem tres effectus legis, obligationem in conscientia, cui respondet culpa in transgressione, poenam, & irrationem actus prohibiti. Deinde statue sequentes conclusiones.

8 **Prima conclusio.** Lex declarativa simpliciter comprehendit nō solum futura, sed etiam praeterita: Ad probationem suppone legē declarativam esse eam, quae aliquam legem antiquam, vel aliquod ius vetus declarat, seu quia talis lex omnino ignorabatur; seu quia eius vis non plenē, & planē percipi poterat. Nunc

probat conclusio. Quia cum lex, quae declaratur, iam condita sit, & à principio creationis suae obligaret, & adhuc in posterū obliget, id bene per unam legem declarativam explicari subditis poterit, & tunc lex nova declarans, eas solas vires habebit obligandi, quas habebat antiqua, quae declaratur, argumento, *l. haeredes, 1. ff. de testamentis, ibi, Nihil enim nunc dat sed datum significat.* Conclusionem sequuntur *Alb. Decius, Felin. & alij in cap. ult. de constitut. Bart. & Legistae in l. omnes populi, ff. de iustitia, & iure, & Authent. de filiis ante dotal. instr. natis, collat. 3.* lex declarativa fuit extendens se ad praeterita, illa *Innocēt. 3. cap. ut lex 27. quast. 1.* ubi iubet separari clericos in sacris, & religiosos professos qui uxores duxerant, contra Canones ecclesiae id vetantes, atque ex vi illorum Canonum, ea fit separatio, ut bene notat *Suar. d. cap. 4. num. 2.*

Secunda conclusio. Lex purē constitutiva novi iuris, licet ex natura sua feratur in futurum, bene tamen potest constituere aliqua pro praeteritis ex voluntate expressa, & declarata legislatoris. Probat quoad primam partem, quia lex est regula humanarum actionū, deinde essentialiter est praecipitum, ut suppono; ergo tantum ex natura sua erit ad futurum, cum solum futurae actiones regulari possint, & cadant sub praecipito. Secunda pars probatur, quia poterit actio praeterita violari aliquod ius divinum, aut humanū, ergo per novā legem constituentem poenam illi delicto, puniri potest, cum non magis implicet antiquū crimen puniri per sequentem sententiā, quam per subsequenter legem. Idem dicendum est de tertio effectu legis, nempe irratione actus, nam poterit legislator ex urgenti aliqua causa, & magno Reipublicae bono actus praeteritos irritare, si illi semel validi tales sint, ut irritari possint, vel in poenam alicuius delicti postea commissi, vel alicuius omissae solemnitatis, quae tamen non illos invalidat. Vide *Suar. d. cap. 4. num. 11.* Notant tamen *Panormit. in cap. cognoscetes, de constitutione Angel, verbo, lex num. 23.* talem irrationem actus praeteriti semel validi, debere expresse apponi à legislatore, propter rationes, quae apud eodē DD. videri possunt. De culpa tamen, quae est primus legis effectus, fieri non potest, ut lex subsequens illam constituat pro actu praeterito, cum enim ille iam elapsus sit, habuit suā honestatem, aut illius carentiam, nec in hoc pēdere poterit à lege subsequere, ut per se patet. Nostram conclusionem sequuntur *Canonista ad cap. 2. & ult. de constitut. & scribentes ad l. leges, & Const. C. de legibus, Navarr. in comment. de dat. & promiss. num. 6. Glossa in cap. 1. de cleric. non resident. in 6. verbo, receperint, & in Clement. 1. de testament. verbo, in posterum, & in Clement. 1. de con-*

de concess. prebend. verbo, Concesso Suares citatus, num. 8.

10 Tertia conclusio. Lex mixta ex declarativa, & constitutiva, & fertur in futurum, & retro agitur in præteritum. Hæc patet ex superioribus conclusionibus, quia in eo, quod constitutiva novi iuris est, ut regula, & præceptum, respicit actiones futuras, ut declarativa respicit præteritas, factas contra aliquod ius antiquum. Notabis tamen cum Suario, legem mixtam ex ea parte, qua constitutiva est, posse actus præteritos irritare, & punire eo modo, quo diximus superiori conclusione, vel posse illos irritos, & nullos revalidare ex potestate legislatoris, cum illa revalidatio pendet à lege humana, nam si pendet à divina vel à voluntate alterius, revalidari non poterunt, exëpla leges in Suario dicto cap. 4. toto num. 7. legem mixtam ex declarativa, & constitutiva continet cap. unum, de postul. prelat. in 6. ubi declaratur ineptæ ex iure antiquo quædam formæ postulandi, & prohibentur in posterum, item cap. Aqua, de consecrat. ecclesia, vel altaris, ubi declaratur consecrationem ex flatu ecclesiæ fieri non posse, nisi ab episcopo, & tamen iubentur haberi pro consecratis, quas sacerdotes, non episcopi consecraverunt, supplente Pontifice defectus eius præteritæ consecrationis.

CAP. Frequens. X.

SUMMARIUM.

- 1 Clericus in minoribus ex ordinatione non fit ex servo liber.
- 2 Servus factus presbyter liber est, sed domino restituitur.
- 3 Res aliena consecrata, si inanimis sint, non redduntur dominis?

1 IN textu, ibi, Ante finem gradus non defendit. Intellige gradum ecclesiasticum, (qui in minoribus consistit, nec ultra progreditur,) servum à servitute non defendere, cum renuente domino ordinatur, ut est communis sententia, & in iuribus stabilita, maxime toto hoc titulo, & cap. 2. de servis non ordinandis, verum si is ordinatur, vere manebit ordinatus, quidquid contra dicat Dominicus, quia servitus non est incapacitas, sed propria irregularitas, ut bene notat. Suarius de censur. disp. 51. sect. 3. num. 1. in principio.

In textu, ibi, ad finem. Non 2
velut redditum sibi habeat. Red-

ditur fortassis Antiochus presbyter dominæ Placidæ suæ, quod non haberet peculium, cuius mulctatione servitus compenlaretur, sed redditur iam factus liber, ut in eis ministerijs serviat, quæ presbyteratus honorem non deturpēt, sed ipsius sacerdotij propria sunt, ut celebrare in ecclesia dominæ, &c. Fit autem hoc tum in reverentiam sacerdotij tum quia illud ministerium in quod dominæ suæ deputatur, altius omnino est, & dominæ utilius, quàm aliud quodcumque ab ipso in servitute præstadium. At notat bene Suar. d. num. 1. & 14. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 2. num. 63. hoc non fieri in recompensationem, quia res temporalis non potest per spirituales redimi, sed fieri in solatiū amissæ servitutis.

In Glossa verbo, Reddi. Quærit 3
cur servus alienus consecratus domino reddatur, non verò res inanimis, & ultra rationes ibi positas de quibus Sylv. verbo, servitus, adde cum Suar. d. sect. 3. num. 11. ordinationem, quæ in hominibus per consecrationem fit, esse imperfectam donec perveniat ad sacerdotium, ad quod ordinatur, atque hæc consecratio eo magis est imperfecta, quo magis distat à sacerdotio, & minus opponitur servituti.

CAP. Quis autem leges. XI.

SUMMARIUM.

- 1 Originarij qui sint?
- 2 Servus ordinatus Diaconus, domino contradicente, non semper fit liber.
- 3 Commissio cause requirit iudiciale informationem, cum non committitur arbi trario, & conscientie.

1 IN textu, ibi, Originarios suos. 1
Vide posita ad cap. Si quis obligatus, supra num. 2. adde Covarr. cap. Quamvis pactum, 2. part. 9. 1. num. 2. de pactis in 6. Vallase de iure emphyt. part. 1. quest. 33. num. 15. & scribentes ad l. assummus. & ad l. originarius, l. cum satis, §. ex hoc l. dicitur C. de agricolis lib. 11. Azor. p. 2. lib. 2. c. 32. q. 4. Suares d. disp. 51. sect. 3. nu. 15. ubi affirmat, huiusmodi servitatem tam circa originarios, quàm adscriptitios servos, iam in usu non esse.

In textu,

2 In textu, ibi, Diaconos ordinatos. Nota per textum servos factos Diaconos, contradicentibus dominis, & nescientibus episcopo ordinante, ac presentantibus ad ordines, ipsis dominis in servos, ut antea restituitur quod intellige nisi vicarium offerant, ut supra in c. ex antiquis, & sequuntur Pannormit, & alij in cap. 2. de servis non ordinand. item S. Antonin. 3. part. iii. 28. cap. 6. §. 6. Navarr. Sylu. & Mayol, quos refert, & sequitur Suar. de censur. disput. 51. sectione 3. ad medium, & Tolet. lib. 1. cap. 59. num. 4. Ludovicus Miranda in manuali Pralat. tom. 1. quest. 17. art. 2. conclus. 3. Non immerito tamen quaerit Campanil. in diversorio juris can. rub. 11. cap. 8. num. 11. vers. postremo, quare servi factis initiati domino sint restituendi, cum videatur obflare illa regula iuris in 6. Semel Deo dicatum non est ad humanos usus transferendum? Respondet idem auctor, illam regulam solum in rebus inanimatis esse intelligendam, in illis enim consecratio in sola rei superficie consideratur; & ideo laicus non potest res consecratas, aut vasa sacra tangere, ut constat ex cap. vasa sacra de consecr. dist. 1.

3 In textu, ibi. Si constiterit querellam veritate fulciri. Iudicialiter ne, an sine strepitu iudiciali? Puto iudicialiter l. cum ij. 7. §. vult igitur, ff. de transact. & ibi Bart. num. 1. Aretinus & alij, quos sequitur Menoch. de arbitrat. lib. 1. questione 19. nu. 1, 3. 4. & 5. Limita nisi cognitio causae committatur arbitrio alicuius, ita ut eius conscientia oneretur, ut fit in dispensationibus specialiter matrimonialibus, probat Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 8. num. 4. cap. statutum, §. assessorem ubi Glossa verbo Relinquitur, de rescriptis in 6. Franch. ibi num. 6. & in cap. 2. de iure iurando, ubi Ioann. Andr. art. 2. Anchar. num. 4. notabili, 4. Dominic. num. 9. Franch. nu. 3. Lappus allegat. 61. num. 3. Cavalcan. 1. part. decis. 46. num. 42. & plures alij, quos ibi vide. Adde posita ad cap. habuisse. 7. dist. 33. num. 2.

C A P. Generalis. XII.

S Y M M A R I U M.

- 1 Doctores, qui textus meminere.
- 2 Quae sint religiosa congregationes?
- 3 Quot hodie numerentur in Ecclesia catholica religiosa congregationes?
- 4 Congregatio Carmelitarum.
- 5 Congregatio Cruciferorum.

- 6 Congregatio S. Basilij.
- 7 Congregatio Eremitarum S. Augustini.
- 8 Congregatio Canoniorum regularium S. Augustini.
- 9 Congregatio Canoniorum regularium Lateranensium.
- 10 Congregatio S. Benedicti.
- 11 Congregatio Canoniorum regularium S. Fridiani, sive
- 12 Frigidiani.
- 13 Congregatio Cluniacensium.
- 14 Congregatio Camaldulensium.
- 15 Congregatio fontis Caryl.
- 16 Congregatio vallis umbrosae.
- 17 Congregatio Grandimontensium.
- 18 Variae reformationes Canoniorum regularium.
- 19 Congregatio Canoniorum regularium S. Rufi.
- 20 Congregatio Carthusiana.
- 21 Congregatio S. Antonij Eremita.
- 22 Congregatio Canoniorum regularium Aroasia.
- 23 Congregatio Cisterciensium.
- 24 Congregatio Canoniorum regularium S. Victoris.
- 25 Congregatio fontis Ebraldi.
- 26 Congregatio Permonstratensis.
- 27 Congregatio Guillelmitarum.
- 28 Congregatio Gilbertinorum.
- 29 Congregatio Canoniorum regularium Mantuanorum.
- 30 Congregatio Canoniorum regularium S. Sepulchri.
- 31 Congregatio S. Guillelmi ducis Aquitaniae.
- 32 Congregatio Canoniorum regularium S. Crucis Conimbricensis.
- 33 Congregatio Humiliatorum.
- 34 Congregatio Floriacensis.
- 35 Congregatio S. Spiritus in Saxea.
- 36 Congregatio Trinitariorum.
- 37 Congregatio fratrum de Penitentia S. Demetrii.
- 38 Congregatio Predicatorum.
- 39 Congregatio minorum.
- 40 Congregatio S. Pauli Eremita.
- 41 Congregatio Mercenariorum.
- 42 Congregatio vallis Scholariorum.
- 43 Con-

- 43 Congregatio Silvestrinorum.
- 44 Congregatio Servitarum.
- 45 Congregatio vallis caulium,
- 46 Congregatio Cruciferorum per Germaniam, Belgium, Galliam.
- 47 Congregatio Bonorum hominum.
- 48 Congregatio Celestinatorum.
- 49 Congregatio Penitentia S. Mariae Magdalena.
- 50 Congregatio mulierum penitentium.
- 51 Congregatio Charitatis S. Mariae.
- 52 Congregatio Clericorum regularium hospitaliorum.
- 53 Congregatio Alexianorum.
- 54 Congregatio Olivetanorum.
- 55 Congregatio Iesuatorum S. Hieronymi.
- 56 Congregatio S. Brigittae.
- 57 Congregatio S. Hieronymi per Hispaniam.
- 58 Congregatio Clericorum regularium vita communis.
- 59 Congregatio Canonorum regularium Gronodael, sive vallis viridis.
- 60 Congregatio Sancti Hieronymi per Italiam.
- 61 Congregatio S. Hieronymi in Pisis.
- 62 Congregatio Canonorum regularium Vindesemensium.
- 63 Congregatio Sancti Hieronymi in Fesulanis.
- 64 Congregatio Canonorum regularium Frigonaia.
- 65 Congregatio Canonorum S. Salvatoris, sive scopetinarum.
- 66 Congregatio Canonorum regularium S. Gregorij in Alga.
- 67 Congregatio S. Iustinae Patavina, vel Casinensis.
- 68 Congregatio S. Ambrosij ad nemus.
- 69 Congregatio minimorum S. Francisci de Paula.
- 70 Congregatio Apostolinorum.
- 71 Congregatio Canonorum regularium S. Petri de monte Corbulo.
- 72 Congregatio clericorum regularium boni Iesu Ravenatis.
- 73 Congregatio Clericorum regularium Theatinorum.
- 74 Congregatio Clericorum regularium S. Pauli decollati.
- 75 Congregatio Clericorum regularium Somaeschinorum.
- 76 Congregatio Hospitaliorum Ioannis de Deo Lusitani.
- 77 Congregatio Clericorum regularium Societatis Iesu.
- 78 Congregatio Penitentia Sancti Ioannis Baptista.
- 79 Congregatio Clericorum regularium ministrorum infirmorum.
- 80 Congregatio Clericorum regularium S. Mariae de Luca.
- 81 Congregatio Clericorum regularium minorum.
- 82 Congregatio Clericorum regularium Scholarum piarum.
- 83 Congregatio Eremitarum S. Antonij per Galliam.
- Quot Sint congregationes militares.
- & ibi Numerantur Congregationes militares religiose.
- 84 Congregatio militaris S. Lazari.
- 85 Congregatio militaris S. Ioannis Baptistae.
- 86 Congregatio militaris S. Sepulchri.
- 87 Congregatio militaris equitum Templi.
- 88 Congregatio militaris S. Mariae Teutonicorum.
- 89 Congregatio militaris S. Ioannis Acconensis.
- 90 Congregatio militaris Avisij apud Lusitanos.
- 91 Congregatio militaris S. Mariae de Calatrava apud Hispanos.
- 92 Congregatio militaris Ala apud Lusitanos.
- 93 Congregatio militaris S. Iacobi apud Hispanos.
- 94 Congregatio militaris S. Iacobi apud Lusitanos.
- 95 Congregatio militaris Alcantara apud Hispanos.
- 96 Congregatio militaris Montis Caudij apud Ierosolimitanos, ubi De Congregatione Monfrac, & del Trugillo.
- 97 Congregatio militaris Marianorum in Ptolemaide.
- 98 Congregatio militaris Cristi apud Livonos.

99. Congregatio militaris Christi per sanctum Dominicum, nunc de penitentia S. Dominici.
- 100 Congregatio militaris S. Mariae de mercade apud Aragonios.
- 101 Congregatio militaris S. Mariae gloriosae apud Italos.
- 102 Congregatio militaris Christi apud Lusitanos.
- 103 Congregatio militaris Montese apud Hispanos.
- 104 Congregatio militaris S. Stephani Papa, & Mart. apud Florentinos.
- 105 Congregatio militaris S. Mauritiij apud Sabaudos.
- 106 Congregatio militaris S. Mariae de Monte Carmello.
- 107 Clausura sermonis de congregationibus militaribus, quae votis obligantur, item inceptio earum, quae votis non obligantur.
- 108 Congregatio militaris Tabulae rotundae apud Anglos.
- 109 Congregatio militaris Ginctae apud Gallos.
- 110 Congregatio militaris Liliij apud Navarros.
- 111 Congregatio militaris Canis apud Gallos.
- 112 Congregatio militaris S. Salvatoris apud Aragonios.
- 113 Congregatio militaris Christi apud Italos.
- 114 Congregatio militaris Bandae apud Castellanos.
- 115 Congregatio militaris Gvarteriae apud Anglos.
- 116 Congregatio militaris Stelle apud Gallos.
- 117 Congregatio militaris Columbae apud Castellanos.
- 118 Congregatio militaris Nodi apud Neapolitanos.
- 119 Congregatio militaris Annuntiate apud Sabaudos.
- 120 Congregatio militaris Draconis apud Germanos.
- 121 Congregatio militaris Kellexis aurei.
- 122 Congregatio militaris Cardui apud Gallos.
- 123 Congregatio milit. spica apud Gallos.
- 124 Congregatio militaris Historicis apud Gallos.
- 125 Congregatio militaris squama apud Castellanos.
- 126 Congregatio militaris S. Georgij apud Clarintos.
- 127 Congregatio militaris S. Michaelis apud Gallos.
- 128 Congregatio militaris S. Georgij apud Italos.
- 129 Congregatio militaris S. Petri apud Italos.
- 130 Congregatio milit. Crucis Burgundica.
- 131 Congregatio militaris S. Pauli apud Italos.
- 132 Congregatio militaris de Lilio apud Italos.
- 133 Congregatio militaris equitum piorum apud Italos.
- 134 Congregatio militaris S. Spiritus apud Gallos.
- 135 Congregatio milit. Lauretana apud Italos.
- 136 Congregatio militaris sanguinis servatoris nostri Iesu Christi apud Mantuanos.
- 137 Congregatio militaris Balnei apud Anglos.
- 138 Congregatio militaris Cardui sancti Andree apud Scotos, ubi de congregatione Ruta, apud eosdem.
- 139 Congregatio militaris Elephantorum apud Danos.
- 140 Congregatio militaris Cypri.
- 141 Congregatio militaris Seraphinorum apud Suecios.
- 142 Congregatio militaris Gladiorum, & Gallae apud Suevos.
- 143 Congregatio militaris Calzae apud Venetos.
- 144 Congregatio militaris Hungarica.
- 145 Congregatio militaris S. Gerionis.
- 146 Congregatio militaris navium apud Galos, ubi de congregatione navium apud Neapolitanos.
- 147 Praecedentis tractationis de religiosis congregationibus clausula.
148. Quum sit differentia inter servas, & originarios.

IN textu. Vide *Mayol. de irregul. lib. 1. cap. 35. Suar. de censur. disput. 51. sectione 3. num. 15. Gregor. Lopez. partit. 1. titul. 7. lib. 6. Glossa 1. qui textus meminit.*

In textu, ibi, Religiosis congregationibus. Queres primò quæ sint hæ religioſæ congrega-
tiones? Respondeo esse eas, quæ approbationem à sede Apostolica acceperunt, sine qua nec dici, nec esse religioſæ possunt, iuxta textum in *cap. ult. de religiosis domibus, & cap. unic. eodem titulo in 6. de quo videndus Azor tom. 1. lib. 11. cap. 24. quaestione 5. Lessius lib. 2. de iustitia capit. 41 num. 13. Bellarmin. lib. 3. de monach. cap. 4. Sanches lib. 7. de matrimonio disput. 25. numer. 10. & tom. 2. Decal. lib. 5. cap. 1. numer. 15. Suar tom. 3. de religion. lib. 2. cap. 15. à num. 1. apud quos alij.*

Queres secundo quot hodie numerentur in ecclesia catholica congregationes religioſæ? Respondeo numerari plures, atq; eas in triplici differentia. Sunt enim religioſæ congregationes, quæ mendicantes appellantur, sunt quæ monachales, & non mendicantes, sunt quæ equestres, sive militares. Sed quia has persequi sub distinctione mendicantium, monachalium, & Equestrium, habet plurimum obscuritatis, placet magis eas ordine nominare, quo ipsæ erectæ, & institutæ sunt. Ne tamè labor hic noster ita ieiunus sit, si in dinumeratione tantùm persistat, dicam de singulis, à quo sint fundatæ, quo anno, sub quo Pontifice, & Imperatoribus, quem habitum gessent, quot provincias, monasteria, & religiosos contineant, quo loco Romæ habeant domiciliũ, ut cum videas in capite ecclesie catholice commorari, credas talem, vel talem religioſam congregationem à nobis denominatam, vere extare, dicam potremo de Authoribus apud quos talium congregationum religioſarum mentio aliqua honorifica invenitur, ut legenti, & cupienti plura scire via à nobis aperiat, & in primis occurrit.

Congregatio Carmelitanorũ.

Instituta sub vita Eremitica, sine votorum obligatione, ab *Elia* Propheta magno, in Carmelo monte Syriæ, unde nomen deduxit, anno creationis mundi 3123. ante Christi adventum 930. Summo Iudæorum sacerdote *Azaria*, Rege Iuda *Iosaphato*: *Israelis Achabo*: ut eleganter confirmat *Iacobus Salianus societatis Iesu* 10. 4. *Annaliũ legis veteris anno mundi 3123. n. 8.* Susceperunt post Christi adventum, *Elia* successores Carmelitani Christi fidem, cum baptismo, ac vota substantialia religionis emiserunt, non verò antea, ut probat eleganter *Suar. tom. 3. de relig. lib. 3. toto cap. 1. Nata Carmelitanis Eremitis primum regula est inscriptis à Ioane*

44. *Patriarcha Hierosolymitano, qui floruit circa annũ 440. Deinde ab Aymericò Patriarcha Antiocheno legato Apostolico, anno 1141. sub Innocentio II. Tertio acceperunt regulam, quam nũc servat, ab Alberto Patriarcha Hierosolymitano, antequam urbs Hierosolyma caperetur à Saladino Ægypti Sultano, anno plus, minus ve 1171. Confirmata est regula Carmelitana unà cũ religione, ab Alexandro III. anno 1180. ab Innocentio III. anno 1199. ab Honorio III. anno 1216. Moderata est regula quoad ieiunia, esum carniũ, clausuram, & alia nonnulla ab Innocentio III. anno 1248. ab Eugenio IV. anno 1431. à quo etiam acceperunt Carmelitani palliũ album, sublato versicolore ex albo, & rubro, quod ab Alberti temporibus, usq; ad Eugenium IV. de ferre cõsueverant. Secuta postremò est multorum Pontificum confirmatio. Regulã hanc eandẽ, sed sine moderationibus Innocentij, & Eugenij, maxime Eugenij, de quibus supra, servat familia Carmelitana discalceata, incepit à factissima Virgine *Tarasía*, approbata est à Gregorio XIII. anno 1580. Dolcivit à reliquo corpore ordinis cum proprio Generali à Clemente VIII. sibi dato, anno 1595. ut cõstat ex cõstit. ipsius Põtificis data Romæ 20. sept. anno 1595. est 71. ipsius Pontificis in bullario. Habet familia utraq; Carmelitana habitũ satis notũ, nimirum tunicam, & scapulare coloris canuſini, palliũ album, corrigia osse fibulata percingitur. Habet utraq; Romæ domicilia; Calceata ad *S. Iulianum* ad trophæa *Marij* ad *S. Martinum*, ad *S. Mariã transpontinam*. Calceata ad *S. Mariam ad scalam*, ad *S. Paulum fontis felicitatis*, nũc *S. Mariam de victoria*, ad *S. Annã* Generalis familie Calceate durat ad sexenniũ, habet sub se provincias 33. Familie discalceate Generales duo sunt, *Italus*, & *Hispanus*, sub Hispano, qui per sexennium durat, sunt provincie sex, in quibus plusquã centũ monasteria numerantur: sub Italo, qui triennium non excedit, sunt provincie 8. in quibus ingens monasteriorum numerus. Agunt de Carmelitana familia, Carmelitani. *Arnoldus Bossius de illustribus viris ordinis sui, Baptista Stipariolus tract. de illustribus viris ordinis sui. Baptista Ferrariensis in Chronic. Carmelit. Guilielmus de Jammaco tract. de amissione monasteriorũ terra, & de sui ordinis multiplicatione per Europam, floruit anno 1280. Guilielm. Stanafeldus de hist. sui cœnobij floruit anno 1290. Guilielmus Grena in Hagiologio Carmelitanorum, Ioannes de aqua veteri in fasciculo temporis tripartito ordinis Carmelit. floruit anno 1492. Ioannes Palonydorus in fasciculo ordinis, sive de antiquitate Carmelit. cũ vitis sanct. sui ordinis, floruit anno 1490. Ioannes Maria Politianus in vexilo Carmelitano, & in mari magno floruit anno 1498. Ioannes à Chinyeto in speculo. instit. ordinis Carmel. floruit anno 1340. Ioannes de Gauda in fascic. tempor. ordinis, floruit anno 1495. Ioannes de sancta Maria in Chronicis Carmelitarum discalceatorum floruit hoc seculo.**

Laurentius Borellas in tractat. de viris illust. ordin. Carmelit. floruit anno 1498. Martinus Italus de sanctis doctoribus ordin. Carmelit. floruit anno 1410. Petrus Cucius de ortu relig. Carmelit. Thomas de Scorpe in tractat. de origin. religion. Carmelit. Thomas de Iesus ex familia Carmelit. discalceat. super regulam Carmelitatum Ioannis Patriarchæ Hierosolymit. & in tractat. de origen. & religion. Carmelit. Præter domesticos, S. Antoninus 3. part. iiii. 16. cap. 1. §. 8. Cassan. in Cathalog. gloria mundi part. 4. consid. 7. Polyd. Virgil. de invent. rerum lib. 7. cap. 3. Genebrardus sub Innocentio III. Panuinus in Chronic. anno 1441. Illesc. in Pontific. lib. 5. capit. 32. Nauclerus volum. 2. generat. 41. anno Christi 1215. Villegas in vita Elie propheta, Baronius tom. 12. anno. 1118. ubi Spondanus, Biciola. Bzovius. Hieronymus Romanus in Repub. Christiana, Plato de bono statu religion. lib. 2. cap. 22. Iacobus Gualterus societatis Iesu in tabula Chronographica, seculo. 10. pag. 651. Bellarmin. in Chronologia sub Celestino III. anno 1191. Iacobus Salsanus tom. 4. Annal. legis veteris anno mundi 3139. num. 18. Ioannes Marques de vera origin. Eremit. sancti Augustini cap. 14. §. nono. Paulus Morigia de origine religion. Itale, lib. 1. cap. 30. Sylvest. Marulus in Oceano religionum Itale lib. 4. pag. 279. Pancirolus in Thesauris urbis Romanae Itale in regione montium Eccles. 17. Ex scholasticis Vvaldensis Carmelit. tom. 1. titul. 4. de sacramentalibus cap. 84. & tom. 3. tit. ul. 9. capit. 89. numer. 10. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 23. Rodrig. tom. 1. de regul. questione 5. articul. 5. Carolus Tapia Authent. ingressi de religiosis domibus, verbo, monasteria, Miranda tom. 1. Manual religios. questione 4. articul. 7. Suar. tom. 3. de relig. tract. 7. lib. 3. cap. 1. & 2. & tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. vltim. Festum magni Elie, tanquam fundatoris, & patroni agunt Carmelitani ex bulla Apostolica, 20. Iulij, Elisai. 14. Iunij. Diva Tarasia celebratur 5. Octobris.

Congregatio Cruciferorum.

Sic dicta à Cruce, quam religiosi manibus circumferunt instituta (ut eius familiae scriptores volunt) à sancto Cleto summo Pontifice, anno Christi 83. Imperatore Diocletiano. Renovata est hæc familia à S. Cyriaco episcopo Hierosolymitano, & martyre post inventam Christi Domini crucem à S. Helena Constantini Imperatoris matre, anno plus, minus ve 358. item ab Urbano II. anno 1087. ab Alexandro III. & Celestino III. anno 1197. & ab Innocentio III. sed præsertim à Pio II. in Concilio Mantuano anno 1460. huius Pontificis decreto ferunt Cruciferi manibus cruces argenteas, & alicubi in pectore, ex albo, & rubro pano: utuntur etiam habitu cæruleo, cum ante hunc Pontificem indiscretò colore vterentur. Servant regulam sancti Augustini. Habuere priscis temporibus plusquam duceta monasteria per

Italiam, Germaniam, Galiam, Hispaniam, Dalmatiam, Græciam, Syriam, nunc intra Italiam continentur, ubi in provincijs quinque, quina super quinquaginta possident monasteria, illorum institutum est hospitalibus inservire, hospitalitatem colere. Sunt Romæ ad Sanctam Mariam in Trivio. Pancirol. in Thesaur. Agunt de Cruciferis Marcus Antonius Boldus, & Benedictus Leo, historici eiusdem familiae Polid. Virg. de invent. rerum lib. 7. capit. 3. Tarcanhota, Itale in historia universali par. 2. lib. 13. Piala univ. Gartzonij, Plato de bono stat. religion. lib. 2. capit. 22. Morigia de origin. religion. lib. 1. cap. 31. Sylvest. Marul. in Oceano. lib. 1. pag. 48. Iacobus Gualter. in tabula Chronograph. anno 1197. pag. 655. apud quem Genebrard. eodem anno. Panuin. anno 1169. Azor tom. 1. lib. 13. capit. 11. Rodrig. tom. 1. regular. questione 3. articul. 11. ubi ait huius esse familiae Cruciferus cum stola ordinis hospitalitatis sancti Antonij per Hispaniam. Legendæ præterea Constitutiones Pij. V. 59. Gregorij XIV. decima tertia in Bullario. Festum S. Clei 26. Aprilis, de eo Baronius in Martyrolog. Romano in notis eiusdem diei, & tom. 1. Annal. anno 93.

Congregatio Sancti Basilij.

Ab eodem S. Basilio magno, instituta est, anno 369. Pontifice Felice II. Imperatore Iuliano Apostata. Crevit maximè hæc familia per Orientem, translata est etiam ad Occidentem, ubi adhuc durat. Vestiuntur monachi nigro colore, est sancti Basilij, monasterium prope Romam, appellant Grotta ferrata, de reliquis monasterijs tum per Europam, tum per Aziam, mihi satis non conitat. Agunt de religione sancti Basilij, sanctus Antoninus 2. part. histor. titul. 15. cap. 12. Cassan. in Cathalog. gloria mundi, part. 4. consid. 54. Morigia lib. 1. capit. 16. Sylvest. Marulus in Oceano. lib. 1. Azor tom. 1. lib. 12. capit. 21. questione 2. Miranda tom. 1. Manual religios. questione 4. articul. 1. Suar. tom. 4. de religion. tractat. 9. lib. 2. cap. 1. Plato de bono stat. religios. lib. 2. c. 22. Romanus in Repub. christiana lib. 6. cap. 6. Placet post familiam sancti Basilij hic inferre congregationem Armenorum quam suspicantur Morigia lib. 1. cap. 56. Sylvest. Marul. in Oceano lib. 5. pagin. 367. sic appellatam, quod ex Armenia in Italiam translata sit, ubi per aliquot annos eius religiosi habitum sancti Basilij portarunt, servarunt eius regulam, & cœremonijs græcis ex beneplacito summorum Pontificum usi sunt; verum decursu temporis, quia insolens videbatur eius vivendi mos apud Latinos, regulam sancti Augustini, assumpserunt, cum habitu religiosorum sancti Dominici, præter scapulare, quod nigrum adhuc retinent. Cæterum quo id anno fecerint, aut in Italiam venerint, omnino incertum est. Possidet Congregatio hæc per Insubriam, & Liguriam mona-

monasteria sex, præter Neapolitanum, Venetum, & Anconitanum. Generalis ad triennium durat, caput congregationis Genue situm est, diciturque Sanctus Bartholomeus, inde Armeni, Bartholomista per Italiam dici solent. De illis Morigia, & Sylvester Marulus ubi proximè.

Congregatio Eremitarum sancti Augustini.

Instituta ab eodem ^{Sæcto Augustino} anno 390. Summo Pontifice Syriaco, Imperatoribus Occidentis Gratiano, Orientis Theodosio. Supponitur hæc familia instituta ante Concilium Lateranense, celebratum sub Innocentio III. anno 1215. cap. Religionum de Religiosis domibus in 6. Item habere per Lusitaniam monasteria 6. Insinuante de Religios. domibus. Aucta est hæc familia supplemento multarum aliarum, que nomine habitu, & regula sancti Augustini circumferebantur sub Innocentio IV. anno 1243. & Alexand. IV. anno 1256. procurante, & agente Cardinali Richardo de sancto Angelo, confirmata deinde est ab subsequentibus Pontificibus, ut patet in multorum bullis, quas refert Fr. Laurentius de Empoli in suo bullario Augustiniano. Est & familia Eremitarum discalceata, nata sub Clemente VIII. anno 1598. qui eidem habitum, quem elegerat, designavit, nimirum nigrum cum corrigia, sed ex viliori pano, nec ita oblongis vestibus, ut portant Augustiniani calceati: unus, idemque Generalis utramque familiam moderatur, durat per sex annos, habet sub se provincias quadraginta quatuor, cum infinita cœnobiorum multitudine: singula transcribit in Catalogum Nicolaus Crusenius Augustinianus in suo monastico, illum adi. Vtraque etiam familia Romæ monasteria sua, mitogata, sive calceata ad sanctam Mariam de populo, ad sanctum Augustinum, discalceata, ad sanctum Guilielmum, ad sanctum Nicolaum, ad sanctum Antonium Abbatem, Panconol. in Thesuro. Sub regula sancti Augustini, præter Canonicos regulares, de quibus num. sequenti, militant congregationes sancti Antonij Eremitæ Cruciferorum per Italiam, S. Spiritus in Saxea; De penitentia scil. Prædicatorum sancti Pauli Eremitæ; Mercenariorum, Servitarum, Cruciferorum per Germaniam, Galliam, & Belgium, Bonorum hominum, Penitentia Magdalena, Mulierum penitentium, Charitatis nostræ Domina, Hospitaliorum Alexianorum Iesuatorum, S. Brigita, sancti Hieronymi per Hispaniam, Clericorum vita communis, sancti Hieronymi in Pisis, sancti Hieronymi in Festulanis, sancti Ambrosij ad nemus, Apostolorum Clericorum, boni Iesu Ravenatis, Clericorum sancti Pauli de colla, Theatinorum, Somaschinorum fratrum Iouanis de Deo Lusitani, sancti Pauli Eremitæ per Hispaniam, Clericorum ministrorum informantium Penitentia san-

cti Iohannis Baptistæ; Clericorum sanctæ Mariæ de Luca, Eremitarum sancti Pauli per Galliam, Clericorum scholarum piarum. Agunt de familia Eremitica ex Eremitis. Arnoldus de Dusco in tractatu de viris illustribus ordinis Eremit. Fr. Hieronymus Roman. in Chronic. Eremitic. B. Iordanus in viis fratrum Eremit, & in Apologia ordinis, Iosephus Pamphilus in Chronic. Eremit. Fr. Iohannes Marques de origine Eremitarum sancti Augustini, Ludovico Furtado tractatu de incremento ordinis Eremit. Ludovicus de Angelis Lusitanus, de vita, & laudibus sancti Augustini, Nicolaus Cousenius in monastico Augustiniano, Paulus Venetus tractat. de ortu, & progressu ordinis Eremit. Petrus vena in tractat. de origine ordinis August. Præter hos. Garibai in compendio lib. 7. cap. 57. anno 398. Casan. in Catalog. part. 4. considerat. 71. Severinus Binius in Honorio quarto Illesc. in Pontific. part. 1. lib. 2. capit. 8. Iohannes de sancta Maria in Chronic. Carmelit. discalceator. tom. 1. part. 2. capit. 54. Anton. Xepes in Chronic. sancti Benedicti tom. 3. centur. 4. anno Christi 817. cap. 3. & tom. 4. cent. 4. anno Christi 850. Franciscus Magus lib. 5. annal. Valentia. cap. 8. Esculan. lib. 9. historia Valent. cap. 20. numer. 2. Villegas in vita sancti Augustini, ubi Petrus Ribadeneira Thomas de Iesus Carmelit. discalceat. ad regulam Carmelit. 2. part. dub. 6. Petrus Maturus in annotat. sancti Antonini. 3. part. titul. 24. cap. 14. §. secundo Plato de bono stat. religion. lib. 2. capit. 22. Baronius tomo 6. annal. anno 563. & 564. Vincentius Beluac. in specul. historial. lib. 25. cap. 50. Nauchler. volum. 3. Generat. 41. anno Christi 1215. Genebrard. in Chronic. anno Chri 1153. & 1216. Chopin. lib. 2. Monasticon. tit. 1. numer. 32. Bellarm. in Chronol. anno Christi 1241. Barnab. de Montalvo in Chronic. Cisterciensi. lib. 1. cap. 58. Ex scholasticis Azor tom. 1. lib. 12. cap. 23. questione 2. Navarr. comment. 4. Sorbus in compendio mendicantium, Tapia de religiosis domibus Authent. ingresi capit. 18. numer. 1. & 2. Summa Angelica, verbo; Religiosus, Emmanuel Rodrigues tom. 1. regular. questione 2. articul. 4. Miranda tom. 1. Manual. religios. questione 4. artic. 6. Suar. tom. 4. de religione tractatu 9. per duo capit. vltima. Festum sancti Augustini. 28. Augusti.

Congregatio Canonic. regul. S. August.

Instituta ab Apostolis statim post Christi Domini Ascensionem, recepta à sancto Iacobo minore Apostolo, & Hierosolymæ Episcopo, in ecclesia sua Hierosolymitana ab D. Marco Evangelista in Alexandria, & ab alijs alibi suscitata, & quasi de nud erecta à sancto Augustino in civitate Hiponensi anno 397. Septem post familiam Eremiticam erectam, Pontifice Cyriaco, Imperatoribus Occidentis Honorio, Orientis Arcadio. Divisa est congregatio Canonicorum in varias familias, quarum præcipue numerantur. Lateranensis, sancti Fridiani, sancti Rufi, sancti Arnulphi

Aroasia, Sancti Victoris, Permonstratensis, sancti Sepulchri, Mantuana, sancti Crucis Comimbricensis, Vicendisemienfis, vallis viridis, Frigionaria, Scopetina, S. Georgij in Alga, sancti Spiritus Venetiarum, sancti Petri de monte Corbulo, de quibus suis locis. Agunt de Canonicis regularibus Richardus Anglicus theologus Parisiensis, & Canonicus regularis sancti Victoris, in Chronic. Canonicor. regul. Ioannes Trullus Arogonus in libro, quem scripsit: ordo Canonicorum regularium: Ioannes Maubonus, sive Maubenus, sive Mauburnus, aliter Ioannes Bruxellensis in Chronic. Canonic. regul. Ioannes Maulinus in Chronicis Canonicor. ordin. Ioannes de Nigravalle Bibliothec. Apostolic. in epilog. Chronic. Penotus Canonicus Lateranensis, in origine Canonic. regular. Ex Scholastic. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 22. Miranda tom. 1. Manual. relig. questione 4. artic. 13. apud quem Plato de bono statu relig. lib. 2. cap. 23. Romanus lib. 6. de Repub. christiana cap. 4. & 16. Rodrig. tom. 1. regular. questione 3. art. 1. Suar. tom. 4. de religion. tractat. 8. cap. 7. à num. 2.

9 Congregatio Canoniorum regularium Lateranensium.

Dicta Lateranensis ab ecclesia S. Ioannis Laterani in urbe, ubi collocatum aliqui credunt ab S. Leone magno Pontifice intra annum 440. & 457. Vt inuenies apud Casarem Francocti clericum regularem sancta Mariae de Luca, in historia sacra Lucensi edita anno 1613. Itale in ecclesia, & monasterio sancti Tuidiani statim in principio, sive ut vult Oauiffius Panvinus de septem stationibus vrbs, ubi de ecclesia Lateranensi, ab sancto Gelasio Rapà sancti Augustini discipulo, ab anno 555. & deinceps, durante ibi eadem familia per 800. annos, usque ad pontificatum Bonifacij 8. qui sublatis Canonicis regular, sancti Augustini seculares introduxit anno 1300. Reformata est congregatio Lateranensis à congregatione Frigionaria, de qua nos infra numer. 64. Induuntur Canonici regulares Lateranenses tunica, & pallio albo, rochetto ex bysso tenuissima, pileum item nigrum portant, habent Romæ monasterium ad Sanctam Mariam de pace, possident multa, eaque pulcherrimam per Italiam, de quibus Penotus latissime. Agunt de Canonicis regularis Lateranensibus Historici, & Auctores, quos præcedenti numero pro canonicis citauimus, vide præterea Morigiam lib. 1. capit. 8. Sylvestrum Marulum in Ocean. religion. lib. 1. à pagin. 1.

10 Congregatio sancti Benedicti.

Instituta ab eodem sancto Benedicto anno 500. Pontifice Symacho, Imperatore Occidentis Theodorico Gotho, Orientis Anastasio. Militant sub regula sancti Benedicti sequentes

falix, omnes à monachis ipsius instituta. Cluniacensis, Camaldulensis, vallis umbrosa, Cisterciensis, fontis Ebraldi, sancti Guillelmi Vercellensis, sancti Guillelmi Ducis Aquitania, licet à principio habuerit regulam S. Augustini, Gelbertina, Humiliatorum, Floriacensis, vallis Cacelium, Sylvestrina, Cælestinorum, Olivetana; præter militares, de quibus suis locis. Habitus monachorum sancti Benedicti satis notus est, tunica, scapulare, cuculla, sive clamis, omnia ex nigro colore, cū corrigia fibulata. Cæterum hodie congregatio sancti Benedicti devisa est in quinque celeberrimas congregationes, ab se invicem independentes. Prima est Itala, quæ nunc dicitur montis Cassini, antea dicebatur sancti Iustina Patavina, de qua infra, incæpit anno 1408. ut infra dicam, habet per Italiam plusquam 66. monasteria. Secunda Germanica, appellatur Bursfeldensis, à monasterio S. Thomæ Apostoli, & S. Nicolai Episcopi in Bursfeldia, diæcesis Muguntinæ, cæpit anno 1420. floret per utramque Germaniam, habet plusquam centum quinquaginta monasteria. Tertia Gallica, dicitur Casalis Benedicti, à monasterio in eo pago fundato, incæpit anno 1516. Vt videre est in diplomate Leonis 11. dato. 1. Decembris eodem anno, habet ad decem monasteria religiosorum quinque, totidem seëminarum. Quarta Hispana, dicitur congregatio Vallisoletana, ab monasterio in urbe vallisoleti erecto, Congregationis capite, incæpit anno 1520. habet plusquam quadraginta monasteria. Quinta Lusitana, est monasterium reformationis caput Sanctus Martinus de Tibaes in regione Interamnenfi nõ lōge à nostrate Bracara Occidentē versus, incæpit anno 1549. cōtinet plus, minus ve viginti virorum monasteria, nam monialium plura sunt, sed Ordinarijs parent. Abbas, Generalis, & reliqui locales ad triennium durat, eliguntur in capitulo, quod tribus quibusque annis in monasterio S. Martini de Tibaes celebratur. Habet congregatio sancti Benedicti, præter alia celebre Romæ monasterium S. Pauli extra muros. Agunt de congregatione sancti Benedicti. Andreas sancti Michaelis in tractatu de Pontificibus, Archiep. sui ordinis Antonius Tapes in Chronic. sancti Benedicti per plures tomos, Arnoldus Vvion. in ligno vita, Bernardus de Britto Lusitanus in Chronic. Cisterciensi, Barnabas de Montalvo in Chronic. Cisterciensi. Guillelm. Damesius de sui canobij gestis, Zoalinus Brachelone in Chronic. sui canobij, Leo Cardinalis Episcopus Ostiensis in Chronic. Cassinensis, cum annotationibus Matthæi Laureti Hispani monachi Cassinensis, & Prioris sancti saluatoris de Castellis prædij Neapoli anno 1626. Romanus Syncerus seculus in historia monasterij sancti Martini de Panerno, & sancti Nicolai de Arenis, Thomas Castelforda, de gestis sui canobij, Thomas Vvintehcombe in Chronic. sui canobij, Valdricus, sive Henricus Helinger in Chronic.

In *Chronic. sui monasterij* anno 1229. Præter hos *Sæctus Antonin. 2. part. hist. tit. 15. c. 12. Cassan. in Catalog. 4. part. consid. 50. Polyd. de invent. rerum lib. 7. cap. 2. Plato de stat. relig. lib. 2. cap. 22. Illesc. lib. 3. cap. 61. & lib. 6. cap. 30. Pontif. Marques de vera origine Eremit. S. Augustin cap. 11. §. 1. cum multis Gualterus in tabul. Chronograph. secul. 5. anno 494. Baron. eodem anno 494. & anno 529. Gualterus iterum secul. 6. anno 529. ubi cum Tritemio Chaconio, Genebrardo, & alijs. Ex Scholast. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 21. §. 2. Rodrigues tom. 1. regular. quest. 3. art. 2. Miranda tom. 1. Manual religios. q. 4. artic. 2. ubi adducit Roman. in Repub. Christiana, & alios. Carolus Tapia de religios. domibus Authent. ingressi, verbo, monasteria. Suar tom. 4. de religione tract. 9. cap. 2. per totum. Festum S. Benedicti 21. Martij.*

11 **Cōgregatio Canonicoꝝ regulariū S. Fridiani, sive Frigidiani.**

Instituta, seu potius reformata est ab eodem S. Fridiano Episcopo Lucensi: Luca: intra annum 560. & 588. quo duravit eius episcopatus.

12 Fuit *Sanctus Fridianus* Regis Hibernorum filius, deinde factus christianus, & sacerdos. Italiam veniens Lucæ Episcopus creatus est, ubi vitam finivit anno 588. scripsit eius vitam *Cæsar Francotti* in historia sacra Lucensi. De hac congregatione, quæ fere eundem habitum gerit, atque Lateranensis, scribit idem *Francotti* in *vita S. Fridiani*, *Sylvester Marulus* in *Ocean. religion. lib. 1. pag. 4. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 22. quest. 3. ubi refert Volaterranum.*

13 **Congregatio Cluniacensium.**

Sic dicta à primo eius monasterio Cluni in dicecesi Matisconensi; *Mascon* in Gallia instituta à sancto *Odone* monacho Benedictino, sub regula S. *Benedicti*, anno 910. Pontifice *Anastasio* 3. Imperatoribus Occidentis *Conrado*, Orientis *Leone* 6. vestiuntur monachi eodem habitu, quo Benedictini, habent Romæ eadem monasteria, quæ familia Sancti *Benedicti*, cum pene omnia sint ex reformatione sanctæ *Iustinae*, sive *Cassinensis*. Agunt de hac familia pene omnes, quos retuli, pro familia sancti *Benedicti*; *Aude Conradum Germanum de gestis Abbatum in monasterio Schyrensi; Antonin. 2. part. tit. 15. cap. 13. §. 2. Cassan. in Catalog. 4. par. considerat. 55. Vincent. in specul. histor. lib. 25. Polyd. de invent. lib. 7. cap. 2. Baronium anno 912. Bzovius tom. 2. lib. 9. eccl. hist. anno 912. num. 9. Genebrard. in Chronol. anno 826. Bellarmin. in Chronol. anno 910. Onuffr. in Chronic. anno 913. Chacon. in Gregorio 9. anno 912. Hieronym. Roman. in Repub. christiana lib. 6. c. 9. Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 1. Morigiam lib. 1. cap. 23. Ex Scholast. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 21. quest. 2. Rodrigues tom. 1. regul. questione 4. Miranda tom.*

1. manual. relig. questione 4. artic. 2. Suar. tom. 4. relig. tractat. 9. lib. 2. cap. 3. nu. 1. Festum sancti *Odonis* 18. Novēbris. De eo *Baron. Martyrolog. & anno 942. Gualter in tabula Chronograph. seculo 10. anno 492. pag. 614.*

Congregatio Camaldulensium. 14

Sic dicta à valle *Camaldula* in *Tuscia Toscana*, non longe à *Florentia* inter *Apenini* iuga, instituta à sancto *Romualdo* monacho Benedictino sub regula sancti *Benedicti* anno 967. Pontifice *Ioanne* 13. Inperatoribus Occidentis *Orthone*, Orientis *Nicephoro Phoca*. Vestiuntur monachi albo colore, tunica, scapulario, & pallio, item galero albo: habent Romæ monasterium ad sanctum *Gregorium* in monte *Celio*, ad sanctum *Antonium* Abbatem, ad *S. Macutum*. Est & alia familia *Camaldulensis* reformata, quam appellant *Montis corona* instituta à nobili quodam veneto monacho *Camaldulensi Paulo Justiniano* anno 1520. Pontifice *Leone* 10. Imperatore *Carolo* 5. *Solymano* tyranno Orientis, utuntur eodem fere habitu, sed viliori, habent Romæ monasterium ad *S. Leonardum*. De familia *Camaldulensi* agunt ex professo *Augustinus Florentinus Camaldulensis per totum lib. historia. Camaldul. Iacobus Massa Franciscanus in historia montis Alvernia in Italia. Sylvanus Roixius de sacra Eremita Camaldulensi Ioannes de Castavila in historia sancti Romualdi, Augustinus Fortunius Florent. in octo lib. hist. Camaldulensi. Præter hos Illesc. lib. 4. Pontific. cap. 75. Baronius anno 974. & 977. S. Antonin. 2. part. tit. 1. cap. 15. Cassan. in Catalog. part. 4. considerat. 54. Gualter. in tabul. Chronograph. secul. 10. anno 967. Plato de bono stat. religios. lib. 2. cap. 22. Sylvest. Marulus in Ocean. lib. 2. pag. 101. Morigia lib. 1. cap. 25. Rodrig. tom. 1. regul. questione 3. artic. 9. Miranda tom. 1. Manual religios. questione 4. artic. 2. ubi refert *Hieronymum Romanum* in *Repub. Christiana* lib. 6. cap. 9. *Azor tom. 1. lib. 12. cap. 21. Suar. tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 2. cap. 3. à num. 7. De familia reformata Camaldulensi videbis Sylvest. Marulum in Oceano lib. 2. pag. 108. Lucam Hispanum de origine huius familia. Festum sancti Romualdi 1. Februarij, ubi Baronius in Martyrolog. & 19. Iunij.**

Congregatio fontis Coryli. 15

A loco nomen sortita, est *fontis Coryli*, in monte *Apenino* in radicibus montis *Catriæ* Orientem versus, quatuordecim millibus passuum distans ab *Lugubio* prope civitatem *Calientem Calie Ducatus Urbini*. instituta à *Landolfo* monacho Benedictino, & sub regula *Sancti Benedicti*, anno 1008. Pontifice *Ioanne* 18. Imperatoribus Occidentis *Henrico* secundo, Orientis *Basilio*, & *Constantino*. Incipit habitare hanc solitudinem venerabilis monachus *Petrus Damiani*,

Benedicto 9. Pontifice, nec desunt aliqui, qui illum huius Cōgregationis faciant auctorem, utebantur monachi (fere hodie non extant) fontis Coryli, sive Avellane, eisdem vestibus, quibus benedictini, mutato colore nigro, in album. Meminere huius familiæ, quotquot agunt divita B. Petri Damiani, Ioannes Monach. eiusdem discipulus, Ioannes Anton. Flaminius forocornelensis, August. fortunius in hist. Camaldulens. lib. 5. a cap. 6. usque ad 14. Hieronymus Rubeus Ravenas lib. 5. hist. Ravenatum, quem refert Baron. tom. 11. anno 1027. & frater Iacobus Niosandrus Carthusian. in 7. tom. Suriij, 22. Februarij in vita B. Petri Damiani Petrarca tractat. 3 lib. 2. cap. 17. de vita solitaria, Petrus Recordatus monach. Cassinensis Diario 4. hist. monasticæ. Arnoldus Vvionbelga, monach. Cassinensis in ligno vita lib. 2. cap. 9. Constantinus Caietanus Syracusanus monachus benedict. in prologomenis de vita B. Petri Damiani, quam in primo eiusdem tomo edidit, de hoc Baron. tomo 11. anno 1072. Adde Morigiam lib. 1. cap. 58. Sylvestrum Marulum in Oceano lib. 2.

16 Congregatio vallis umbrosæ.

Sortita nomen est à valle densissimis arboribus confita, prope Florentiam, instituta à S. Joanne Gualberto monacho benedictino, & sub regula S. Benedicti, anno 1080. Pontifice Gregorio 7. imperatoribus occidentis Henrico 4. Orientis Alexio conneno, utuntur monachi albis vestibus, eiusdem artificij atque benedictini, possident provincias 8. monasteria 35. cum ingenti numero prioratum, monachos 490. moniales 800. omnes intra Italiam. Azor citandus. Habent Romæ monasterium ad S. Braxedem Agunt de hac familia. Benedictus Florentinus de vitis Sanctorum 15. sui ordinis. Bernardus in historia de Generalibus sui ordinis, vallis umbrosæ, Eudoxius locatellus de vita Sancti Ioannis Gualberti, & Generalium ordinis Italia, Hieronymus Florentinus in vitis sanctorum ordin. vallis umbrosæ. Adde Illescas in pontificali lib. 5. cap. 12. Romanum lib. 6. de repub. christiana cap. 12. Platun de bono statu religiosi lib. 2. cap. 22. Cassan. in Cathal. part. 4. consil. 57. Polyd. de invent. lib. 7. cap. 2. S. Antonium 2. part. titul. 15. cap. 25. Baronium anno 1063. & anno. 1051. & 1073. Omisso anno 1030. Morigiam lib. 1. cap. 26. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 2. pag. 120. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 21. questione 2. Rodrig. tom. 1. regul. questione 3. artic. 4. Mirandam tom. 1. Manual. religios. questione 4. articul. 2. Suarius tom. 4. de religione tractatu 9. lib. 2. capit. 3. Felium Sancti Ioannis Gualberti, 13. Februarij, ubi Baronius martyrol. Gualterus in tabula Chronographo. secul. 11. pag. 628.

17 Congregatio Grandimontesiū.

Dicta à monte quodam prægrandi in diœcesi

Lemonicēsi Limoges in Gallia instituta à Sancto Stephano, Albanensi, sub regula propria (ut putat Suarius tom. 4. de religione, tract. 9. lib. 2. cap. 5. num. 4. & 5. licet faciant regulæ S. Benedicti. Arnoldus Vvion in ligno vita, Gualterus in tabula Chronographia, seculo 11. annu. 1080. Genebrardus, Chacon, & Onuffrius ubi infra, ex regula S. Augusti & alij, quos impugnat Suarius ubi proximè, anno 1080. Gregorio 7. Imperatoribus occidentis Henrico 4. orientis Nicephoro Boto: habitus vilis est, & totus ad penitentiam compositus, cū aliquando ex loricis ferreis constaret. Non lego Grandimontenses habere Romæ monasteria, habent tamen intra terminos Gallia, quam fere non egrediuntur, ad septendecim, Agunt de hac familia S. Anton. 2. hist. tit. 15. cap. 21. Vincent. Lirinens in speculo lib. 25. a cap. 46. usq; ad 50. Cassan. in Cathal. part. 4. consil. 70. Polyd. de Invent. lib. 7. cap. 2. Plato de bono status religiosi lib. 2. capit. 22. Lylvest. marul. in oceano. lib. 2. pag. 155. Genebrard in Gregorio 7. Chacon ibi anno 1075. Onuffr. anno 1076. Marq. de origin. Eremit. Sancti Augusti. capit. 20. §. 7. Mirand. de origin. benedicti. cap. 64. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Suar. tom. 4. religion. tract. 9. lib. 2. cap. 5. num. 4. & 5. Festum S. Stephani Albanensis 13. Februarij de quo Baronius anno. 1126. quo moritur, Vsuardus, & Maurolicus in suis martyrol. Claudius Robertus lingonensis in sua gallia Christiana titulo de Abbatij littera G. verbo Grandimontensis.

Varia reformationes Canonicorum regularium.

Reformata est per hoc tempus anno nimirum 1080. Congregatio canonicorum regularium, in Gallia à B. Ivone devot compilatore, & S. Quintini in Ecclesia beluacensi, beaves præposito, postea episcopo Carnotensi, Chiantes, Pontifice Gregorio 7. Imperatoribus Occidentis Henrico 4. Orientis Nicephoro Boto. De hac reformatione meminerunt Onuffrius eodem anno 1080. in Chronic. Chacon sub Gregorio 7. anno 1080. Gualter. in tabula Chronograph. seculo 11. eodem anno pag. 629. Volaterranus lib. 21. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 12. questione 2. De Ivone Claudius Robertus in Gallia Christiana, in episcopis Carnotensibus, numer. 62. pag. 290. cum multis. Aggressus item est hanc reformationem in Gallia Sanctus Arnulfus episcopus Lugdunensis, Leam, vel (ut cum Romano martyrologio 15. Augusti multi Suefsione) Suefsionensis, Susoens, eodem anno 1080. Item per Italiam ubi monasterium Sancta Maria frigionaia prope Lucam edificavit, de quo nos infra. Meminere huius reformationis Felippus Novariensis in Chronic. Lateran. lib. 3. cap. 46. Casar Francotti in hist. sacra Lucens, ubi de Ecclesia S. Fridiani, & S. Maria de Frigionaia, pag. 536. & 590. Azor, ubi proximè, ex Nauilem 10 vol.

10 vol. 2. gener. 37. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 1. pag. 6. Addit Onuffrius in Chronic. ann. 1062. restitutum esse Romæ, & in Italia ab Alexandro 2. institutum Canonicorum regularium. Festum S. Arnulfi. 15. Augusti.

19 **Congregatio Canonicorum regul. S. Rufi.**

Instituta est (ut multi volunt) à S. Ruffo, S. Pauli Apostoli discipulo, de quo ipse ad Roman. cap. 16. nu. 13. *Ex me salutem dicite Ruffo, sedito in domino, eiusq; matri, quam non aliter, atq; meam matrem obferro.* Hunc scribit Dorotheus in synopsi, fuisse Thebarum episcopum, addit Ioannes Maurolicus in suo martyrol. venisse postea Gallias, & Avenionis, Avinham, factum fuisse episcopum, ibiq; introduxisse Canonicos regulares, de anno nihil omnino scitur. Ceterum Claudius Robertus in sua Gallia Christiana, tit. de Abbatijs, littera R. verbo, S. Rufus. negat propterea hanc Congregationem dictam esse S. Rufi, quod eam S. Rufus instituerit, imò contendit S. Rufum nunquam fuisse Lugdunensem episcopum, addit verò propterea sic appellatam, quia præcipuum eius domicilium, & familiæ caput, erectum sit sub invocatione S. Rufi, in urbe Valentina, Valence, in Gallia, cuius etiam nobilis prioratus est Lugduni, à quo mirum in modum hæc familia nobilitata est, atq; errandi occasio orta, ut putaretur S. Rufus talis familiæ institutor, citat Miræum in origin. III. Choppinorum lib. 2. monast. tit. 1. nu. 20. Oldradum consil. 204. Huius congregationis leges, & statuta accepisse Congregationem nostram S. Crucis Conimbriciens. auctor est Marques de vera origine Eremit. Sancti Augustini, capi. 18. §. 4. & 5. de quo nos infra nu. 32. Agunt de his Canonicis omnes, quos pro Congregatione Canonicorum citavimus nu. 5. Item Sylvest. Marul. in ocean. religion. lib. 1. pag. 5. Felippus Novariensis in Chronic. pag. 32. Aymarus Faleo in histor. Antoniana, part. 2. tit. 22. cap. 3. Petrus Griseus in hist. Canonic. sect. 13. nu. 16. & 17. Festum S. Rufi in Martyrol. Rom. 21. Novemb. ubi Baron. Est alius item S. Rufus primus episcopus Avenionensis 12. Novemb. ubi Baron.

20 **Congregatio Carthusiana.**

Dicta à valle Carthusia Certosa, nos Cartuxa, in diocesi Gratianopolitana, Grenoble, in regno Gallie, instituta à S. Brunone, sub regula propria, anno 1084. Pontifice Gregorio VII. Imperatoribus Occidentis Henrico 4. Orientis Alexio Conneno. Vestuntur monachi, ut religiosi Dominicani, ferunt tum Capucium allutum tunice, & scapularis utranq; alam connexam intra se ligula eiusdem pani, & coloris infra utranq; latus, ferunt conversi scapulare nigrum. Tota religio ab uno generali eodemq; perpetuo administratur, Capitulum cuiusq; do-

mus priorem suum eligit, confirmat generalis, durant ad arbitrum religionis. Provinciae sunt septemdecim (totidem numerat Miræus, Azor, ubi, in fin. sexdecim, cum 189. monasterijs, & tribus millibus monachorum) monasteria fere ducenta, habent Carthusiani Romæ monasterium ad S. Mariam de Angelis in Thermis Diocletiani. Agunt de hac familia ex professo, Arnoldus Bastus in tract. de illustrib. viris ordin. Carthus. Henricus Arnoldus in Chronic. domus Carthusiensium apud Basilienses, Henricus Friso in Chronic. ordin. Petrus Dorlandus in Chronic. Carthusi. Item notæ Theodori Petri ad Chronic. Dorlandi. Item Biblioth. eiusdem Petri. Miræus de origin. religion. lib. 2. cap. 45. & lib. origin. omnium per orbem Carthusiarum domorum. Claudius Robertus in Gallia Christiana, tit. de generalib. pag. 5. S. Antonin. 2. part. hist. tit. 15. cap. 22. §. 2. Casan. in Cathal. 4. part. consid. 62. Polyd. de invent. lib. 7. cap. 3. Baron. ann. 1086. Plato de bono status religiosi, lib. 2. cap. 22. B. Iovius tom. 2. eccl. hist. lib. 12. ann. 1084. nu. 4. Illesc. in Pontif. lib. 5. cap. 9. Guebrard. ann. 1084. Palmerius, & Onuffr. ann. 1086. Gualter. in tabula Chronograph. saculo II. ann. 1086. pag. 631. Romanus de repub. christ. lib. 6. cap. 13. Morigia de origin. religion. lib. 1. cap. 27. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 2. pag. 124. ex Scholast. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2. Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 8. Miranda tom. 1. manual. religios. q. 4. art. 3. Sanch. tom. 2. Decalog. lib. 6. cap. 7. num. 21. ubi alij Suar. tom. 4. de religion. tract. 9. lib. 2. cap. 4. Festum S. Brunonis. 6. Octobris, de eo Surius tom. 5. Ribadancira, eadem die, Baronius ad martyrol. Roman. 6. Octob. & ann. 1101. tom. 12. Bellarm. saculo II. ann. 1086. Antonius Possevinus in apparatu, tom. 2.

Congregatio S. Antonij Ere-

mitæ. Instituta à Guastone, viro nobili, ac Gerino (alij Gironde) eius filio, octog. alijs socijs, in oppido Mora Vienensis diocesis, in Gallia, quod hodie S. Antonij, dicitur, à corpore S. Antonij eo allato ex urbe Constantinopolitana, per Iocelinum Castri Albenciani, & Motæ dominum, anno Domini 1095 Pontifice Gregorio 7. Imperatoribus Occidentis Henrico 4. Orientis Alexio Conneno, habet hæc familia curam Nosocomiorum, ubi curantur ij, quorū membra sacro igne, vulgo ignis S. Antonij, absumuntur. Religiosi secuntur regulam S. Augustini, vestuntur nigro colore, ferunt in pectore pro insigni Tau, græcum cærulei coloris, hæc forma T. Sunt Romæ in hospitali S. Antonij, ad S. Mariam Maiorem. Agunt de hac familia histor. Antoniana dicta, quam testatur Baron. tom. II. ann. 1095. nu. ult. sumpsisse Aymarum Fulconem, eiusdem familiæ Præceptorem, idest generalem, sic enim appellant generalem suū. Onuffr. in Chronic. ann. 1095. Casan. in cathal. part. 4. consid. 65. Gualt. in tabula Chronographica, saculo II.

ann. 1095. pag. 631. Aubert. *Miraeus de stata religion. christian. lib. 1. cap. 24. & originum monast. lib. 1. cap. 3.* Claud. Robert. in *Gallia christian. tit. de Abbatibus, littera A. verbo, Antonius, Hieronym. Roman. in repub. christiana, lib. 6. p. plura capita Sylvest. Marul. in ocean. lib. 1. pag. 53. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. q. 8. Miranda tom. 1. manual. religios. q. 4. art. 14. Oldradus consil. 211. Festum S. Antonij 17. Ianuarij, vide qui scribunt vitas sanctorum.*

22 **Congregatio Canonicoꝝ regularium Aroasiae.** Est Aroasia, à duobus pijs sacerdotibus erectum Connone, & Holdemaro, secundo fere lapide à Bapalma Artesiae oppido, versus fines regni Galliae, in diocesi Atrebatensi, Arras, ann. 1097. Pontifice Urbano 2. Imperatore Occidentis Henrico 4. Orientis Alexio Conneno, Ab hoc monasterio Aroasia, familiae Aroasianae capite, exordium, & nomen sumpsit haec congregatio, quo tamen tempore, id mihi ignotum est. Habuit frequentissima per Belgium, & Galliam monasteria, quorum catalogum describit *Miraeus, loco citando.* Porro haec monasteriorum ad Aroasiam unio, iam desijt, nec talis Congregatio hodie persistit. De ea latè *Miraeus origin. Canonic. regul. cap. 10. Crusenius monast. August. p. 2. cap. 17.* Multus est in laudanda hac familia, *Cardinalis Vitriacus, apud Miraeum, ubi proxime.*

23 **Congregatio Cisterciensium.** Sic dicta à valle Cistercio, in diocesi Cabilonensi, Chalon, in Burgundia, apud Gallos: instituta à S. Roberto monacho benedictino, & sub regula S. Benedicti, ann. 1099. Pontifice Urbano 2. Imperatoribus Occident. Henrico 4. Orient. Alexio Conneno. Induuntur monachi tunica alba, scapulari nigro, corrigia fibulata, percingunt scapulare funiculo coloserico, utuntur etiam cuculla, sive clauride undulata, pallio nigro cum equites incedunt. Numeravit haec familia aliquando monasteriorum viriliū 1800. foeminarum 1400. Lege *Arnoldum Pyion in ligno vite, lib. 1. cap. 42. Claudium Robertum in Gallia christiana, tit. de Abbatibus, littera C. verbo, Cisterciū.* Habent Cistercienses Romae monasteriū ad S. Crucem in Hierusalem, & ad S. Vincentium, & *Anastasium martyres extra muros.* Est, & familia Cisterciensium discalceatorum, quam appellant *Foliensem,* ab imagine divae Virginis inter folia depicta, quam in capite suae familiae colunt, utuntur albis vestibus, & capuccio nimis ad humeros demisso, omnia ex pano vili, habet Romae monasterium ad S. *Pudentianam virgin. & martyrem ad S. Bernardam in Thermis Diocletani. ad S. Sebastianum in regione Ripa.* Agunt de Cisterciensibus fr. *Barnabas de Montalvo in Chronic. Cister-*

*ciens. fr. Bernard. de Britto in Chronic. Cisterciens. fr. Angelus Mantiquius in laurea Evangelica, praesertim lib. 3. discurs. 6. & 7. Oitho Abbas in annalibus Abbatum praedecessorum, Christophorus Gonçales de Perroles in vita S. Bernardi. S. Antoninus 2. part. tit. 15. cap. 12. q. 18. Casan. in cathal. part. 4. consider. 58. Polyd. de inventorib. lib. 7. cap. 2. Romanus de repub. christiana, lib. 6. cap. 12. Plato de bono status religiosi, lib. 2. cap. 22. Baronius tom. 11. ann. 1098. Aubertus Miraeus de stata religion. christiana, lib. 1. cap. 22. & de origine Cisterciens. per totum tractatum. Illeso in Pontif. part. 1. lib. 5. cap. 15. Gualterus, Palmerius, Genebrard. ann. 1098. Morigia lib. 1. cap. 28. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 2. pag. 153. Robertus in Gallia christiana, loco proxime citato, ubi plures, & plura. Ex Scolastic. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 5. Miranda tom. 1. manual. religios. q. 4. art. 2. Suar. tom. 4. de religion. tract. 9. lib. 2. cap. 3. à num. 3. Festum S. Roberti 29. Aprilis, de eo videndus *Surius tom. 2. eodem die. frater Angelus Mantiq. tom. 1. Concion. concion. de S. Roberto, ubi plura, & praecleara Baronius, Molanus, Vsuardus 29. Aprilis. Sigibertus in Chronic. ann. 1098. Vincent. in specul. hist. lib. 25. cap. 94. & 95. Annales omnes ad annum 9098.**

Congregatio Canonicoꝝ S. Victoris. Habuit haec Congregatio nomen à monasterio S. Victoris, prope muros Parisienses, abbatiali titulo illustratum est à *Ludovico Crasso Gallia Rege, ann. 1113.* ut referunt *Belforestius in sua Comographia, Crusenus in monastico Augustiniano, p. 2. cap. 19. Miraeus in origin. Canonic. Regul. cap. 12.* ubi grande *Vitriaci Cardinalis de Canonicis S. Victoris, elogium* transcribit, atq; ea enumerat cenobia, quae huic Congregationi paruerunt, tam virorum, quam mulierum. Caeterum desijt iam haec Congregatio, licet monasterium, quod toti praeficiebatur, adhuc floreat. Fuere ex hac familia *Hugo, & Richardus de sancto Victore, scriptores magni nominis.*

Congregatio fontis Ebraldi. Sic dicta à celebri fonte, iuxta quem primum huius familiae monasterium aedificatum est, in diocesi Pictaviensi, Putiers, in Gallia: instituta à B. Roberto Blesio (*Claudius Robertus in Gallia christiana. titulo de Abbatibus, litter. F. verbo, fons Ebraldi appellat Robertum Aricellum*) Parisiensi, monacho benedictino, & sub regula S. Benedicti. De anno institutionis non satis constat, oportuit fuisse ante 1117. in quo B. Robertus mortuus est. Sunt fere huius familiae monasteria duplicia, idest virorum, & foeminarum, muro distincta, praesidet, & viris, & foeminis Abbatissa, electa semper à monialibus, habet sub se quinquaginta alia monasteria. Videbis de hac familia *Baron. tom. 12. ann. 1117. qui tibi erit instat omnium.*

omnium. Si tamen plures desideres, lege *Miram de statu religion. christian. lib. 1. cap. 24. & de origin. monasticor. lib. 2. cap. 10. Nembugensem lib. 5. cap. 25. Ioannem Panchetum in Annalibus Aquitania, Ioannem Picardum in notis ad S. Bernardum, Guillelmum Tyrum lib. 14. cap. 20. Petrum Venerabil. lib. 2. epistola 10. Claudium Robertum in Gallia christiana, ubi proximè, cum multis. De die festivitati S. Roberti, dicata nihil certi in venio.*

26 **Congregatio Permonstratensis.**

Dicta à monte *Permonstrato*, in diocesi *Laudunensi*, *Laon*, suffraganea *Rementi*, in *Gallia*, instituta à *Nortberto* Archiepisco, postea *Magdeburgensi*, *Meyburg*, Germaniæ primatè, sub regula *S. Augustini*, & instituto *Canonicorum regularium*, ann. 1120. Pontifice *Calixto 2.* Imperatoribus *Occidentis Henrico 5.* *Orientis Ioanne Conneno.* Utuntur hi *Canonici albis vestibus*, nimirum *tunica*, superquam ferunt *Rhochetum tenuissimi lini*, sive *byssi*, gestant in capite *album pileum*, in humeris *pallium*, *Carmelitano non dissimile*; acceperunt hunc habitum à sanctissima *Virgine*, ut passim *authores referunt.* *Generalis, & Abbates* (sic appellant superiores) *ordinis sunt perpetui*, viget maximè hæc familia per *Galliam*, *Germaniam*, *Flandriam*, *Hispaniam*, apud *Italos* fere nulla eorum sunt *monasteria*, *Romæ* hoc anno adhuc vivebant in *locato domicilio.* Scripsere de hac familia *Aubertus Miraus*, qui *Chronicon illius edidit, Colonia Agrippina, ann. 1613.* videndus etiam erit *S. Antonin. 2. p. hist. tit. 15. cap. 19. & tit. 17. cap. 2. §. 2. Morigia lib. 1. cap. 57. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 12. pag. 172. Ioann. Picardus in notis ad epistolas S. Bernardi, epistol. 25. & 247. Volaterran. lib. 2. Claudius Robert. in Gallia christiana, tit. de Abbatibus, littera P. verbo, Permonstratum, ubi plures Baron. tom. 12. ann. 1120. Genebrard. in Paschali 2. Gualter. in tabula Chronograph. qui eius institutionem ponit ann. 1116. vide illum *facul. 12. pag. 647. Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 16. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2. Suar. tom. 4. de religion. tract. 9. lib. 2. cap. 5. num. 6. Festum S. Nortberti, 6. Iunii, ubi Baronius in notis martyrol. & tom. 12. ann. 1134. quo moritur. Surius tom. 3. 6. Iunii, in eius vita.**

27 **Congregatio Guillelmitarum.**

Instituta à *S. Guillelmo Vercellensi*, *Vercelli*, monacho *benedictino*, & sub regula *S. Benedicti*, ann. 1124. Pontifice *Calixto 2.* Imperatore *Occidentis Henrico 5.* *Orientis Emmanuele Conneno.* Vestuntur monachi *albo amictu*, *ex vili pano.* *Monasteria totius ordinis dicuntur esse 47.* fere omnia per *Italiam*, *Generalis ad triennium præficitur, Azor. ubi infra, habent Romæ monasterium ad S. Agatham in suburra. De illis Paulus Rbegius de sanctis Neapolit. in vita S.*

Guillelmi. Bzovius tom. 2. hist. eccl. ann. 1142. nu. 3. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 2. pag. 161. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Appellatur etiam hæc familia *Montis virginis*, quod in *Virgiliano monte* regni *Neapolitani* primum suum *monasterium* edificaverit *S. Guillelmus.* Celebratur festum *S. Guillelmi 25. Iunii*, ubi *Baronius in notis ad martyrol. vide etiam Felicem Rendam priorem monasterij montis Virginis, in vita S. Guillelmi.*

Congregatio Gilbertinorum. 28

Instituta à *S. Gilberto*, *Anglo* (ita testatur *Polydor. de invent. lib. 7. cap. 2. in fine*) in *Anglia* an. 1148. sub regula *S. Benedicti* Pontifice *Eugenio 3.* Imperatoribus *Occidentis Conrado 3.* *Orientis Emmanuele Conneno.* De ea *Guillelmus Nembugensis de rebus Anglia, lib. 5. cap. 16. Barnab. Montalvo in Chronic. Cisterciens. lib. 2. cap. 23. Polydorus,* ubi proximè, iam non durat.

Congregatio Canonorum 29

regulæ Mantuanorum. Refert institutionem suam ad *S. Marcum Evangelistam*, sed *monasterium Mantuanum* fundabit eius *urbis episcopus Henricus*, ann. 1150. Pontifice *Eugenio 3.* Imperatoribus *Occident. Conrado 3.* *Orient. Emmanuele Conneno.* Præter hoc *Mantuanum*, atq; alterum in oppido *Nesi* prope *Patavium*, *Mantuanum* annexum, nullum aliud est in tota *Congregatione* *monasterium.* Lege *Morigiam lib. 1. cap. 9. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 1. pag. 36.* Placet huic *Mantuanæ Congregationi* aliam per omnia similem annectere, videlicet *Spiritus Sancti apud Venetos*, *Canonicorum etiam regularium*, duo tantum possidet *monasteria*, *Venetijs* alterum, alterum *Patavij*, quod appellant *S. Michaelis*, sed utrunq; magnis *reditibus abundans*; nullus ad hanc *Congregationem* admittitur, nisi *Venetus sit, & nobilis*, ferunt eundem habitum, atq; *Canonici regul. Lateranenses*, cum *pileis quadratis, & pano albo*, item *pallia alba* cum *excunt domum*, de his *Morigia lib. 1. cap. 61. Ioannes Andreas Clement. 1. de elect.*

Congregatio Canonorum regularium S. Sepulchri. 30

Instituta est hæc *Congregatio Hierosolymis.* De tempore penè nihil scitur. *Franciscus Medicus lib. qui inscribitur habitus cleri Romani,* rejicit ad *Hierosolymas* recuperatas, nimirum per *Goisfredum*, ann. 1099. Extat diploma *Cælestini 2.* anno *Christi 1153. 10. Ianuarij*, quo honorifica est *Canonorum S. Sepulchri in Hierosolymis cõmendatio*; propterea hoc anno illam atteximus. *Induebantur Canonici S. Sepulchri nigro colore*, ferebant *pallium super Rhochetum*, in quo assutæ erant ad *latus sinistrum* quinque *crucès* ex *purpura*, *grandis*

grandis media, quatuor alia exigua, ita ut brachia gradis, & supra se, & infra se ad angulos suos parvulas sustinerent. Placuit hic numerus, & figura in memoriam passionis Christi. De hac *Sylvest. Marul. in ocean. religion. lib. 1. pag. 30.*

31 **Congregatio S. Guillelmi Ducis Aquitaniae.**

Instituta à S. Guillelmo Aquitania, & Pictaviensium, duce, ann. 1153. Pontifice Anastasio 4. Imperatoribus Occidentis Federico Ænobarbo, Orientis Emmanuele Comneno. Credunt nonnulli inter quos *Renatus Chopinus in monastico*, & alij, quos refert *Marques de vera origin. Eremit. S. Augustini, c. 13. §. 11.* S. Guillelmum instituisse religionem suam sub regula S. Benedicti. Cæterum verò verius est instituisse illam sub regula S. Augustini, atq; eundem Guillelmum verè fuisse Eremitam S. Augustini, sed in illa maxima unione, & accessione, quæ omnium Congregationum sub regula, & nomine S. Augustini viventium, facta est ad religionem Eremitarum S. Augustini, sub Innocentio 4. ann. 1243. & sub Alexandro 4. anno 1256. reclamantibus hanc unionem Guillelmitis, ut liberius ab ea resiliirèt, regulam S. Benedicti ab eodem Alexandro 4. accepere, manente sibi interim habitu S. Augustini, ita latè probat *Marques citatus.* Dicitur sunt Guillelmitæ in Gallia fratres albi mantelli, non quod vestibus albis uterentur, sed quod cum domum quam olim Servitæ albi mantelli, de quibus nos *infra nu. 44.* Parisijs incolebant, incoluerint. Agunt de Guillelmitis Auctores citati à *Marques*, ubi supra, & à *Penot. hist. tripart. lib. 1. cap. 46.* per totum. Festum S. Guillelmi 10. Februarij, de eo *Ribadaneira in extravaganibus*, latissime.

32 **Congregatio Canoniorum regularium S. Crucis Conimbricensis apud Lusitanos.**

Sic dicta à cælestri monasterio S. Crucis Conimbricensis, quod amplissimis rebus edificavit Alphonsus Henriques primus Rex Lusitanie, anno 1131. Innocentio 2. Pontifice, Imperatoribus Occidentis Lothario 2. Orientis Ioanne Comneno. Ibiq; sepultus iacet in sacello maximo à læva parte altaris, una cum filio Sancio regni successore, qui in eadem capella, è regione patris ad dextrum latus equali mausoleo quiescit. Fuere primi huius Congregationis institutores D. Tollo Archidiaconus Conimbricens. D. Michael eiusdè Ecclesie Conimbricens. Prior. D. Ioannes Canonicus, & Magister scholæ, D. Theotonius primus Prior monasterij S. Crucis, D. Odorius, S. Iacobi presbyter, & eiusdem sanctæ Crucis

Prior claustralis. D. Sifnandus S. Mariæ montis Maioris Præpositus. D. Petrus presbyter, & alij quinq; quorû nomina invenire non potui. Confirmavit Innocentius III. anno 1135. Habuit hæc Congregatio multa sub se monasteria, quæ temporis viciscitudo ab illa abduxit, & alijs ordinibus, sive mensis episcopalibus applicavit. Nunc possidet unum de viginti, inter quæ amplissima sunt S. Vincentius Olysi-ponensis, Gryjò, Refoios, Portucallense, Moreira, &c. Induuntur Canonici alba tunica, superpelicio lineo, almutia, sive capuccio, & pallio nigro, habent generalem ad triennium, Priores domorum sunt à capitulo cuiuscumq; cœnobij, confirmante Generali. Dixi nonnulla de hac Congregatione in *histor. mea episcoporum, Portucal. p. 2. cap. 2.* plura dicam in Bracharensi, ubi à D. Ioanne, uno ex fundatoribus, qui postea Archiepiscopus fuit Bracharensis, de illa, *historiographi Lusitani in Alphonso Henrico. Penotus in hist. tripart. lib. 2. cap. 59.* & sequentibus. Festum S. Theotonij primi Prioris, quem ista Congregatio maxime colit 18. Februarij, de eo D. Prudentius de Sandoval in antiquitatibus Tudensibus, fol. 124.

Congregatio Humiliatorum.

Instituta est sub regula S. Benedicti, à nobilibus quibusdam Mediolanensibus, qui post dirutam patriam à Federico Ænobarbo iussi abire exules in Germaniam, inde precibus, & humilitate regressum iterum in Mediolanum adepti sunt, quia verò vestibus albis induti postliminium impetrarunt, eisdem vestibus Deo servire decreverunt anno 1196. Pontifice Celestino III. Imperatoribus Occidentis Henrico 6. Orientis Alexio Angelo. Fuit inter restitutores præcipuus B. Ioannes sacerdos Comensis. Induebantur albis vestibus ex vili pano. Extinxit hanc Congregationem, quæ multum diuq; floruerat Pius V. anno 1570. ut vendicaret iniuriam illatam Cardinali Carolo Borromeo, eiusdem familiae reformatori, cum necio quis ex Humiliatis, aliorum persuasum, in eum sclopetam duabus glâdibus plûbeis onustam, exoneravit, illæso interim, non sine divino miraculo, Cardinali, anno 1569. 26. Octobris, ut scribunt *Ioannes Petrus Iusanus in vita S. Caroli, lib. 2. cap. 23.* *Ioannes Antonius Gabutius ex Congregatione Oratorij, in vita Pij V. lib. 3. cap. 15.* De hac familia agunt S. Antoninus 2. p. *hist. tit. 15. cap. 22.* *Casan. in cathal. p. 4. confid. 60.* ubi dicit incepisse ann. 1017. *Polydor. de invent. rerum, lib. 7. cap. 2.* *Gualter. in tabul. Chronograph. seculo 12. pag. 633.* ubi institutum facit ann. 1170. confirmatam ann. 1200. *Onuffr. ann. 1070. & 1200. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21.* Lege de extinctione illius *Constit. Pij V. 119.* *Quemadmodum, & 1200. Quoniam, in bullario.* Dies B. Ioannis, huius familiae fundatoris 26. Septemb.

34 **Congregatio Floriacensis.**

Sic dicta à primo eius monasterio *Floriacensi*, p-
pe Cozentiam, *Cozenca*, urbem archiepiscopapa-
palem in regno Neapolitano, instituta à B. *Ioachimo*,
Calabro monacho benedictino, & sub
regula S. *Benedicti*, anno 1196. Pontifice Cæles-
tino 3. Imperatoribus Occidentis Henrico 6.
Orientis Alexio Comneno. Vnita est hæc fa-
milia decursu temporis, Congregationi Cister-
ciensi. De ea *Sylvest. Marulus in ocean. religion.*
epistola Honorij 3. ad episcopum Lucania, de qua *Bi-
nius in notis ad Concilium Lateranens. sub Innocent. 3.*
Gabriel Varius in vita Ioachimi, *Antonius Possevinus in*
apparatu sacro, tom. 2. verbo, *Ioachimus*. Notabis
librū tantūm *Ioachimi de unitate*, seu essentia *Tri-
nitatis*, quem edidit contra magistrum senten-
tiarum, damnatum esse à *Concilio Lateranens. sub*
Innocentio 3. anno 1215. non verò alia eius opera,
nec ipsum *Ioachimū*, ut minus advertenter
voluit *Baron. tom. 12. ann. 1190.* & optimè pro-
bat *Ægydius Romanus, super cap. damnamus, p. 2. in fin.*
Augustinus Triumphus de potestat. ecclesiastica, q. 100.
*art. 5. Glossa in cap. damnamus, verbo, florensi monas-
terio.* *Antonius Possevinus* ubi proxime, *Blasius Vie-
gas in Apocalyps. cap. 3. sect. 3.* & quod amplius
est, ita declaratur in *cap. damnamus, §. In nullo, de*
summa Trinitat. ubi *Glossa* videtur compren-
dere omnia *Ioachimi* scripta, sed de his spe-
cialibus, quæ contra magistrum sententiarum
scripsit, intelligenda est. Fuisse inclytum pro-
phetiæ dono *Ioachimū*, testatur *Guilielmus Para-
ginus in libello de virtutibus. S. Antonin. 1. p. tit. 17.*
cap. 1. §. 12. *Martinus Polacus in hist. sub Federico 1.*
*& Eugenio 3. Xistus Senensis lib. 4. Bibliotheca. Fasci-
cul. temporum in Alex. 3. ann. 1164.* *Mattheus Pal-
mer. in Chron. ann. 1186.* *Robert. Aurelus lib. 1. re-
rum medicinarū, cap. 3. Illesc. in Pontif. lib. 5. cap. 27.*
Hic est ille *Ioachimus*, qui ante institutos or-
dines Dominicanorum, & Franciscanorum,
iussit S. *Franciscum*, & S. *Dominicum Vene-
tius* depingi in templo S. *Marci*, eo habitu, quo
postea usi sunt, addidit præterea B. *Francisco*
quonia Christi vulnera, prout ista omnia adhuc
visuntur in eodem templo opere musivo, lege
Chron. Minorit. 1. p. lib. 10. cap. 3. Possevinus ubi
supra, *Ribadan. in vita S. Francisci, 4. Octobr.*

35 **Congregatio Sancti Spiritus
in Saxea.**

Dicta S. *Spiritus*, quod illum ha-
beat pro tutelari, in *Saxea*, quod
Romæ, eo loco ubi situm est monasterium, &
hospitale huius congregationis caput, *Saxones*,
Germaniæ populi olim habitant. Instituta
ab *Innocentio 3. Summo Pontifice*, anno 1198. Impe-
ratoribus Occidentis Henrico 6. Orientis Ale-
xio Angelo. Curant hi religiosi hospitalitatem,
inserviunt ægrotis. Utuntur habitu nigro sa-
cerdotali, ferunt Crucem in pectore ex olivari-

co albo, ea forma, qua illam portant equites S.
Ioannis Melitensis, præter quam quod hastile
magnum duo habet ligna transversa, atq; du-
plicem efformat Crucem, quarū superior mi-
nor sit, inferior maior. Habent plura hospita-
lia per Italiam, & alibi, quorum caput est Ro-
manum, tam amplum, ac dives, ut vix credan-
tur eius redditus annui, toti Congregationi præ-
sident magister generalis, quem credo à Summo
Pontifice designari. Agunt de hac Congrega-
tione ex professo. *Albertus Basanus de origine huius*
religion. prodijt Cracovia, ann. 1570. *Tarcanhota in*
hist. univers. p. 2. lib. 13. Plato de bono status religion.
lib. 2. cap. 22. Morigia lib. 1. cap. 59. Sylvest. Marul.
in ocean. lib. 3. pag. 233. Platina in Innocentio 3.
Onuffr. in Chron. ann. 1201. Gualt. in tabul. Chrono-
graph. sacul. 13. ann. 1201. vide Bullam Innocent. 3.
Constit. 3. in bullar. Nicol. Constit. 4. Xisti 4. Const.
tit. 12.

**Congregatio Sanctissimæ Tri- 36
nitatis.**

Instituta sub regula propria à B. *Io-
anne Matia Gallo*, ann. 1198. Pontifice
Innocentio 3. Imperatoribus Occidentis Hen-
rico 6. Orientis Alexio Comneno. Dicitur
etiam hæc familia in bullis Apostolicis, *Cervi*
Frigidi, à primo monasterio, & capite familiæ
prope fontem *Cervi Frigidi*, erecto non longe
ab urbe *Meldensi*, *Meours*, *Senonensi* Archie-
piscopo suffraganea, *Saus*. Testatur *Gregorius*
XIII. Bulla à se edita Romæ 19. Martij, an. 1575.
incipit. *Regimini militantis, Innocentium III. Ho-*
norium III. Gregorium IX. Cælestinum IV.
Innocentium IV. Alexand. IV. Urbanum IV.
Clement. IV. Gregor. X. Clement. V & VI.
Innocent. VI. Iulium II. Leonem X. Adria-
num VI. Paulum III. Iulium III. Paulum IV.
Pium IV. confirmasse hanc Congregationem.
Occupantur hi religiosi ex instituto suo, in re-
dimendis captivis è servitio infidelium. Huic
Congregationi debere *Lusitaniam* nostram fi-
dalitium suum, quod appellat *Miseriordia*, tes-
tatur *Emmanuel Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 12.*
Utuntur religiosi vestibus candidis portant in
pectore Crucem ex rubro, & cæruleo colore
Habet ordo provincias 18. monasteria 145. in
quibus sunt circiter quatuor millia religioso-
rum, qui perpetuò subduntur Generali, quo-
rum seriem, usq; ad annum 1620. enumerat
Claudius Robertus in sua Gallia christiana, tit. de Ge-
neralibus. Lege Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. quest. 8.
Habent Romæ monasterium, non longe a *Tri-*
nitatis montis, familiæ *Minorum*. Est etiam
hac in Congregatione, alia, quam appellant
discalceatorum, approbata à *Clemente VIII.* an.
1599. habet nunc ex commissione *Pauli V.* per-
proprium Generalem, nec generali calceato
subditur, vestitus est pene idem, atq; alterius
familiæ, sed ex pano viliori, cum aliqua diffe-
rentia

sentia in pallio, nam per Hispaniam Canusinū est, extra Hispaniam albū. Habet Romæ monasteriū ad S. Carolum, in regione Montium, legit Pancirol. in *Tbesaur. in region. Mont. Eccles.* 65. pag. 304. Aguar. de Congregatione Sanctissimæ Trinitat. S. Antonin. 3. p. *summa*, tit. 16. cap. 1. §. 2. & 2. p. *hist.* tit. 15. cap. 1. §. 3. Casan. in *Cathal.* p. 4. *confid.* 63. Sabalic. *Æneid.* 9. lib. 5. Tarcabota p. 3. *hist. univers.* lib. 3. Rennatus Coppinus lib. 1. *monast.* cap. 1. nu. 17. Marques de origin. *Eremit. S. August.* cap. 3. §. 2. Roman. de *repub. christian.* lib. 6. cap. 18. & in *Chronic. ordin. Eremit. S. August.* cent. 8. ad ann. Christi 1163. Illesc. in *Pontif.* lib. 5. cap. 32. Miraus lib. 1. de *statu eccles. Cathol.* cap. 24. Sed ibi maxime errat in anno foundationis, & morte fundatoris. Item de *origin. monast.* lib. 1. cap. 8. Coppinus *monast.* lib. 1. cap. 10. nu. 41. Claudius Robert. in *Gallia christian.* ubi proximè. Bellarmin. in *Chron. Gualt.* in *tabula Chronograph. cum Onuffr.* & *Genebrard.* in *Innocent.* 3. ann. 1208. Morigia lib. 1. cap. 63. Sylvest. *Marul. in ocean.* lib. 3. Vide præterea *Constit. 1. Innocent.* 3. in *Bullario.* Moritur B. Ioannes Matia Romæ 21. Decemb.

37 **Congregatio fratrum de pœnitentia S. Demetrii.** Instituta est à viris quibusdā pijs, in Germaniæ, & Poloniæ partibus, anno 1200. Pontifice Innocentio 3. Imperatoribus Occidentis Felippo, Orientis Baldovino Belga. Habitū portant subrubrum, nimirum cucullam, & scapulare, cui intexitur cor, cum Cruce eiusdem coloris. Desierat pene hæc familia, illam tamen Pauli V. Pontificatu renovatam, & de novo approbatam sub regula S. Augustini, & obedientia episcoporum, in quorum essent diocesis, scribit Nicolaus Crusenus in *monastico Augustiniano*, p. 3. cap. 1. Aliam amictu rubro invenire est religionem apud Iadocum Amanum, & Franciscum Modium in *libello de habita Ecclesia Romana*, appellant Vallis Iosaph, de qua nihil memini me unquam legere.

38 **Congregatio Prædicatorum.** Instituta à S. Dominico Hispano, Canonico regulari Augustiniano, & sub regula S. Augustini, an. 1205. Pontifice Innocentio 3. Imperatoribus Occidentis Felippo, Orientis Baldovino Belga, approbata solemniter ab Honorio 3. anno 1216. Habitus huius familiæ ubiq; notissimus est, nimirum tunica, & scapulare candidum, cū pallio nigro. Scribit Sabalicus *Æneid.* 9. lib. 6. suo tempore (vivebat ann. 1500.) esse in familia Dominicana provincias unam supra viginti monasteria quatuor millia, quadringenta supra quadraginta, religiosos viginti sex millia quadringentos, & sexaginta, eadem refert Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. quest. 1. Unus toti Congregationi generalis præficitur, isq; ad totam

vitam durat. Habent Dominicani multa Romæ monasteria, præcipua sunt S. Maria super Minervam, S. Nicolaus ad Pallatium Medicorum, S. Sabina in regione Ripæ, lege scribentes de hac familia apud Ferdinandum de Castilho in *Chronicis S. Dominici*, in prolog. tom. 1. de elect. ubi plures. Albertum Castellam in *Cathalog. virorum illustr. sui ordin.* Bernardum Guidonem de *gestis Prædicat.* floruit anno 1200. Constantium Falicensem, floruit 1470. Felicem à Castro, Felicem Galvanum, Galvanum Flaviam de religione S. Dominici. Hieronymum Albertum Succium in *Annalib. fratrum ordin.* & in *tabula de Generalibus ordin.* & de *viris illustribus ordin.* floruit anno 1490. Hieronymum de Bononia in *Chronic. ordin.* Humbertum 4. *Generalem de fundatione ordinis sui, & de vitis sanct. eiusdem.* Iacobum Susatum in *Chronic. & in privileg. ordin.* florebat anno 1415. Ioannem Garzonium in *tract. de viris illustrib. ordin.* B. Iordanum in *tract. de iustit. ordinis sui.* Leandrum Albertum in *tract. de viris illustr. ordin.* Thomam Firmanum in *tract. de origin. ordin. & de pœnitentia S. Dominici*, florebat anno 1414. Umberto Heduum de *vitis primorū patrum ordin.* Iacobum Lopez episcopum Monopolit. in *hist. ordin.* Fr. Ludovicum de Souza in *hist. provincia Lusitana.* Petrum Calvum in *defensorio religionum*, omnes hi ex eadem familia. Adde Casan in *Cathalog.* 4. p. *confid.* 68. Polyd. de *invent.* lib. 7. cap. 3. Roman. de *repub. christian.* lib. 6. cap. 26. Platum de *bono stat.* lib. 2. cap. 22. Gualter. *Onuffr. Genebrard.* Palmerinm, Platinam sub Innocentio III. anno 1201. & 1216. Morigiam lib. 1. Sylvest. *Marul. in ocean.* lib. 3. Ex *scholasticis Azor.* tom. 1. lib. 12. cap. 23. & lib. 13. cap. 11. Rodrig. tom. 1. *regular. quest.* 2. art. 2. Miranda tom. 1. *Manual. religios. quest.* 4. art. 3. Suar. tom. 4. de *religion. tract.* 9. lib. 2. cap. 6. ubi plura, & præclara. Festum S. Dominici, 4. Augusti, de eo, quos refert Castilho loco citato, Ribadaneira, &c.

Congregatio Minorum. Instituta à S. Francisco Asinate, anno 1209. Innocentio III. Pontifice, Imperatoribus Occident. Othone 4. Orientis Roberto. Divisa nunc est tota Congregatio Franciscana in quatuor alias Congregationes, *Conventualium, Observantium, Capuccinorum, Tertiorum*, unaquæque habet suum Generalem distinctum, ab alia independentem, præterquam quod multi ex *Tertiarijs*, per Hispaniam, & Italiam vivunt adhuc sub *Generali observantia, Conventuales*, bona in communi possident ex indulto Innocentij IV. ab anno 1244. trigésimum quintum post institutum ordinem. *Generalis Conventualium* ad sexennium eligitur, *Ministri Conventuum*, sive *Guardiani* eliguntur à *Capitulo Provinciali* per annum, qui tamen sunt de menia *Generalis triennium* durant, ab ipsoq; *Generali* eliguntur. Sunt *Provincia Conventualium* 31. in quibus *vicarij septem, Custodiæ* 108. *Conventualium reformatorum*

matorum conventus quinquaginta, valent plurimum per Italiam, & Galliam, Observantes eligunt Generalem suum ad sexennium, habet sub se provincias 93. Custodias quinque, Vicarias 24. Conventus 2300. Religiosos centum sexaginta tria millia nongentos, inter quos numerantur reformati observantes, quos nos collectos appellamus, quod in puritate sua paupertatem, & regulam B. Francisci nitantur observare. Capuccini, sic dicti à capuccio oblongo, & acuminato, quod gerunt ad imitationem S. Francisci, cuius fuisse illum habitum contendunt. Agit de his Iosephus Zarinus de origin. Capuccin. lib. 3. cap. 5. Morigia lib. 1. cap. 52. Sylvester Marulus in Ocean. lib. 5. pagin. 375, incipere anno 1525. probavit Clemens VII. anno 1528. Constit. 21. Bullarj, confirmavit Paulus III. Constit. 11. ibi. Illorū Generalis, usque ad annum 1625. durabat per quinquennium, nunc ad sexennium, habet sub se Provincias 42. Conventus 1240. Religiosos septemdecim millia ducentos quinque, ut constitit ex albo Capituli Generalis Romæ facti anno 1625. Tertianj habent etiam Generalem suum, ut dixi, moderatur ille provincias 17. Conventus 327. ubi numerantur Religiosi tria millia nongenti, & nonaginta. Quæ omnia si velis ad numerum reducere, invenies totam Congregationem Franciscanā numerare provincias 181. Vicarias 31. Conventus 9335. Religiosos, & Religiosas ducentos octoginta tria millia, septingentos, & nonaginta tres, præter infinitum numerum Tertianorum. Desumpsimus hæc omnia ex arbore, quam evulgavit in gratiam Capuccinorum 15. Aprilis anni 1626. Dominus Ioannes de Montoya, civitatis Cubensis, & Pals gubernator, ubi addit esse in toto ordine Franciscano monialium Tertiarum S. Claræ, Conceptionis, Annuntiatae, Capuccinarum, Conventus tres mille octingentos quinquaginta, Religiosas verò esse septuaginta tres mille nongentas 73900. Habet hæc familia multa, & pulchra Romæ monasteria, Conventuales, ad sanctos Apostolos Philippum, & Iacobum, ad S. Salvatorem ad undas. Observantes. ad S. Mariam in Ara celi, ad S. Bartholomeum in Insula, ad S. Petrum Montorium, ad S. Franciscum transiberim. Capuccini, ad S. Bonaventuram in monte Quirinali, & ad Palatium Sfortiorum. De familia S. Francisci agunt plures, quam numerari possint, multos refert Frat. D. Marcus Olyssipponensis, 1. part. Chronic. in prolog. ad lect. & in prolog. 3. part. frat. Antonius Dala, quæ Chronic. continuavit. in prolog. 4. part. fr. Ludovicus Roboledo in Chronic. S. Francisci, Cathedism. fratrum ordin. Compendium privilegior. fratrum. canonicis Hieronymi à Sorbo, & Anton. Cordubensis, Bernardinus de Besa in Chronic Generalib. ordin. Francisc. Bartholom. de histor. S. Mariae de Porciuncula, Franciscus Gonzaga, latissime Franciscus Ovil-

lot. in Cathalog. quem inscripsit Athena ordinis, Franciscus Hiltroa in tractat. de statu ordinis sui, anno 1376. Ioannes Florentinus de histor. sui ordinis. Petrus Rodolphus de histor. Seraphica. Peregrinus Canonicus in Chronic. Generalium ordinis, Ivo magister in ocularibus, & manipulo fratrum minorum. Plato de bono status religion. lib. 2. cap. 22. Romanus in Repub. christiana, lib. 6. cap. 20. Illesc. in Pontific. lib. 5. cap. 23. & 32. Casan. in Cathalog. part. 4. considerat. 69. Polydor. de invent. lib. 7. cap. 4. Gualter. in tabula Chronograph. saculo 13. pagin. 677. ubi Onuffr. anno 1209. Genebrardus in Innocentio III. & Honorio III. Palmerius anno 1223. Morigia lib. 1. cap. 33. & 34. Sylvester Marulus in Ocean. lib. 4. pagin. 247. & 262. Ex scholasticis Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Rodriguez tom. 1. regular. quest. 2. art. 3. Miranda in Manuali religios. tom. 1. quest. 4. art. 4. Suar. tom. 4. de religione, tractat. 9. lib. 2. cap. 7. Qui plura scire desiderat de paupertate huius familiae, legat Sanchez tom. 2. Decalog. lib. 7. cap. 26. Marques de origine Eremit. Sancti Augustini, cap. 23, §. 5. 6. & 7. Festum S. Francisci 4. Octobris. De eo S. Bonaventura, & alij.

Congregatio S. Pauli primi 40

Eremitæ. Instituta est ab beato Eusebio Strigonsi, in Regno Hungariæ, prope urbem Patach, anno 1215. Pontifice Innocentio III. Imperatoribus Occidentis Federico II. Orientis Henrico VII. Confirmavit religionem sub regula S. Augustini, frater Gentilis de monte florum, Cardinalis familiae Franciscanæ, Clementis V. apud Hungaros legatus, anno 1308. Deinde Ioannes 22. Clementis successor. Nullus ferè huius familiae est, nisi Hungarus, induuntur monachi albo panno, scapulari integros humeros contegente, cappa eiusdem coloris, sed quæ medias tibias vix attingat; fuere olim Romæ ad S. Stephanum Rotundum. Agunt de illis Morigia lib. 1. cap. 54. Sylvester Marul. in Ocean. lib. 1. Onuffr. in Chronic. anno 1215. Gualter. in tabula Chronograph. sacul. 15. anno 1215. Bzovius tom. 3. anno 1216. nu. 3. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. quest. 8. Alia est apud Lusitanos familia S. Pauli Eremitæ, quam appellamus Montis Ossa, Serra dosæ, induta tunica, & cappa Canulina, scapulari nigro, habet apud nos monasteria aliqua, eaq; non ignobilia.

Congregatio Mercenariorum. 41

Instituta à B. Petro Nolasco, nobili Gallo, fautoribus, & adiutoribus, Rege Aragonio Iacobo hoc nomine I. & S. Raymundo de Penafort. ordinis Prædicatorij, Barcinone primaria Cataloniæ urbe, sub regula S. Augustini, anno 1218. Pontifice Honorio III. Imperatoribus Occident. Federico II. Orientis Roberto, alij transferunt ad annum 1223. sub eodem Pontifice.

Confirmata à Gregorio IX. Honorij successore, anno 1230. Utuntur religiosi alba tunica cum capuccio, & scapulari candido, itemq; cappa alba, ferunt præterea ante pectus arma Regni Aragoniæ; nimirum in clipeo rubras, croceasq; virgas, sive lamellas, cui super imponunt crucem candidam. *S. Eulalia Virginis, & martyris*, quam Barcino impense colit, cuiusq; sanctissimum corpus in templo maximo apud se retinet. Numerantur huius Congregationis provinciæ octo ab *Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. quest. 8.* Sunt Romæ ad *S. Adrianum* in regione Capitolij; vigent maxime per Hispaniam, & Indias Occidentales. Occupantur in redemptione captivorum, adduntq; in professione quartum votum, quod in Sarracenorum potestate in pignus (si necesse fuerit ad redemptionem Christi fidelium) detenti manebunt; sunt concepta professionis verba, ut invenies apud *Bzovium tom. 13. annal. ann. 1223. num. 10.* De hac familia videndum eius *Chronicon. Item Natalis Gaver Mercenarijs, lib. de ordine Mercenar. prodijt anno 1468. Franciscus Salazar in Chronic. Mercen. Roman. in repub. christian. lib. 6. cap. 22. Illesc. Pontific. lib. 5. cap. ult. Pineda in Monarch. lib. 22. cap. 23. §. 4. Mariana de rebus Hispania, lib. 12. cap. 8. Garibai in compendio, lib. 32. cap. 6. Arnold. Vvion in ligno vita, lib. 1. cap. 49. Sylvest. Marul. in ocean. lib. 5. pagin. 328. Azor. ubi proximè. Rodrig. tom. 1. regular. quest. 3. art. 13. Miranda in manuali religios. tom. 1. quest. 4. art. 9. Moritur Petrus Nolas-cus Barcinone, anno 1249. celebrant de eo missæ sacrificium, & officium proprium, aliqua sui ordinis monasteria, maximè in Catalonia, licet adhuc beatificatus, non sit.*

42 **Congregatio Vallis Scholariorū.** Instituta à *B. Guilielmo*, natione Anglo, qui Parisijs scholaris fuerat, sub regula *S. Augustini*, anno 1218. Pontifice Honorio III. Imperatoribus Occidentis Federico II. Orientis Roberto. Agunt de hac familia *Aubertus Miræus polit. christ. lib. 1. cap. 24. Sylvester Marul. in Ocean. lib. 3. ubi testatur habere Parisijs collegium.* Vide plura apud *Claudium Robertum in Gallia christian. tit. de Abbatijs, littera V. verbo, Vallis scholariorū.*

43 **Congregatio Sylvestrinorum.** Instituta à *S. Sylvestro*, Canonico Osimano, *Osimi*, in agro Piceno, *Marca de Ancona*, monachus Benedictinus, & sub regula *S. Benedicti*, anno 1232. Pontifice Gregorio IX. Imperatoribus Occidentis Federico II. Orientis Baldovino II. Induuntur monachi eodem habitu, quo Benedictini, mutato colore nigro in Canusinum, Italiam non egrediuntur, ubi dicuntur habere per *Marchiam Anconitanam, Vm-*

briam, & Tusciam, 25. monasteria, generalis, qui à principio ordinis perpetuus erat, nunc triennialis est. Habent Romæ monasterium ad *Santum Stephanum ad Caccum.* Agunt de hac familia *S. Antoninus 2. part. histor. tit. 15. cap. 23. §. 2. Casan. in Cathalog. part. 4. considerat. 57. Gualter. in tabula Chronograph. secul. 15. anno 1232. Sylvest. Marul. in Oceano, lib. 3. pagin. 185. Bzovius tom. 13. annalium, anno 1267. num. 20. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Festum S. Sylvestri 26. Novembris, quod die Clemens VIII. illum in Martyrologio Romano inseruit, teste Bzovio ubi proximè, licet adhuc canonizatus non sit. Lege Pancirol. in Thesauro, in regione Pinha, Eccles. 7. pagin. 833.*

Congregatio Servitarum. 44

Dicitur etiam servorum *S. Mariæ*, quod Virgini peculiaribus obsequijs addicta sit hæc familia instituta sub regula *S. Augustini*, à septem nobilibus Florentinis, *Patre Buonfilio de Monaldi, P. Amideo, Patre Bonaiuncta, Patre Manetto, Patre Alexio de Falconarijs, Patre Sosteneo, Patre Vgoxonio*, anno 1233. iuxta *Michaelem Florentinum in Chronic. huius ordinis, ann. 1.* Pontifice Gregorio IX. Imperatoribus Occidentis Federico II. Orientis Baldovino II. Induuntur religiosi nigris vestibus, ut Benedictini, præter cucullam, sive clamydem, quam non portant, sed tunicam tantum cum scapulari, & pallio. Numerat hæc Congregatio provincias 26. monasteria 300. religiosos super mille, præter 300. monialium domicilia. *Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 23. & lib. 13. cap. 11.* Sunt Romæ ad *S. Marcellum*, in regione Trivij. Sub hac Servitarum familia est alia, quam reformatam appellant, sive *Montis Senarij*, incipit anno 1593. confirmata est à *Clemente VIII.* anno 1595. vivit sub eodem Generali, utitur eodem habitu, sed viliori, incedit nudis pedibus. Habet Romæ monasterium ad *S. Mariam Annuntiatam.* Ad *Pancirol. in Thesauro, in regione Montium, Eccles. 64. pagin. 323.* ubi invenies montem *Senarium*, distare à *Florentia* tertio tantum lapide in monasterio ibi ædificato sepulta sunt septem primorum Patrum familiæ fundatorum corpora in uno, eodemq; altari. Notabis *Martyrologium Romanum 23. Augusti*, cum quo multi auctores, vocare *S. Philippum Florentinum*, familiæ Servorum fundatorem, sed re verà non fuit, cum quadraginta duobus annis post institutionem ordinis illum ingressus sit, anno nimirum 1275. auxit tamen mirum in modum eandem familiam, ita ut meritò illius institutor haberi possit. Notabis secundò hanc familiam esse unam è mendicantibus *Pius V. Constit. 35. Romanus Pontifex. Rodriguez ubi infra. Azor. lib. 12. cap. 23. quest. 2.* Agunt de Congregatione Servorum *Augustinus Florentinus in Chronic. Servorum. Cosinus*

Cosmus de Favilla in tract. de recta vita religiosorum, Tractatus inscribitur Chronicon, Cathalogus, & Dialogus de origine servorum beatae Mariae. Iacobus Landolfus in Chronic. ordinis, Lucas Ferrinius in additionibus ad lib. septem sanctorum Patrum ordinis fundatorum. Michael Portianus in mai. magno ordinis servorum, id est, de eius origine, progressu, &c. usque ad annum 1566. Raphael Missus in commentarijs historiae ordinis. Archangelus Giannius Florent. in libello de origine servorum Beatae Mariae, à quo multa decerpit Bzovius tom. 13. Annal. anno 1231. num. 7. Videndi praeterea sunt Polydor. de invent. lib. 7. cap. 4. Blozius de signis Ecclesiae, lib. 9. cap. 8. Plautus de bono status religion. lib. 2. cap. 22. Illesc. lib. 5. Pontific. cap. 45. Gualter. in tabula Chronograph. saeculo 13. anno 1252. pag. 679. Onuffi. in Chronic. eodem anno. Morigia lib. 1. cap. 35. Sylvestr. Marul. in ocean. lib. 4. cap. 30. Caesar Franciotti de Ecclesijs Luensibus, Ecclesia S. Mariae servitarum, pag. 562. Azor. ubi proxime. Rodrig. tom. 1. regular. quest. 5. art. 6. Consule quoque diplomata Benedicti IX. Constit. 1. in Appendice Bullar. anno 1304. Constit. secundam Clementis VI. anno 1346. Constit. 6. Urbani VI. anno 1379. in eodem Bullario. De Servitis albi mantelli, alijs ab his, de quibus nunc egimus, & quos extinxit Concilium Lugdunense 2. sub Gregorio X. videndus tibi erit Sanson. Huis, in lib. de veritate vita, & ordinis S. Guillelmi. Albert. Miraus origine Augustin. lib. 1. cap. 19. Crusenius in monastico Augustiniano, p. 3. cap. 3.

45 **Congregatio Vallis Caulium.**

Gallice *Val de chaus*, prope Divinionem, Dyon, urbem Galliae, in Ducatu Burgundiae, instituta sub regula S. Benedicti, à Viardo, viro religioso Benedictino, anno 1240. Pontifice Gregorio IX. Imperatoribus Occidentis Federico II. Orientis Baldovino II. Agunt de hac familia Iacobus de Vitriaco in historia Occidentali, cap. 17. Arnold. Vvion in ligno vite, lib. 1. cap. 50. Barnabas Montalvo in Chronic. Astercius tom. 1. lib. 2. cap. 25. Aubertus Miraus de statu Ecclesiae catholice, lib. 1. cap. 24. & de originibus monasticis, lib. 2. cap. 9. & de originibus sancti Benedicti, cap. 64. Claudius Robertus in Gallia christiana, tit. de Abbatibus, littera V. verbo, Vallis Caulium. Fr. Athanasius Lobera in vita S. Froilani, cap. 19. Cassan. in Cathalog. part. 4. consider. 58. ubi ait habere hanc familiam paucissima monasteria, utiliusque fore Asterciensis, ordini uniri, cuius, & ipsa habitum gestat, & regulis utitur.

46 **Congregatio Cruciferorum per Germaniam, Belgium, & Galliam.**

Instituta à viris quinque admodum pijs ordinis ecclesiastici opem ferente Hugone de sancto Charo familiae Dominicanae Cardinali, tum

temporis per Germaniam legato, anno 1246. Pontifice Innocentio IV. atque ordinem sub regula S. Augustini, confirmante. Cœnobium totius familiae caput, situm est in oppido Huis, ad Mosam fluvium in diocesi Leodiensi, Liege, ubi Praefectus ordinis residet, plura habet per Galliam, Belgium, ac Germaniam monasteria, de quibus nonnulla Miraus in originibus Augustinianis, lib. 1. cap. 14. De Cruciferis cum stella rubea per Bohemiam, Moraviam, Silesiam, ac Poloniam, infra suo loco sermo incidet, cum de familijs equestribus agemus, item de Crucigeris cum Navicula, apud Bohemos.

Congregatio bonorum hominum. 47

Instituta sub regula S. Augustini, ab Edmundo, Anglo Richardi Cornubiæ, Cornualthæ, Comitis filio (erat is Richardus Henrici hoc nomine tertij Anglorum Regis frater) ann. 1257. Pontifice Alexandro IV. vacante Occidentis Imperio, Orientis Imperatore Michael Paleologo. Occasionem erigendi hanc familiam, item multa de monasterio eius capite apud Asuherugium, quantum supra decimum lapidem distante à Londino, Londres, lege apud Polydor. de invent. lib. 7. cap. 4. in fine, & lib. 16. hist. Anglic. Bzovium tom. 13. annal. anno 1257. num. 8. Morigiam lib. 1. cap. 60. Induebantur boni homines, habitu caruleo eiusdem artis, ac formæ cum eo, quem nigrum portant Eremita S. Augustini. Hodie non extant.

Congregatio Celestinorum. 48

Instituta à S. Petro Morono, monacho Benedictino, & sub regula S. Benedicti, anno 1274. Pontifice Gregorio X. Imperatoribus Occidentis Rodolfo I. Orientis Michael Paleologo. Celestina, dicta est, quod eius fundator S. Petrus Summus Pontifex electus, Celestinus V. vocari voluit, à Pontificio honore, seu potius honore abiecto, ad nomen pristinum redijt, licet cum nomine honoris familia remanserit. Induuntur monachi alba tunica, nigro capuccio, & scapulari, nigra etiam cuculla, sive clamyde, Benedictinis per omnia simili. Crevit hæc familia per Germaniam, per Hungariam, per Galliam, ubi nunc habet 22. monasteria satis ampla, crevit per Italiam, ubi ad 96. domicilia numerantur. Sylvestr. Marul. in ocean. lib. 4. pag. 309. Habet Romæ monasterium ad S. Eusebium in regione montium. Agunt de Celestinis S. Antonin. 2. part. summa, tit. 16. cap. 1. §. 18. Cassan. in Cathalog. part. 4. considerat. 61. Polydor. de invent. lib. 7. cap. 2. Morigia lib. 1. cap. 36. Gualter. in tabula Chronograph. saeculo 13. anno 1274. pag. 681. Genebrard. Platina, Bellarm. & alij Chronol. in Celestino V. Bzovius tom. 13. an. 1294. d. n. 2.

Ex scholastic. *Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 3. Miranda tom. 1. Manual. relig. q. 4. art. 2.* ubi citat *Illesc. in Pontif. p. 1. lib. 6. cap. 43. aliter 48.* Festum *S. Petri Moroni* (dictus est *Moronus*, à monte *Morono*, in regno Neapolitano, quæ religiosus incoluit) 19. Maij de eo in *Martyrol. Roman.* ubi *Baron. Surius tom. 3. 19. Maij. Ribadan,* & scribentes vitas sanctorum, eadem die, item scribentes vitas Pontificum, sub *Celestino V. Historiograph. ad an. 1294.*

49 Congregatio fratrum Pœnitentiæ sanctæ Mariæ Magdalene.

Instituta, seu potius renovata à *Beltramo*, viro Gallo, ac diœcesis *Massiliensis, Marselha*, ubi primum monasteriũ huius ordinis fundatur sub regula *S. Augustini*, an. 1277. Pontif. *Nicolao III.* Imperatoribus Occidentis *Rodolfo I. Orientis Michaelæ Paleologo.* Scribit *Crusenius in monast. August. p. 3. cap. 5.* durare hodie p̄ Germaniam, Galliam, & Hispaniam hunc ordinem, habitu parum à Capuccinis differente, nisi quod zonis præcingantur. Hæreo an ista familia sit illa eadem, quam *Iacobus Amanus, & Franciscus Modius* in libello de habitu *Ecclesiæ Romanæ Lazaritam*, sive *S. Mariæ Magdalene*, appellant; hæreo in quâ quia habitus non nihil dissimilis est, constans nimirum ex albo, & nigro, ut in nigro colore *Lazarum* mortuum, in albo exsuscitatum significarent. Lege *Modij epigram.* citato loco.

50 Congregatio Mulierum pœnitentium.

Instituta, vel ut credo verius, renovata est ab eodem *Beltramo Gallo*, superioris congregationis auctore, in *Lutetia Parisiorũ*, sub regula *S. August.* an. 1278. Pontif. *Nicolao III.* Imperatoribus Occident. *Rodolfo I. Orient. Michaelæ Paleologo*, est hæc familia quasi asylum, & portus earum mulierũ, quæ suis abutebantur corporibus, & meretricios quæstus faciebant, in quem post diuturnã voluptatũ tempestatem, recipiuntur. Induuntur albis vestibus, quibus virginitas passim apud superos *Apoc. 7. n. 9.* insignitur, ut intelligant tantũ se pœnitentiã consequi posse, ut virginũ merita, si non aureolam, adæquent. Lege *Crusenium in monast. p. 3. cap. 5.* Non credo has mulieres apud Hispanos in receptaculis suis profiteri veram religionem, id est Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, quod etiam in externis nationibus evenire suspicor.

51 Cōgregatio Charitatis S. Mariæ.

Instituta à *Guidone Ianuillano*, domino *S. Georgij*, in diœcesi *Catalaunensi, Challon*, in provincia *Capaniæ* regni *Gallicani*, sub regula *S. Augustini*, an. 1290. Pontifice *Nicolao IV.* Impe-

ratoribus Occidentis *Rodolfo I. Orientis Michaelæ Paleologo.* Primũ huius Congregationis monasterium sub patrociniõ, & tutela *S. Ludovici regis Galliæ*, ædificatum est in agro *Buchaumont*, in territorio *Ianuilla*, prædictæ diœcesis, quod hodie viginti sub se habet domicilia, teste *Miræo lib. 5. origin. monast. cap. 21.* Colunt monachi huius familiæ ex instituto suo hospitalitatem, atq; domibus suis pauperes colligunt, & alunt, de habitu nihil lego apud Auctores. Vide *Crusenium in monast. p. 3. cap. 10.* *Miræum* ubi proximè.

Congregatio Clericorum hospitaliorum.

Instituta à *Patre Augustino Novello*, Cancellario primum *Manfredi regis Siciliæ*, deinde Pœnitentiarius, & à secretis cõfessionibus *Bonifacij VIII.* electus in septimum Generalem Eremitarum *S. Augustini*, quo munere reiecto hanc familiam erexit *Senis*, an. 1300. sub regula *S. August.* confirmante *Bonifacio VIII.* Imperatoribus Occidentis *Alberto*, Orientis *Andronico I.* Habitus omnino est clericalis, institutum, hospitalibus inservire. Durat adhuc hæc Congregatio *Senis*, & per *Italiam*, sed non ita frequens. *Crusenius in monast. p. 3. cap. 10.*

Congregatio Alexianorum.

Sic dicta, quod *S. Alexium*, sibi in patronum delegerit, à pijs quibusdam hominibus, quorum nomina auctores non produnt (constat licet omnes fuisse inferioris Germaniæ) instituta, anno Domini 1309. Pontifice *Clemente V.* Imperatoribus Occidentis *Henrico 7.* Orientis *Andronico I.* Utuntur nigris vestibus, & oblonga cuculla, cum ad tumulanda mortuorum cadavera (quæ est ipsorum institutio) procedunt. Hos regulæ *S. Augustini*, adiunxit *Henricus Surdemanus*, ex familia Eremitica *S. Augustini*, ut scribit *Crusenius in monast. p. 3. cap. 11.* Dicuntur etiam hi *respillonnes*, ab officio sepeliendi mortuos, nullis sacris initiantur, ut testatur idem *Crusenius.* Eiusdem sunt professionis, atq; sub *S. Alexio* pariter militant *Cellita*, qui *Bruxellis, Antuerpiæ, Lovanij, Mechliniæ, Colonia*, & alibi mortuorum cadaveribus piam operam impendunt, quos licet ab *Alexianis, & respillonibus*, distinguat *Franciscus Modius* in libello de habitu *Ecclesiæ Romanæ*, ego eosdem omnino puto, lege *Miræum origin. ordin. S. Augustini, lib. 1. cap. 28.* Nota apud Auctores maximè Belgicos inveniri monasteria *nigrarum sororum*, ab habitu nigro, quem portant, sic appellatarũ, quarum institutũ est sedulo morientibus, & ægrotantibus adesse, secuntur regulam *S. Augustini*, & Ordinarijs subduntur. *Miræus, & Crusenius* ubi proximè.

54 **Congregatio Olivetanorum.**

Sic dicta à monte Olivarum in comitatu Ilciensi, monte Alcipio, non longe à Senis, ubi primum eius monasterium erectum, instituta sub regula S. Benedicti, à tribus nobilibus Senensibus, Bernardo Ptolomeo Philosophia professore, Ambrosio Piccolomino, Patricio de Patricijs, anno 1319. Pontifice Ioanne XXII. qui anno 1324. ordinem confirmavit, ut constat ex *Constit. 1. in Appendice Bullar. edit. 2. Imperatoribus Occidentis Ludovico IV. Orientis Andronico I.* Dicuntur huius congregationis religiosi per Italiam *monachi albi*, quod nullis nisi albis vestibus utantur. Habent per Italiam, & Siciliam plusquam sexaginta monasteria, amplissimum est S. Michaelis in Nemore, vulgo, in Busco, Bononiæ, habet etiam duo in Hungaria, eorum Generalis ultra triennium non creatur, *Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 5. pagin. 343.* Sunt Romæ ad S. Mariam touam in regione Montium. Agunt de hac familia S. Antonin. 2. part. tit. 16. cap. 1. §. 2. *Cassan. in Cathalog. 4. part. considerat. 58. Polydor. de invent. lib. 7. cap. 1. Gualter. in tabula Chronograph. secul. 14. pag. 699. apud quem Genebrardus, Morigia lib. 1. cap. 37. Bellarmin. in Chronol. anno 1373. sub Gregorio XI. Plato de bono status religios. lib. 2. cap. 22. Hieronym. Romanus in repub. christian. lib. 6. Pineda lib. 22. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 21. Rodrig. tom. 1. regular. quest. 3. art. 3. Miranda tom. 1. Manual. religios. quest. 4. art. 2.* Nota discrepantes nimium esse auctores in designanda huius familiae erectione, quo nimirum anno contigerit, nos verioribus ducti coniecturis annum 1319. designavimus.

55 **Congregatio Iesuatorum S. Hieronymi.**

Instituta à S. Ioanne Columbino Senensi, sub regula S. Augustini, & patrocinio S. Hieronymi, anno 1354. Pontifice Innocentio VI. Imperatoribus Occidentis Carolo IV. Orientis Calo Ioanne. Præter S. Augustini regulam habet hæc familia proprias sibi constitutiones, quas accepit à D. Iohanne de Tosinhano episcopo Ferrariensi, eiusdem ordinis religioso. Dicuntur passim *Iesuati*, vel quod ita à lactentibus pueris in primordio religionis vocari solerent, non sine miraculi suspitione, vel quod frequens esset in ore primorum patrum fundatorum Iesus nomen, à quo Iesuati dicti sunt. Utuntur alba tunica, scapulari, & pallio canusino, unà cum capuccio eiusdem coloris, quod à cervice ligulam, sive fasciam ad scapulas dimittit. Ferè nullus in hac familia sacris initiabatur; nec in choro recitabatur horæ canonicæ, sed aliter iam nunc est à Clementis VIII. & Pauli V. Pontificatu, nam & sacris initiantur, & in choro publicè recitant officium divinum. Possident per Italiam ad

33. monasteria, in quibus 600. ferè religiosi habitare dicuntur. Religio caput unum non habet, gubernatur duplici visitatore, Tusciq; uno, Insubrie altero, *Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11.* Habet Romæ monasterium ad S. Ioannem, & Paulum, est una ex mendicantibus, Pius V. *Constit. 35. Romanus Pontifex 48. Apostolica Sedis. Suar. tom. 4. de religion. tract. 9. cap. 8. nu. 13.* Agunt de hac familia Genebrardus in Urbano VI. *Gualter. secul. 14. pag. 701. Illeso. 2. part. lib. 6. cap. 6. Roman. lib. 6. de repub. christian. cap. 22. Plato de bono stat. religios. lib. 2. cap. 22. Onassr. in Chronic. anno 1367. Morigia eiusdem religiosus, in Chronic. Iesuati, & de origin. religion. lib. 1. cap. 38. Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 5. pagin. 349. Bellarmin. in Chronol. anno 1362. Festum S. Ioannis Columbini 31. Julij. Vbi Baron. in notis Martyrol. Hypolitus Salvianus in eius vita, Romæ edita anno 1558. Itale. Nota Sanctum Ioannem Columbinum. & S. Ignatium de Loiola, ambos incidere in eandem diem, Columbinus, fundator est Iesuatorum, Loiola Iesuitarum.*

Congregatio Sanctæ Birgittæ. 56

Instituta ab eadem S. Birgitta, sub regula S. Augustini, & constitutionibus proprijs, quas à Christo Domino accepit anno 1368. Pontifice Urbano V. Imperatoribus Occidentis Carolo IV. Orientis Calo Ioanne. Monasteria huius familiae in multis locis sunt duplicia, idest virorum, & foeminarum, interdicto affatu, & aspectu, murorum septo, ne sit transitus ab uno in aliud claustrum, eadem utuntur Ecclesia, foeminae superiori choro è regione sacelli maioris, viri inferiori, idest eo, qui post altare maius collocatur: omnibus una imperat Abbatissa. Sacerdotum habitus canusinus, cū cruce rubra in pectore, in medio cuius sit alba hostia, Diaconorum, eiusdem coloris cum circulo in pectore ex albo pano, quatuor vitis, sive ligulis inter medijs ex rubro: Laicorum pileum canusinum cum cruce alba, Virginum, sive Monialium velum nigrum, superposita corona eo artificio, ut in ea appareant quina Christi vulnera, ferunt præterea anulum in digito, ut veræ Christi sponsæ. Videndi de hac familia in primis Bulla canonizat. S. Birgittæ, quæ est *Constit. 5. Bonifacij IX. in Bull. edit. 2. Martinus 59. in Constit. excellentum. Nauclerus volum. 2. gener. 46. Polydor. de invent. lib. 7. cap. 4. Gongalvus Durandus in Comment. revelat. S. Birgittæ, lib. 4. cap. 49. in notis, & cap. 137. & in proœmio ad regulam S. Birgittæ, Alphonsus de Mendoza in Quodlibet. quest. 5. Gualter. in tabula Chronograph. secul. 14. pagin. 699. Morigia lib. 1. cap. 55. Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 5. pagin. 319. Festum S. Birgittæ 23. Julij, de ea Baron. in notis, eiusdem diei. Surius tom. 4. eadem die.*

- 57 **Congregatio S. Hieronymi per Hispaniam.** Instituta sub regula S. Augustini, & patrocinio S. Hieronymi à Domino Petro Fernandez nobili Castellano, Petri Regis Castellæ, quem *Crudelem* appellant, intimo quondam, & maiori cubiculario, anno Domini 1370. Pontifice Urbano V. Imperatore Occidentis Carolo IV. Orientis Calo Ioanne. Caput huius familiæ est monasterium S. Bartholomæi de Lupiana, in Toletana diœcesi. Utuntur monachi tunica alba, scapulari, & capuccio Canusino, capucium strictum est, & rotundum ea parte, qua caput contegit, pallium item Canusinum crispatur, & undulatur ad collum, eo utuntur, cū foras procedunt. Habet hæc familia plura, & pulchra monasteria per Hispaniam, in Lusitania celebriora sunt *Bethlemiticum*, prope Olyssiponem ad fauces Tagi, *Peralonga*, *Pena*, *S. Marcus prope Conimbricam*, *Collegium Conimbricense*, *Vimaranicū*, & alia. Regitur hæc familia uno Generali, qui semper est *Lupiana*. Agunt de illa in primis, qui eius *Chronica* scripsit *Fr. Iosephus de Ciguença*, *Hieronimus Romanus in repub. christiana*, lib. 6. cap. 29. *Plat. de bono stat. religios.* lib. 2. cap. 22. *Sylvest. Marul. in Ocean. relig.* lib. 3. pag. 198. *Eduard. Nonius de Leam in Chronic. Regis Ferdinandi Lusitani*, ubi ait primum huius ordinis monasteriū *Pere Longe*, apud Lusitanos, fundatum fuisse à Rege Ioanne primo, anno 1400. *Emmanuel Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 10. Miranda tom. 1. Manual. relig. q. 4. art. 1. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. Suar. tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 2. cap. 5. Festum S. Hieronymi 30. Septembris, de eo Baronius, Suvius, Ribadaneira eodam die.*

- 58 **Congregatio Clericorum vite cōmunis.** Instituta sub regula S. Augustini, à Gerardo Daventriensi. (Est Daventria urbs episcopalis inferioris Germaniæ, ad Isulam fluvium sita, atq; Traiectensi Archiepiscopo suffraganea) ann. 1371. Pontifice, & confirmante Gregorio XI. Imperatoribus Occidentis Carolo IV. Orientis Calo Ioanne. Appellati sunt *vita cōmunis* huiusmodi homines, quod in cōmune vivant Apostolorum more, ut videre est *Act. 1. nu. 32.* Cæterum cōmunia, & viris, & fœminis fuisse huiusmodi monasteria, adhibitis clatris, & repagulis, propter honestatem, lego apud *Crusenum in monast. Augustiniano* p. 3. cap. 19. adducens in exemplum *Pasavianse*, *Pollingense*, *Ransdorfense*, in Bavaria. Item clericos hos celebres habuisse per Germaniã scholas ad erudiendam iuventutem, scribit *Mirans in origin. S. Augustini*, cap. 27. Obijt Gerardus, (quem ob insignes animi dotes, & testatam omnibus virtutem, ac doctrinam magnum cogniminarūt) non anno Domini 1376, ut scribit

Mirans ubi proximè, sed post 1384. quo illū vivere testatur *Possevin. in apparatu*, verbo, *Gerardus*, & *Tuthemius*. Appellatur ab Auctoribus nonnūquam huius familiæ viri *Ambrosiani*, *Gregoriani*, *Hieronymiani*. Sed causam ignoro penitus, si forte à peculiaribus, cœnobijs S. Ambrosij, S. Gregorij, S. Hieronymi, hoc modo non audiunt. Fere nulla eorum monasteria hodie iam persstant, præter illa, quæ *Coloniæ*, *Vessaliæ*, & *Sylvæ Ducis Bolduc* cernuntur. Existimo tamen hos nunquam fuisse verè religiosos, sed tantū clericos sæculares, in cōmune viventes. Lege præter citatos *Morigiam lib. 2. cap. 61. Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 3. pag. 197.*

Congregatio Canonic. regul. Gronodael, idest, Vallis viridis. Putat *Sylvest. Marul. in Ocean. religion. lib. 1. pag. 38.* Congregationem hanc sic pictam ab ipso loco *Gronodael*, in diœcesi Cameracensi *Cambras*, ad *Scaldem flavium*, sed de anno, & institutore huius familiæ omnino filet, nec extra Germaniã diffundi existimat. Cæterum *Gabriel Pennotus in hist. tripart. lib. 2. cap. 66. nu. 2.* antiquorem putat hanc Congregationem, tu illum lege, ac rationes ipsius expende. Erant hi Canonici Lateranensibus per omnia similes. Meminit huius Congregationis *Possevinus in apparatu*, verbo, *Ioannes Visbroch*, & *Ioannes Schonhoven*, celebres illius alumni.

Congregatio S. Hieronymi per Italiam. Instituta à quodam *Petro Lupo Olmeto*, familiæ S. Hieronymi p Hispaniam monacho, sub regula S. Hieronymi, quæ ipse Olmetus decerpfit ex operibus ipsius sanctissimi Doctoris (est hæc regula tom. 9. S. Hieronymi, habetq; præfixam adnotationem *Marraini Victoris*, ubi nonnulla de laudibus Olmeti, quem ipse, nescio an ex typographorum incurria Oliverum appellat) anno 1380. Pontifice Urbano VI. Imperatoribus Occidentis Venceslao, Orientis Andronico III. Utuntur monachi eodem habitu, atq; Hispani. Sunt Romæ ad S. Alexium in regione Ripæ, habent non multa per Italiam monasteria, sine ulla ab Hispanis dependentia. De illis *Morigia lib. 1. cap. 46. Sylvest. Marul. in Ocean. lib. 5. pag. 366. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 11. Suar. tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 2. cap. 5. nu. 9.*

Congregatio S. Hieronymi in Pisis. Instituta à nobili viro Pisano (inde in Pisis dicta) *Petro Gambacurta*, sub regula S. Augustini, & patrocinio S. Hieronymi, anno 1380. Pontifice Urbano VI. Imperatoribus Occidentis Venceslao, Orientis Andronico III. Primum huius Congregationis monasterium, caputq;

caputq; familiae est apud Cessanam in territorio Urbini, appellant *Montem belum*, ob loci amenitatem, monachi à Pio V. professionem faciunt, utuntur tunica, scapulari, capuccio, pallio canusino, reijciunt ab humeris vittam, sive ligulam eiusdem coloris, quam subtus pallium gerunt, cum foras procedunt, ferentulum habent monasterium extra *Marchiam Anconetanã*, & *Trivisanam*. Lege de his *Sylvest. Marulus in Oceano lib. 5. pag. 345. Morigiam lib. 1. cap. 41. Azor tom. 1. lib. 13. cap. 11. Rodrig. tom. 1. regular. questione 3. art. 9.*

62 **Congregatio Canonorum Regularium Vvindesemēsiū.**

Est *Vvindesheim* pradium tertio à Daventria Germaniæ inferioris urbe, lapide, ad *Isulam* fluvium sita, collocatum prope *Zuvollã* Traiectensis diæcesis oppidum. Hic erectum visitur monasterium eiusdem nominis, sub invocatione B. Virginis Mariæ, à *Gerardo magno*, (de quo *nu. 58.*) & *Ioanne Busebrove*, ædificatum anno 1387. Pontifice Urbano VI. Imperatoribus Occidentis *Venceslao*, Orientis *Andronico III.* Addidere se brevi temporis spatio huic monasterio cōgregationis *Vvindesemēnsis* capiti, in sola Germania inferiori, ac tractu *Rhenano* centum viginti virorum monasteria, sceminarum triginta, plura horum numerat *Miræus ubi infra*. Cæterum scribit *Crusenus in monastico Augustiniano p. 3. c. 21.* se ex aucto-ritate sedis Apostolicæ. (est *Crusenus* familiae eremiticæ Augustinianæ alūnus, vir muneribus & litteratura in ordine satis notus, vivebat anno 1628) anno 1622. interfuisse capitulo generali huius familiae *Tougris, Touger*, congregato, ac ibi vix numerasse viginti *Priores*, ex quibus nonnulli solum titulum gerebant, addit tamē hos disciplinæ regularis valde esse observantes. Lege de hac familia librum, quem vocant *Ordinarium divini officij, & constitutionum capituli Vvindesemēnsis*, editum ultra, anno 1552. *Miræum* in originibus *Canonic. regular. cap. 13. Penotum histor. tripart. lib. 2. cap. 62. 63. 64. & 65.*

63 **Congregatio Sancti Hieronymi in Fessulanis.**

Sic dicta, quod *Fessulis* nobili quondã Tusciæ urbe, cuius nūc vestigiavix extant, nō longe à Florentia, incæperit instituta à *Carolo Romano* montis *Garnelli* (oppidū est ad radices *Apenini*, quinque leucis distans à *Cesena*) comite, sub regula *S. Augustini* anno 1406. Pontifice Gregorio XII. Imperatoribus Occidentis *Roberto*, Orientis *Andronico III.* Utuntur eius monachi habitu canusino, pallio ad collum rugato, sunt Romæ ad *Sanctum Vin-*

centium, & Anastasium, in Regione *Trivij.* Agunt de hac familia *Sylvest. Marulus in Oceano lib. 4. pagin. 327. Morigia lib. 1. cap. 42. Onuffrius anno 1405. Genebrard. in Gregorio 12. Gualter. in tabula Chronograph. saculo 15. pag. 717. Polyd. de invent. li. 7. cap. 3. Azor tom. 1. lib. 13. cap. 11. Corpus Caroli honorifice colitur Venetijs in monasterio *S. Maria de gratia*, caput in monasterio *Fessulano*, cum adhuc in albo sanctorum adscriptum non sit.*

Congregatio Clericorum regularium Frigionariæ. 64

Sic dicta à monasterio *Sanctæ Mariae* in sylvâ *Frigionaria* (sunt *Frigiones* aves quædam in Italia) cui multitudo *Frigionum* illac se recipientium, nomen indidit, non longe à *Luca*, instituta à *Patre domino Bartholomæo*, ex nobilissima *Columnensium* familia, & à *Patre Iabo de Avogrado*, Bononiensi doctore emerito, familiae *Prædicatorum* quondam religioso laico anno 1406. Pontifice Gregorio XII. Imperatoribus Occidentis *Roberto*, Orientis *Andronico III.* Collocata est hæc familia ab *Eugenio IV.* in ecclesia *S. Iohannis Lateranensis* in urbe, iussaque est à *Frigionaria* dici *Lateranensis*, cum *Lateranensium* Canonorum fuerit reformatrix, quod nomen adhuc retinet, utitur eodem habitu, quo *Canonici Lateranenses*. Sunt Romæ ad *S. Mariam de Pace* in Regione *Pontis*. Habent multa, præclara per Italiam monasteria, quæ videre poteris apud *Penorum histor. tripart. lib. 3. cap. 8.* per totum. Lege præterea *Morigiam lib. 1. cap. 8. Sylvest. Marulus in Ocean. lib. 1. pag. 4. Azor tom. 1. lib. 12. cap. 22. Rodrig. tom. 1. regul. q. 3. art. 1. Recurre ad num. 9. supra.*

Congregatio Canonorum Regularium Sancti Salvatoris. 65

Sic dicta à primo monasterio, quod habuit sub oraculo *Salvatoris* in *Sylva lacus*, non longe à *Senis*, instituta à *Fratre Stephano* Eremita *Sæcti Augustini*, anno 1408. Pontifice Gregorio XII. Imperatoribus Occidentis *Roberto*, Orientis *Andronico III.* Appellatur nonnunquam hæc familia *Scopetina* à monasterio quod initio suæ institutionis, habuit prope muros *Florētis*, sub nomine *S. Donati* Episcopi *Fessulani* de quo *Baron. 22. Oclobris ad notas Martyrolog.* Utuntur *Canonici Sancti sancti Salvatoris* eiusdem vestibus, atque *Canonici Lateranenses*, præter quam quod pallium nigrum deferunt, cum foras procedunt, possident ad quadraginta monasteria per Italiam, Generalis triennium non non excedit. Sunt Romæ ad *Sanctum Petrum ad vincula*. Agunt de illis quotquot pro canonicis regularibus citavimus, *numer. 5.* Vide etiam

- 73 **Congregatio Clericorum regularium Theatinorum.** Instituta anno 1524 sub regula *Sancti Augustini* à *Ioanne Petro Garrafa* episcopo *Theatino Chiense*, in regno *Neapolitano*, inde eius clerici dicti *Theatini*, Pontifice *Clemente VII.* Imperatore *Occidentis* *Carolo V.* tyranno *Orientis* *Solymano*. Profite- tur hæc familia, tum in communi, tum in particulari paupertatem, nec eleemosynas ostiatim petit, sed vivit tantum ex sponte oblati- & allatis sibi à fidelibus: utuntur religiosi habitu clericali, & in caligis tantum est differ- entia à PP. Societatis *Iesu*, cum *Theatini* caligas portent albas. Hinc *Iesuitæ* per *Hispaniã* *Theatini* appellantur, multa per *Italiam* habent domicilia, nulla fere extra illam, habent *Generalem Præpositum* ad triennium. Sunt *Romæ* ad *S. Sylvestrum* in monte *Quirinali*, nunc *Cavallo* ad *S. Andream* in valle. Leges de hac familia *Baptistam del Tuffo* episcopum *Acerranum* in eius chro- nic. *Italè*, *Baptistam Castaldum Theatinum*, in vita *B. Caietani Tieni*, eiusdem familiae alumni, *Bellarmin.* in *Chronic.* eodem anno 1524. *Gualt.* in tabula *Chro- nograph.* secul. 16. pag. 557. ubi *Onuffr.* & *Genebr.* *Andreas Stella* *Somaschinus* in vita *Hieronymi miane* lib. 3. *Italè*. Errat tamè dum creationem huius familiae rejicit ad annum 1528. quod etiã facit *Emmanuel Rodrig.* *Statim citandus*, *Ioannes Petrus Iustanus* in vita *S. Caroli* lib. 2. cap. 19. *Italè*. *Morigia* lib. 1. cap. 76. *Sylvest. Marul.* in *Ocean.* lib. 5. pag. 368. *Romanus* in *repub. christiana* lib. 6. capit. 32. *Azor tom. 1. lib. 13. cap. 11. questione 8.* *Rodrigues tom. 1. regul. questione 3. artic. 14.* De fundatore *Ioanne Petro Garrafa*, qui postea creatus summus Põ- tifex *Paulus 4.* dictus est, videbis, qui de vitis Pontificum scribunt, *Chaconiũ*, *Illescam*, *Onuffrium*, item *historiæ universalis*, præcipuè *Mambri- num Roseum* lib. 6. part. 3. anno 1555. *Baptistam Ca- staldum* in vita *Pauli 4.*

- 74 **Congregatio Clericorum regularium Sancti Pauli decollati.** Dicta *S. Pauli*, quod cum præcipue elegerit in patronum, instituta à tribus nobilibus *Medio- lanensibus* *Iacobo Mongia*, *Francisco Maria Zacha- ria*, *Bartholomeo Ferrara*, anno 1526. Pontifice *Clemente VII.* Imperatore *Occidentis* *Carolo V.* *Orientis* tyranno *Solymano*. Dicuntur huius familiae religiosi vulgo *Barnabetae*, à do- mo *S. Barnabæ* *Appostoli*, quam primam *Medio- lani* habuerunt, utuntur eo habitu, quo PP. So- cietatis, tantum ferunt collaria ex lino, vel ex bysso. Habent domicilia duodecim per *Italiã*, reguntur *Præposito Generali*. Sunt *Romæ* ad *Sanctum Paulum decollatum* in regione *Columna*, & ad *S. Carolum ad Catinarios* in regione *Regula*. De

illis Morigia lib. 1. cap. 66. *Sylvest. Marulus* in *Oce- ceano* lib. 5. pag. 399. *Ioannes Petrus Iustanus* in vita *S. Caroli Cardin.* lib. 5. cap. 11. *Bellarmin.* in *Chroul.* anno 1533. fortassis, quia eo anno admissi sunt ad professionem à *Clemente VII.* ut videre est videre est in *const.* 7. eiusdem *Pontif.* in *bul.* *Azor tom. 1. lib. 13. cap. 11. questione 8.* vide etiam *Const.* 5. *Pauli III.* & *Const.* 10. *Iulij III.* in eodem *bul.* edit. 2.

- 75 **Congregatio Clericorum regularium Somaschinorum.** Sic dicta à quodam oppido inter *Mediolanum*, & *Com- mum Somasca*, ubi primum eius domicilium erectum, instituta à *B. Hieronymo miane nobili Ve- neto*, anno 1528. Pontifice *Clement. VII.* Imperatore *Occidentis* *Carolo V.* tyranno *Orientis* *Solymano*. Appellantur eius religiosi nonnũ- quam *Clerici S. Maioli*, nimirum, quia eius ca- put erectum est *Papix* sub numine, & nomi- ne *S. Maioli*, de quo *Martyrol.* *Romanum* 11. *Iunij*, ubi *Baronius* in *notis illius diei.* Cõfirmavit hanc familiam adhuc non professam, *Paulus III.* anno 1540. *Const.* 21. *bul.* admisit ad profes- sionem *Pius V.* *Const.* 78. tradidit ei curã sui *Collegij* in *Vrbe*, quod *Clementinum* appel- lant, *Clemens VIII.* anno 1593. Utuntur eius clerici habitu per omnia simili PP. Societatis *Iesu*, numerant per *Italiam* ad viginti domici- lia, extra illam nulla, habent *Præpositum Ge- neralem* per trienniũ. Sunt *Romæ* ad *S. Blasium* in monte *Citorio*. De hac familia *Andreas Stella Somaschinus* in vita *Hieronymi Miane*, *Italè*, *Morigia* lib. 1. cap. 68. *Sylvest. Marul.* in *Ocean.* lib. 5. pag. 394.

- 76 **Congregatio fratrum Ioannis de Deo Lusitani.** Instituta *S. Viro Ioãne de Deo Lusitano*, ex op- pido *montis maioris* in diœcesi *Eborensi*, sub re- gula *S. Augustini* anno 1538. Pontifice *Paulo III.* Imperatore *Occidentis* *Carolo V.* *Orientis* tyranno *Solymano*. Confirmavit hanc con- gregationem *Pius V.* sub obedientia *Episco- porum* ubicumque gentium essent. anno 1572. *Const.* 13. *Clemens VIII.* instituit ut votũ emit- terent serviendi infirmis in suis hospitalibus, anno 1598. *Const.* 44. admisit ultimò ad pro- fessionem *Paulus V.* anno 1611. *Const.* 65. in illa emittunt quartum votum *serviendi in hospitali- bus familiae suæ*. Utuntur tunica, & scapulari ci- nericij coloris. Vocantur per *Italiam* *fate vien fratelli*, quod his vocibus uti soleant in colli- gendis eleemosynis. Tota congregatio divisa est induas, *Hispanam* unam, *Italam* alteram, utraque habet *generalem suum*, dubito trien- nalis, an sexenalis sit. *Provincias*, & domicilia per *Hispaniam*, numerat *Frater Dominus Antor- quins*

nus de Gouvea Episcopus Cyrenensis in vita Ioannis de Deo, sunt Romæ ad S. Ioannem Colabitan. in regione Ripa. Lege de his Sylvest. Marul. in Oceano lib. 5. pag. 430.

77 **Congregatio Clericorum regularium Societatis Iesu.**

Instituta à S. Ignatio de Loiola nobili Cantabro anno 1540. Pontifice Paulo III. qui hoc ipso anno, 27. Septembris (appellant PP. societatis natalitium suæ religionis eiusque memoriam solènter quotannis observant) societatem confirmavit, cum limitatione, ut non plures essent religiosi, quàm sexaginta, quam tum postea abtulit, & sine limitatione ulla confirmavit anno. 1545. 12. Martij, auxit præterea amplissimis privilegijs anno 1545. 3. Iunij, & anno 1546. 5. Iunij. 1549. 8. Octob. Confirmarunt eadem successores Iulius III. Pius IV. Pius V. Gregor. XIII. Gregor. XIV. Paulus V. ut videre est in eorū constitutionibus collectis in libello particulari qui inscribitur *littera apostolica, quibus institutio, confirmatio, & varia privilegia continentur societatis Iesu, Roma anno 1606.* Est hæc familia in tres quasi classes divisa, primam appellare possumus *religiosorum approbatorum*, continet omnes, qui exacto biennio novitiatus, vota scholasticorum emittunt, castitatis, paupertatis, & obedientiæ, simplicia tamen, siue isti futuri sint sacerdotes, siue in statu laicali remansuri, titulo *Coadiutorum temporalium*.

Secundam *Religiosorum formatorum*. In hoc sunt *Coadiutores*, quos vocant *spirituales*, in spiritualibus exercitijs, circa proximos occupatis, in audie ndis confessionibus, celebrandis, & ministrandis sacramentis, pacificandis dissidentibus, &c. Fiunt hi ex scholaribus primæ classis. Sunt etiam in hac secunda *Coadiutores temporales formati*, id est qui gradum hunc habent, in quo consistat, cum tribus tantum votis simplicibus castitatis, &cæt. Nec ipsi, nec *Coadiutores spirituales formati*, aliquid addunt substantiale supra primæ classis hominibus, nisi quod incapaces sunt dominij, condendi testamenta, hæreditates adeundi, dum sunt intra societatem, nam ab ea expelli possunt, ut quotidie expelluntur, sed gravioribus ex causis.

Tertiam *Professorum*, quorum duplex genus est. Alij sunt professi trium votorum solèniū, Castitatis, paupertatis, &c. Alij quatuor votorū nimirum quia tribus ordinarijs Castitatis, paupertatis, & obedientiæ, addunt quartum, circa missiones, ex summi Pontificis decreto. In his præcipue sita est societas, legendo, concionando, disputando, proximum iuvando, tum inter fideles, tum inter infideles ætatem absumunt. Alia etiam professi, post ipsam professionem

vota simplicia emittunt, ut non ambiendi dignitatem ullam, nec in societate, nec extra societatem, non acceptandi illam si offeratur extra societatem, nisi obligetur ab eo, qui possit: nõ cõsentiendi, ut paupertas societatis relaxetur, sed curadi, ut sæper stringatur, manifestandi. Præposito Generali societatis, vel societati ipsi qui dignitates ambierint: audiendi cõsilia Generalis, vel illius, quæ ipse deputet, ad rectam animi, & officij suirationem quando sibi sua meliora non visa fuerint, si eligi contingat in dignitatem aliquam extra societatem. De his omnibus latissime Sanch. tom. 2. decal. lib. 6. cap. 18. per totum. Suar. tom. 4. de religione tract. 10. lib. 6. à cap. 4. usque ad 11. Habitus PP. societatis, notissimus est. Habebat societas anno 1608. ut testatur Ribadeneira in libello scripto societ. Iesu editionis Lugdunensis anno 1609. Provincias 29. cum duabus vice provincijs, domos professas 21. Collegia 293. domos probationis, siue novitiorum separatas 33. domos, & residentias 96. socij pene quindecim millia subest tota familia uni Generali, eique perpetuo, & à quo Præpositi domorum professorum, Rectores Collegiorum, Provinciales item eliguntur.

Habet plura Romæ domicilia, prima sunt *Iesus magnus. Collegium Romanum, Domus probationis S. Andrea ad montem Quirinalem.* Agunt de societate eius historici, Nicolaus orlandinus, & Franciscus Sachinus. Ribadeneira in libello de instituto Societatis Iesu in vitis trium Generalium, & in libello scripto societatis. *Littera annua eiusdem societatis Francisci Benicij, Antonij valtrini, Francisci Caretonij, Sebastiani Berretanij, Feliberti Moneti, & aliorum, Maffeus in vita S. Ignatij. Antonius Turselinus, & Ioannes de Lucena in vita S. Francisci Xaverij, Andreas Scotus in vita B. Francisci de Borja.* Item *Apologia Ribiomi pro societate, Iacobus Gretserus in lib. quinque apologeticor pro vita S. Ignatij, Franciscus Turrianus in apologetico pro societate, Francisc. Bonavent. in extravagan. Greg. XIII. Ascendente domino Carolus scribarius in Amphiteatro honoris contra Calvinistas. Egidius Schononclius in sicca tragica contra Lugdonobutavos.* Latissime Sanch. tom. 2. decal. præsertim lib. 6. cap. 9. à num. 60. & cap. 18. per totum, & lib. 7. cap. 1. à num. 31. usque 39. & cap. 2. à num. 52. & cap. 8. à numer. 22. & cap. 18. à num. 23. & cap. 27. per totum c. 29. per totum Suar. tom. 4. de religion. tractat. 10. per totum. *Valentia apolog. pro societate. Azor tom. 1. lib. 13. cap. 7. omnes ex eadē societate, & plures alij, quos fastidium esset dinumerare. Festum Sancti Ignatij 31. Iulij, de eo Ribadeneira, & Maffeus citati.*

78
Congregatio Penitentiae Sancti Ioannis Baptistæ. Floret hæc congregatio prope urbem Pompelonensem regni Navarrae

varræ caput, fuere multis annis religiosi ordinario illius urbis subiecti, sed Eremitarû more tunc vivebant, sed non profelsi. Nunc à Pontificatu Gregorij XIII. proprijs vivunt constitutionibus quinque eremitorijs viventes, habitus canusinus est, ex pano, vili & aspero, plura scire nò potui de hac familia, hæc desumpsi ex Sylvest. Marulo in *Oceano* lib. 3. pag. 205.

79 **Congregatio Clericorum regularium, quos appellant ministros infirmorum.**

Instituta à quodam sacerdote Neapolitano ex oppido Bochanico, diæcesis Theatinensis, in regno Neapolitano, Camillo de Lellis, egregiæ sanctitatis viro, anno 1586. Pontifice Sixto V. qui illam eodem anno approbavit, Imperatore Occidentis Rodolfo. 2. tyranno Orientis Amurate 3. Habet hæc familia multa desumpta à PP. societatis, in primis novitiatû per bienium, professionem quatuor votorum, castitatis, paupertatis, & obedientiæ, item *serviendi ægrotis etiam pestilentia laborantibus*, addunt deinde profelsi vota quatuor simplicia, primû non consentiendi, ut quidquam mutetur in modo serviendi infirmis sibi à bullis apostolicis decreto 2. non consentiendi, ut redditus hospitalium ab ipsis possideantur 3. non procurandi, nec acceptandi aliquam prælaturam vel dignitatem intra, vel extra religionem, nisi imperentur sub peccato ab eo, qui imperare possit. 4. manifestandi religioni, seu consultæ, quam *maiolem* appellant, si quæ sciant huiusmodi prælaturas, ac dignitates procurare. Domus professæ huius familiæ nò possunt habere redditus, nec bona stabilia, si excipiat locus aliquisputa villula, in qua senes, & ægroti spatari possint, & à laboribus recreari. Habitus convenit cum PP. societatis, distinguuntur tamen ab ijs cruce, quam ex pano canusino in pallio ad dextrum latus circumferunt. Divisa est familia in quinque provincias per Italiam & Siciliam, ubi sexdecim habet domicilia, paret uni Præposito Generali electo ad sexennium, à quo superiores omnes eliguntur, cum voto tamen decisivo ad maiorem numerum quatuor consultorum, qui illi semper assistunt. Habent Romæ domicilium ad *S. Mariam Magdalenam*, à qua Clerici Magdalena per Italiã nuncupantur. Hæc omnia ex *Sartio Cicatello huius familia religioso in vita fundatoris Camilli de Lellis, quam Itale edidit Vetrobij anno 1615, maximè lib. 3. c. 19. Vide præterea Const. Xisti 5. 25. Gregorij XIV. 17. Clement. VIII. 71. in bul. 2. edit. Sylvest. Marul. in Oceano. lib. 5. pag. 429. Rodrig. tom. 1. regul. quest. 3. art. 15.*

80 **Congregatio Clericorum re-**

gularium Sactæ Mariæ de Luca.

Instituta in eadem urbe sub regula *S. Augustini*, à quodam sacerdote eiusdem diæcesis ex oppido *Decimo Ioanne Leonardi* nomine, anno 1595. Pontifice Clemente VIII. qui eodem anno illam, adhuc sine votorum obligatione, confirmavit, admisit ad professionem Gregorius 15. anno 1621. utitur eodem habitu quo patres societatis Iesu, Habent adhuc pauca per Italiam domicilia, Romæ sunt ad *S. Mariam de Campitelli*, ad *S. Mariam in Porticu*, ad *S. Mariam Matrem Dei, in regione Trivij*. Agit de hac familia *Casar Franciotti eius alumnus in historia sacra Lucensi, in ecclesia Sancta Maria ad Curiam Orlandinorum.*

Congregatio Clericorum regularium minorum.

Instituta à quodam sacerdote Genuensi *Augustino Adorno* sub regula propria anno 1588. quo illam confirmavit Sixtus V. Imperatore Occidentis Rodolfo II. Orientis tyranno Amurate III. utitur habitu clericali ex pano vili, sunt per Italiam, Madriti, atque Olysiþone iam vivere incipiunt. Sunt Romæ ad *S. Laurentium in Lucina*, ad *S. Agnetem in Navanna*. Lege de his *bul. Sixti V. 81. Gregorij XIV. 2. Sylvest. Marulum in Oceano lib. 5. pagin. 437.*

Congregatio Clericorum regularium vulgo Scholæ piæ.

Vocant hoc nomine *Schola piæ*, quod præcipuû eorum institutum sit pueros pauperes artem legendi, & scribendi docere, nec non prima grammatice elementa, & hoc gratis, nec ullo spectato emolumento, de quo votum speciale emittunt in professione. Instituta à *Iosopho Galezanti*, regni Aragonici anno 1614. Pontifice Paulo V. Imperatore Ferdinando II. Admittuntur ad professionem ex Gregorio XV. anno 1621. utuntur habitu clericali, honesto, atque ex viliori pano, incedunt nudis pedibus. Generalis est ad novèniû, quia tamen primus, & fundator, adhuc vivit hoc anno 1628. credo, quod perpetuus sit. Habent adhuc pauca per Italiã domicilia. Sunt Romæ ad *S. Pantaleonem in Pasquino*, item in monte Quirinali prope *S. Andream* societatis Iesu, ubi eorum novitij instruuntur. Agit de hac familia *Constitutio Gregorij XV. anno 1621. Pancirol. in thesauro in regione Pacionis, ecclesia 80. pag. 787.*

Congregatio Sancti Antonij Abbatis in Flandria.

Instituta hac nostra ætate sub Pontificatu Pauli V. Data est ei regula *Sancti Augusti-*

Augustini anno 1615. ab eodem Pontifice, pleneque eius unicum monasterium Castaletum subiectum est provinciali Belgico Augustiniano, salvis tamen eiusdem instituti constitutionibus, & privilegijs, & procurante eiusdem canobij tum temporis superiore Antonio Thuano. Ad *Cruserum in monasterio Augustiniano part. 3. capit. 48.* Plures fortassis erunt Congregationes religiosæ, sed de potissimis à me scriptum esse videbit lector, cæteræ, quæ ita notæ non sunt manifestari fugiunt, nec in lucem sponte se dant, aliquas nominat *Iodocus Amanus in libello suo de habitu Ecclesie Romana.* Ibi videri possunt.

Supererat varia variarum fæminarum monasteria sub diversis regulis describere, sed quoniam fere omnia adinstar virorum professionem emittunt, habituque mille distincto coloribus, & propemodum infinitis distinguantur. Iudicavi satius supersedere huic importunæ operationi, ne labor, & cassus, & exhaustus foret. Dummodo aliqua saltem in genere prælibemus infra *ad cap. Reatum distin. 81.* Interim præter ibi citatos circa aliquas peculiare quæstiones consule *Mirandã in Manual. prælat. tomo secundo tractat. de sacris monialib. quæstione 4. articul. primo conclusione 2. Sorb. in compend. Mend. verbo, ingredi monasteria, Campanile in divers. iuris Canonic. rubric. 12. cap. 16. numer. 43.* ubi multos refert. Ego ad militares gradum facio, & in primis ad religiosas, quarum antiquior est.

84 **Congregatio militaris Sancti**

Lazari. Instituta à *Sancto Basilio Magno, Neocasarea Ponti Episcopo.* anno 361. Pontifice Felice I. Imperatore Iuliano Apostata, eius institutum, hospitalitatem colere, pauperibus in nosocomijs inservire: habitus, crux viridis octogona, sive eius formæ, qua utuntur Melitenses. Addita sunt huic ordini arma, & ex hospitalibus translatus est ad acies, captis à *Gottifredo Bullo* Ierosolymis, ut scilicet christianos eam urbem petentes à *Serracenorû* incursionibus defenderent. Confirmavit *Honorius tertius* anno 1120. & *Gregorius IX.* qui simul regulam *Sancti Augustini*, his equitibus servandam tradidit, seu, ut verius videtur, traditam ab *Honorio* antecessore, confirmavit: auxere multis privilegijs *Alexander IV.* *Nicolaus III.* *Clemens IV.* *Ioannes XXII.* *Gregorius X.* ditaverunt multis possessionibus in Gallia (ubi Boniaci sedes magni magistris, post expulsos à Syria christianos) *Filippus Augustus*, sanctus *Lodovicus*, *Filippus Pulcher*, *Filippus longus*, *Ioannes*, *Carolus VII.*

Lodovicus XI. *Carolus VIII.* *Lodovicus XXII.* *Franciscus I.* *Henricus II.* & *III.* Gallie reges. Extincta pene erat hæc militia Pontificatu *Pij IV.* tum quia confusa partim fuerat cum Melitensi ex decreto *Innocentij VIII.* anno 1490. tum quia paulatim deficerat, ut fere evenit rebus omnibus: illam tamen in pristinum splendorem reducere conatus anno 1565. eius magistrum creavit *Iannottum Castellionem* *Mediolanensem* virum, & natalibus, & rerum gestarum gloria insignem, confirmatis omnibus antecessorum suorum privilegijs, constitutione, quæ incipit, inter assiduas, Romæ anno 1565. 4. Maij. Mortuo *Castellione* unitus est ordo *S. Basilij*, sive *S. Lazari* ex præscripto *Gregorij XIII.* constitutione. *Pro commissa nobis* Romæ 13. Novembris anni 1572. ordini *Sancti Mauritij Thebeæ legionis ducis*, de quo infra. Item per Galliam ordini *Sanctæ Mariæ de monte Carmelo*, iubente *Paulo V.* de quo inferius. Agunt de hac familia ex professo *Guilielmus Baldesanus*, *Canonicus Taurinensis* in *historia sacra Sancti Mauritij, Italæ*, edita *Taurinis* anno 1604. tractatu de *originis militaris Sancti Mauritij* pagin. 508. *Aubertus Miræus* in *origin. Augustiniani* lib. primo capit. 31. *Franciscus Menenius* in *delitijs equestribus* titulo de *equitibus Sancti Lazari.* *Sanfovinus* de *origine equitum*, Italæ titulo de *equitibus Sancti Lazari*, *Morigia* lib. tertio, capit. 7. *Sylvestre Marulus* in *Oceano* lib. 3. pagin. 207. *Petrus Belloius Tolosanus* in *libello de equestribus ordinibus* titulo de *equitibus Sancti Lazari.* *Iacobus Tuanus* in *historia sua* lib. 38. & quotquot infra pro ordine *Sancti Mauritij* citabimus. Quæres, quis *Lazarus* sit huius militiæ patronus, ille ne, quem *Christus* à mortuis excitavit. *Ioan. II. numer. 49.* an ille, quem *Angeli* in sinum *Abrahæ* deduxere *Luca cap. 16. à num. 30?* Respondeo, mihi non satis constare, verum probabilius est, esse *Lazarum pauperem*, & mendicum, cum hic ficta persona non sit, ut satis constat ex *Baronio* *tomo I. anno Christi 33. Maldonato* in *Lucam*, & alijs, atque aptior ut mendicis, & pauperibus patrocinetur. Vide *Baldesanum* proximè citatum.

85 **Congregatio militaris Sancti**

Ioannis Meliten sis. Instituta sub regula *Sancti Augustini* Ierosolymis prope templum *Christi* resurgentis in *Calvarie monte* à *Gerardo* Erectore hospitalis *Sancti Ioannis Baptistæ* anno 1099. Pontifice *Paschali 2.* Imperatoribus Occidentis *Henrico IV.* Orientis *Alexio Comneno*, confirmata anno 1120. à *Calixto 2.* & ab *Honorio 2.* anno 1125. deinde à subsequentibus Pontificibus multis privilegijs donata. Vocatur

R r non;

nonnunquā huius familiae equites S. Ioannis, quod in hospitali S. Ioanni sacro instituti sunt: nonnunquam Rhodienses, quod Rhodū insulam vi armorum Turcis eripuerint anno 1308. 20. Augusti, ibiq; sedem, & domicilium religionis collocaverint, concessa sibi eadem insula à Clemente V. eodem ipso anno 1308. quam per annos 214. retinuerunt, usque ad 25. Decembris anni 1522. qua die, post longam multorum mensium obsidionem, eam iterum Turcæ recuperarunt. Nonnunquam Melitenses, quod in insulam Melitam dono Caroli quinti Imperatoris commigrarint (eieci à Rhodo) ubi nunc sunt. Habitus equitum niger, cum octogona cruce candida in sinistro latere. Divisa est hæc familia in octo linguas, sive nationes, viginti prioratus, 653. cōmendas, sive percepturias: Officia sunt Magnus magister, Magnus Commendatarius, Marischalus, Hospitalarius, Thesaurarius generalis, Admiralus, Draperius, Turcopolaris, Magnus Baiulivus, Cancellarius Prior Ecclesie ordinis. Hæc omnia ex Claudio Roberto, in Gallia christiana titulo de Generalibus ordinum. Leges de hac familia Iacobum Rosium in historia Melitensi, tribus tomis Itale edita. Ioan. Ant. Viperanum de bello melitensi, Polyd. de invent. lib. 7. cap. 9. Cassan. in Cath. part. 9. consideratione 4. Sansovinum de orig. equit. lib. 2. pag. 27. Itale prodijt. Venetijs anno 1570. Morigiam lib. 3. capit. 1. Sylvest. Marul. in Oceano lib. 3. pag. 219. Genebrard. in Gelazio 2. Onuffrius anno 1119. Gualt. in tabula chronog. seculo 10. anno eodem, Illescam Pontificali 1. part. lib. 5. cap. 18. Aubert. Mir. de origin. equit. lib. 1. Iacob. de Vetrico historia orientalis capit. 64. Rom. libr. 7. reipublica christiane, Thom. Phasellum de rebus siculis dec. 1. lib. 1. cap. 1. Azor, tom. primo lib. 13. cap. 5. quaestione 3. Rodrig. tom. primo regul. quaestione 6. articul. 2. Menenium in delitijs equestribus titul. de Ierosolymitanis equit.

86 **Congregatio militaris Sancti Sepulchri.** Sic dicta vel quod prope sepulchrum Christi primum illius fuerit domicilium, vel quod ad securandas vias perigrinantibus ad sanctum sepulchrum sub regula Sancti Benedicti, vel (ut alij volunt) Sancti Augustini, erecta sit, vel quod apud illam fuerit sepulchri Christi Servatoris custodia. Aliqui eius institutionem à tempore S. Helenæ Constantini matris, trahunt, postquam dominicam crucem inuenit. Aliqui ab Imperio Caroli magni, cum donatione Aaronis Sarracenorum regis sepulchrum Christi Dñi accepit. Alij (quod verius credimus) non ultra Balduini, hoc nomine primi, Hierosolymorū regis, & pōtificatū Paschalis 2. (moritur anno 1110.) reijciunt. Tenebantur hi milites ex regula præscripto infidelibus arma inferre,

christianos redimere, ferre in pectore scutum Ierosolymitanum, idest crucem rubram, quæ quaternas alias contineret, in memoriam passionis Christi. Cæterum amissis Ierosolymis, eiectisque à Syria in totum christianis, qui ex equitibus Sancti sepulchri supererant, in Italiam remigrantes, partim Perugiæ confiderunt, partim Rhodiana militiæ, nunc melitensi, iussu Innocentij VIII. adscripti sunt, sicque in totum esse desierunt, præter paucos, qui adhuc per Belgium conservantur. Agunt de hac familia Iacobus Bosius tomo 1. hist. melit. lib. 5. anno 1143. Sylvest. Marulus. in Oceano lib. 3. pagin. 232. Illescas in Pontificali part. 2. lib. 6. capit. 20. Menenius in delit. equest. titulo de milit. Sancti Sepulchri, apud quem in fine libelli statuta sunt, & leges huius militiæ.

87 **Congregatio militaris equitum templi.**

Sic dicta à templo Ierosolymitano, prope quod eius hospitale, & primum domicilium erectum, instituta à novem equitibus Gallis, quorum duo tantum ab scriptoribus nominantur, Hugo de paganis, & Gaufrido à Sancto Audomaro, sub regula Sancti Benedicti anno 1118. Gelazio 2. Summo Pontifice, Imperatoribus Occidentis Hærico V. Oriētis Alexio Comneno, data equitibus regula est à S. Bernardo in concilio Trecensi, Troia de campania, in Gallia, celebrato anno 1127. novem post eorum institutionem, ut ex Guilielmo Tyrio, de bello sacro lib. 12. cap. 7. refert Baronius tom. 12. anno eodem. Templariorum institutum satis explicant eiusdem Guilielmi Tyrii, verba loco citato. Prima, inquit, professio eorum, quodque eis à domino Patriarcha Ierosolymitano, & reliquis episcopis, in remissionem peccatorum institutum est, ut vias, & itinera, maxime ad salutem peregrinorum, & incurantium insidias, pro viribus conservarent, &c. Tessera, sive insigne militibus, cuius fuit rubra, in veste candida: de forma, variant authores, quidam octogonam faciunt, ut nunc est melitensis, quidam Patriarchalem, idest duplici brachio, in superiori, & inferiori hastilis magni cuspide, qualem ferunt Archiepiscopi Brachatenenses, ut Hispaniarum Primates. Prætermitti silentio non possunt, quæ de Templarijs scripsit Vitriacus Cardin. hist. Orient. cap. 65. & 66. Aded, inquit formidabile facti sunt fidei Christi adversarijs, quod unus persequeretur mille, & duodecim millia, non quod essent, sed magis ubi essent, dum ad armā clamaretur, interrogantes: Leones in bello, agni mansueti in domo, in expeditione milites asperi, in ecclesia, velut Eremitæ, & monachi, inimici Christi Domini feroces, Christianis autem benigni, & mites vexillum bipartitum ex albo, & nigro, quod nominant. B E A C E A N T, quæ Beacant,